EBA/GL/2021/02

1 martie 2021

Ghid

în temeiul articolului 17 și articolului 18 alineatul (4) din Directiva (UE) 2015/849 cu privire la măsurile de precauție privind clientela și factorii pe care instituțiile de credit și cele financiare trebuie să îi aibă în vedere atunci când evaluează riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului asociat relațiilor de afaceri individuale și tranzacțiilor ocazionale („Ghid privind factorii de risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului”), de abrogare și de înlocuire a Ghidului JC/2017/37

1. Obligații de conformare și de raportare

Statutul prezentului ghid

1. Prezentul document conține ghidul publicat în conformitate cu articolul 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010[1]. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente și instituțiile financiare trebuie să depună toate eforturile necesare pentru a respecta ghidul.

2. Ghidul prezintă punctul de vedere al ABE privind practicile adecvate de supraveghere în cadrul Sistemului European de Supraveghere Financiară sau privind modul în care dreptul Uniunii Europene trebuie aplicat într-un anumit domeniu. Autoritățile competente cărora li se aplică ghidul, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, trebuie să se conformeze prin includerea acestuia în practicile lor, după caz (de exemplu, prin modificarea cadrului lor legislativ sau a proceselor lor de supraveghere), inclusiv în cazurile în care ghidul vizează în principal instituțiile.

Cerințe de raportare

3. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente trebuie să informeze ABE că se conformează sau intenționează să se conformeze prezentului ghid sau, în caz contrar, să prezinte motivele neconformării, până la (07.09.2021). În lipsa unei notificări până la termenul respectiv, ABE va considera că autoritățile competente nu s-au conformat. Notificările trebuie trimise prin intermediul formularului disponibil pe site-ul ABE la adresa compliance@eba.europa.eu, cu mențiunea „EBA/GL/2021/02”. Notificările trebuie transmise de persoane care au competența necesară pentru a raporta conformitatea, în numele autorităților competente din care fac parte. Orice schimbare cu privire la starea de conformare trebuie adusă, de asemenea, la cunoștința ABE.

4. Notificările vor fi publicate pe site-ul ABE, conform articolului 16 alineatul (3).

[1] Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea Bancară Europeană), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/78/CE a Comisiei (JO L 331, 15.12.2010, p. 12).

2. Obiect, domeniu de aplicare și definiții

Obiect

5. Prezentul ghid prezintă factorii pe care firmele trebuie să îi aibă în vedere când evaluează riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului asociat unei relații de afaceri sau unei tranzacții ocazionale cu orice persoană fizică sau juridică („clientul"). De asemenea, ghidul prezintă modul în care firmele trebuie să-și adapteze amploarea măsurilor de precauție privind clientela (PC) astfel încât acestea să fie proporționale cu riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului pe care l-au identificat.

6. Prezentul ghid vizează în principal evaluările riscurilor în contextul relațiilor de afaceri individuale și al tranzacțiilor ocazionale, însă firmele pot utiliza acest ghid, *mutatis mutandis,* când evaluează riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului în cadrul activității lor în conformitate cu articolul 8 din Directiva (UE) 2015/849.

7. Factorii și măsurile descrise în prezentul ghid nu sunt exhaustive, iar firmele trebuie să aibă în vedere și alți factori și măsuri, după caz.

Domeniu de aplicare

8. Prezentul ghid se adresează instituțiilor de credit și financiare definite la articolul 3 punctele 1 și 2 din Directiva (UE) 2015/849, precum și autorităților competente responsabile de supravegherea conformității acestor firme cu obligațiile lor în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului (CSB/CFT).

9. Autoritățile competente trebuie să utilizeze prezentul ghid atunci când evaluează gradul de adecvare al evaluărilor riscurilor și a politicilor și procedurilor CSB/CFT ale firmelor.

10. De asemenea, autoritățile competente trebuie să aibă în vedere măsura în care prezentul ghid poate sta la baza evaluării riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului asociat sectorului lor, care face parte din abordarea bazată pe riscuri a acțiunii de supraveghere. AES au publicat orientări cu privire la supravegherea bazată pe riscuri în conformitate cu articolul 48 alineatul (10) din Directiva (UE) 2015/849.

11. Conformitatea cu regimul european privind sancțiunile internaționale în domeniul financiar nu face parte din domeniul de aplicare a prezentului ghid.

Definiții

12. În sensul prezentului ghid, se aplică următoarele definiții:

a) „Autorități competente" înseamnă autoritățile competente pentru asigurarea conformității firmelor cu cerințele Directivei (UE) 2015/849 transpuse în legislația națională[2].

b) „Firme" înseamnă instituții de credit și instituții financiare, astfel cum sunt definite la articolul 3 punctele 1 și 2 din Directiva (UE) 2015/849.

c) „Risc inerent" înseamnă nivelul de risc înainte de atenuarea acestuia.

d) „Jurisdicții asociate unui risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului mai ridicat" înseamnă state care, pe baza unei evaluări a factorilor de risc indicați la titlul I din prezentul ghid, prezintă un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Acest termen exclude „țările terțe cu grad înalt de risc" identificate ca prezentând deficiențe strategice la nivelul regimului lor CSB/CFT, ceea ce reprezintă o amenințare semnificativă pentru sistemul financiar al Uniunii [articolul 9 din Directiva (UE) 2015/849].

e) „Relații sau tranzacții la distanță" înseamnă orice tranzacție sau relație în care clientul nu este prezent fizic, adică în aceeași locație fizică precum firma sau o persoană care acționează în numele firmei. Acest termen include situațiile în care identitatea clientului este verificată prin conexiune video sau prin mijloace tehnologice similare.

f) „Tranzacție ocazională" înseamnă o tranzacție care nu se desfășoară în cadrul unei relații de afaceri, astfel cum este definită la articolul 3 punctul 13 din Directiva (UE) 2015/849.

g) „Cont comun" înseamnă un cont bancar deschis de un client, de exemplu un avocat sau un notar, pentru a păstra banii clienților. Banii clienților vor fi puși la o altă, dar clienții nu vor putea să dea ordin direct băncii să efectueze tranzacții.

h) „Risc rezidual" înseamnă nivelul de risc rămas după atenuarea riscului.

i) „Risc" înseamnă impactul și probabilitatea unui risc de spălare a banilor/finanțare a terorismului.

j) „Apetit pentru risc" înseamnă nivelul de risc pe care o firmă este dispusă să îl accepte.

k) „Factori de risc" înseamnă variabile care, fie individual, fie în combinație, pot mări sau pot diminua riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului pe care îl prezintă o relație de afaceri individuală sau o tranzacție ocazională.

l) „Abordare bazată pe risc" înseamnă o abordare prin care autoritățile competente și firmele identifică, evaluează și înțeleg riscurile de spălare a banilor/finanțare a terorismului la care sunt expuse firmele și iau măsuri de combatere a acestora,

[2] Articolul 4 alineatul (2) punctul (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, articolul 4 alineatul (2) punctul (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1094/2010, articolul 4 alineatul (3) punctul (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010

proporțional cu riscurile respective.

m) „Bancă fictivă" astfel cum este definită la articolul 3 punctul 17 din Directiva (UE) 2015/849.

n) „Sursa fondurilor" înseamnă originea fondurilor implicate într-o relație de afaceri sau o tranzacție ocazională. Aceasta include atât activitatea care a generat fondurile utilizate în relația de afaceri, de exemplu salariul clientului, cât și mijloacele prin care au fost transferate fondurile clientului.

o) „Sursa patrimoniului" înseamnă originea întregului patrimoniu al clientului, de exemplu moșteniri sau economii.

3. Punerea în aplicare

Data aplicării

1. Prezentul ghid se va aplica la trei luni de la publicarea în toate limbile oficiale ale UE.

TITLUL I: Orientări generale

Prezentul ghid este compus din două părți. Titlul I are caracter general și se aplică tuturor firmelor. Titlul II are caracter specific pentru fiecare sector. Titlul II este incomplet de sine stătător și trebuie interpretat în legătură cu Titlul I.

Orientarea 1: Evaluări ale riscurilor: principii-cheie pentru toate firmele

1.1. Firmele trebuie să se asigure că înțeleg în profunzime riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la care sunt expuse.

Considerații generale

1.2. Pentru a-și respecta obligațiile prevăzute în Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să evalueze:

a) riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la care sunt expuse ca urmare a naturii și complexității activității lor (evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități); și

b) riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la care sunt expuse ca urmare a stabilirii unei relații de afaceri sau a efectuării unei tranzacții ocazionale (evaluările riscurilor la nivel individual).

Fiecare evaluare a riscurilor trebuie să conțină două etape distincte, dar corelate:

a) identificarea factorilor de risc de spălare a banilor/finanțare a terorismului; și

b) evaluarea riscului de spălare a banilor/finanțare a terorismului.

1.3. Atunci când evaluează nivelul general al riscului rezidual de spălare a banilor/finanțare a terorismului asociat activității lor și relațiilor de afaceri individuale sau tranzacțiilor ocazionale, firmele trebuie să ia în considerare atât nivelul riscului inerent, cât și calitatea controalelor și alți factori de atenuare a riscurilor.

1.4. Așa cum se prevede la articolul 8 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să înregistreze și să documenteze evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități, precum și orice modificări aduse acestei evaluări a riscurilor, astfel încât să permită firmei și autorităților competente să înțeleagă modul în care aceasta a fost efectuată și motivul pentru care a fost efectuată într-un anumit mod.

1.5. În acest context, firmele care sunt instituții de credit și firme de investiții trebuie să consulte și Ghidul ABE privind guvernanța internă[3].

Actualizarea evaluărilor riscurilor

1.6. Firmele trebuie să instituie sisteme și controale pentru a-și revizui evaluarea riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului asociat activității lor și relațiilor lor individuale de afaceri, pentru a se asigura că evaluarea riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului rămâne actualizată și relevantă.

1.7. Sistemele și procedurile de control pe care firmele trebuie să le instituie pentru a asigura menținerea actualității evaluărilor acestora asupra riscurilor la nivel individual și la nivelul activității trebuie să includă:

a) Stabilirea unei date pentru fiecare an calendaristic în care să aibă loc următoarea actualizare a evaluării riscurilor la nivelul întregii activități și stabilirea unei date în funcție de riscuri pentru evaluarea riscurilor la nivel individual pentru a asigura includerea riscurilor noi sau emergente.

b) În cazul în care firma ia cunoștință, înainte de data respectivă, despre faptul că a apărut un nou risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sau că a crescut un risc existent, acest lucru trebuie să se reflecte în evaluările riscurilor la nivel individual și la nivelul întregii activități cât mai repede posibil; și

c) Păstrarea cu atenție a evidenței problemelor din perioada relevantă care pot avea un impact asupra evaluărilor riscurilor, cum ar fi rapoartele interne de tranzacții suspecte, cazurile de neconformitate și informațiile de la personalul din birourile de relații cu clienții.

1.8. În acest context, firmele trebuie să se asigure că au instituit sisteme și proceduri de control pentru a identifica riscuri de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului emergente și că pot să evalueze aceste riscuri și, dacă este cazul, să le integreze cu promptitudine în evaluările lor asupra riscurilor la nivelul activității și la nivel individual.

1.9. Sistemele și procedurile de control pe care firmele trebuie să le instituie pentru a identifica riscurile emergente trebuie să includă:

a) Procese prin care să se asigure că informațiile interne, cum ar fi informațiile obținute în cadrul monitorizării permanente a relațiilor de afaceri de către o firmă, sunt revizuite

[3] Ghid privind guvernanța internă, EBA/GL/2017/11

periodic pentru a identifica tendințele și problemele emergente în ceea ce privește atât relațiile de afaceri individuale, cât și activitatea firmei.

b) Procese prin care să se asigure verificarea periodică de către firmă a surselor de informații relevante precum cele specificate în orientările 1.28-1.30 din ghid, în special:

i. În ceea ce privește evaluările riscurilor la nivel individual,

a. alertele de terorism și regimurile de sancțiuni financiare sau modificările aduse acestora, de îndată ce sunt emise sau comunicate, și să se asigure că sunt puse în aplicare după cum este necesar; și

b. rapoartele mediatice care sunt relevante pentru sectoarele sau jurisdicțiile în care funcționează firma.

ii. În ceea ce privește evaluările riscurilor la nivelul întregii activități,

a. avertizările și rapoartele din partea organelor de aplicare a legii;

b. analizele tematice și publicațiile similare emise de autoritățile competente; și

c. procese de captare și analizare a informațiilor privind riscurile, în special riscurile legate de categorii noi de clienți, țări sau zone geografice, produse noi, servicii noi, canale noi de distribuție și sisteme și proceduri noi de control de conformitate.

c) Stabilirea de legături cu alți reprezentanți din industrie și autorități competente (de exemplu, mese rotunde, conferințe și formare), precum și procese pentru a transmite orice constatare personalului relevant.

1.10. Firmele trebuie să stabilească frecvența revizuirilor în ansamblu ale metodologiei lor de evaluare a riscurilor la nivelul întregii activități și la nivel individual, în funcție de riscuri.

Evaluări ale riscurilor la nivelul întregii activități

1.11. Evaluările riscurilor la nivelul întregii activități trebuie să sprijine firmele să înțeleagă punctele în care sunt expuse riscului de spălare a banilor/finanțare a terorismului și domeniile activității lor care trebuie să aibă prioritate în lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului.

1.12. În acest sens, firmele trebuie să aibă o imagine de ansamblu asupra riscurilor de spălare a banilor/finanțare a terorismului la care sunt expuse, identificând și evaluând riscul de spălare a banilor/finanțare a terorismului asociat produselor și serviciilor pe care le oferă, jurisdicțiilor în care funcționează, clienților pe care îi atrag și canalelor de tranzacție sau de distribuție pe care le folosesc în serviciul clienților.

1.13. Firmele trebuie:

a) să identifice factorii de risc pe baza informațiilor dintr-o varietate de surse interne și externe, inclusiv sursele enumerate în orientările 1.30-1.31;

b) să aibă în vedere factorii de risc relevanți de la titlurile I și II din prezentul ghid; și

c) să țină seama de factori contextuali mai ampli, de exemplu riscul sectorial și riscul geografic, care pot avea un impact asupra profilurilor lor de risc de spălare a banilor/finanțare a terorismului.

1.14. Firmele trebuie să se asigure că evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități este adaptată profilului lor economic și ia în considerare factorii și riscurile specifice activității firmei, indiferent dacă firma elaborează propria evaluare a riscurilor la nivelul întregii activități sau contractează o parte externă pentru a elabora evaluare a riscurilor la nivelul întregii activități. În mod similar, în cazul în care o firmă face parte dintr-un grup care elaborează o evaluare a riscurilor la nivel de grup, trebuie să analizeze dacă evaluarea riscurilor la nivel de grup este suficient de detaliată și de specifică pentru a reflecta activitatea firmei și riscurile la care este expusă ca urmare a legăturilor grupului cu țări și zone geografice și să completeze evaluarea riscurilor la nivel de grup, dacă este necesar. Dacă grupul are sediul într-o țară asociată cu un nivel ridicat de corupție, firma trebuie să reflecte acest lucru în evaluarea riscurilor, chiar dacă evaluarea riscurilor la nivel de grup nu conține nicio mențiune cu privire la acest aspect.

1.15. Este puțin probabil ca o evaluare generică a riscului de spălare a banilor/finanțare a terorismului care nu a fost adaptată la nevoile specifice și la modelul de afaceri al firmei („o evaluare standard a riscului de spălare a banilor/finanțare a terorismului”) sau o evaluare a riscurilor la nivel de grup care să fie aplicată necondiționat să îndeplinească cerințele de la articolul 8 din Directiva (UE) 2015/849.

Proporționalitate

1.16. Astfel cum se prevede la articolul 8 din Directiva (UE) 2015/849, măsurile pe care le ia o firmă pentru a identifica și a evalua riscul de spălare a banilor/finanțare a terorismului în cadrul activității sale trebuie să fie proporționale cu natura și mărimea fiecărei firme. Este posibil ca firmele mici care nu oferă produse sau servicii complexe și care au o expunere limitată sau numai internă să nu aibă nevoie de o evaluare a riscurilor complexă sau sofisticată.

Punerea în aplicare

1.17. Firmele trebuie:

a) să pună la dispoziția autorităților competente propria evaluare a riscurilor la nivelul întregii activități;

b) să ia măsuri pentru a se asigura că personalul înțelege evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități și modul în care aceasta afectează activitatea lor zilnică, în conformitate cu articolul 46 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849; și

c) să informeze conducerea superioară cu privire la rezultatele evaluării riscurilor la nivelul întregii activități și să se asigure că aceasta primește suficiente informații pentru a înțelege și a lua în considerare riscul la care este expusă activitatea lor.

Corelarea evaluărilor riscurilor la nivelul întregii activități și la nivel individual

1.18. Firmele trebuie să utilizeze constatările evaluării riscurilor la nivelul întregii activități pentru a-și fundamenta politicile, controalele și procedurile în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, astfel cum se prevede la articolul 8 alineatele (3) și (4) din Directiva (UE) 2015/849. Firmele trebuie să se asigure că evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități reflectă, de asemenea, măsurile luate pentru a evalua riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relațiilor de afaceri individuale sau tranzacțiilor ocazionale și apetitul lor pentru riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

1.19. Pentru a se conforma orientării 1.18 și, de asemenea, având în vedere orientările 1.21 și 1.22, firmele trebuie să utilizeze evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități pentru a-și fundamenta nivelul de măsuri standard de precauție privind clientela pe care îl vor aplica în situații specifice, precum și anumitor tipuri de clienți, produse, servicii și canale de distribuție.

1.20. Evaluările riscurilor la nivel individual trebuie să informeze, dar nu pot înlocui, o evaluare a riscurilor la nivelul întregii activități.

Evaluările riscurilor la nivel individual

1.21. Firmele trebuie să identifice care sunt riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului la care sunt sau ar fi expuse ca urmare a stabilirii sau menținerii unei relații de afaceri sau a desfășurării unei tranzacții ocazionale.

1.22. Atunci când identifică riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociate unei relații de afaceri sau unei tranzacții ocazionale, firmele trebuie să țină cont de factorii de risc relevanți, inclusiv să identifice clientul, țările sau zonele geografice în care funcționează, produsele, serviciile și tranzacțiile specifice pe care le solicită clientul, precum și canalele utilizate de firmă pentru a distribui respectivele produse, servicii și tranzacții.

Măsuri standard de precauție privind clientela

1.23. Înainte de a stabili o relație de afaceri sau de a desfășura o tranzacție ocazională, firmele trebuie să aplice măsuri standard de precauție privind clientela în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și cu articolul 14 alineatul (4) din Directiva (UE) 2015/849.

1.24. Măsurile standard de precauție privind clientela trebuie să cuprindă cel puțin măsuri bazate pe evaluarea riscurilor pentru:

a) a identifica clientul și, dacă este cazul, beneficiarul real al clientului;

b) a verifica identitatea clientului pe baza unor surse de încredere și independente și, dacă este cazul, a verifica identitatea beneficiarului real astfel încât firma să se asigure că știe cine este beneficiarul real; și

c) a stabili scopul și natura dorită a relației de afaceri.

1.25. Firmele trebuie să adapteze amploarea măsurilor standard de precauție privind clientela în funcție de risc, luând în considerare constatările desprinse din evaluarea efectuată de acestea asupra riscurilor la nivelul întregii activități. În cazul în care riscul asociat unei relații de afaceri va fi probabil scăzut și în limitele permise de legislația națională, firmele pot aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela. În cazul în care este probabil ca riscul asociat unei relații de afaceri să fie ridicat, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela.

Obținerea unei perspective de ansamblu

1.26. Firmele trebuie să colecteze suficiente informații pentru a se asigura că au identificat toți factorii de risc relevanți la începutul relației de afaceri și pe parcursul relației de afaceri sau înainte de efectuarea tranzacției ocazionale. Dacă este cazul, firmele trebuie să aplice măsuri suplimentare de precauție privind clientela și să evalueze respectivii factori de risc pentru a obține o perspectivă de ansamblu asupra riscului asociat unei anumite relații de afaceri sau unei anumite tranzacții ocazionale.

1.27. Nu există așteptări ca firmele să elaboreze un profil complet de risc al clienților pentru tranzacțiile ocazionale.

Măsuri de precauție privind clientela pe bază continuă

1.28. Firmele trebuie să utilizeze informațiile obținute în cursul relației de afaceri în scopul evaluării riscurilor la nivel individual (vezi „Monitorizarea” în orientarea 4).

Surse de informare

1.29. Pentru a identifica riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, firmele trebuie să consulte informații din surse diverse, care pot fi accesate individual sau prin instrumente ori baze de date disponibile comercial care acumulează informații din mai multe surse.

1.30. Firmele trebuie să țină cont întotdeauna de următoarele surse de informații:

a) evaluarea de către Comisia Europeană a riscurilor la nivel supranațional;

b) lista Comisiei Europene cu țările terțe cu grad ridicat de risc;

c) informații din partea guvernelor, cum ar fi evaluările de către guverne a riscurilor la nivel național, declarații de politică și avertizări, precum și expuneri de motive pentru legislația relevantă;

d) informații din partea autorităților de reglementare, cum ar fi orientări și motivări prevăzute pentru amenzile pentru încălcarea reglementărilor;

e) informații din partea unităților de informații financiare și a agențiilor de aplicare a legii, cum ar fi rapoartele privind amenințările, alertele și tipologiile; și

f) informații obținute în cadrul procesului de aplicare a măsurilor standard de precauție privind clientela și al monitorizării continue.

1.31. Alte surse de informații pe care firmele trebuie să le ia în considerare includ, dar nu se limitează la:

a) propriile cunoștințe și expertiza profesională a firmei;

b) informații din partea organismelor din industrie, cum ar fi tipologii și riscuri emergente;

c) informații din partea societății civile, cum ar fi indicii de percepție a corupției și rapoartele de țară;

d) informații din partea organismelor de standardizare internaționale precum rapoartele de evaluare reciprocă sau listele negre fără caracter juridic obligatoriu, inclusiv cele enumerate în orientările 2.11-2.15;

e) informații din surse deschise credibile și sigure, cum ar fi rapoarte din publicații de renume;

f) informații din partea unor organizații comerciale credibile și sigure, cum ar fi rapoartele privind riscurile și cele de informații; și

g) informații din partea organizațiilor de statistică și din mediul academic.

1.32. Firmele trebuie să stabilească tipul și numărul acestor surse în funcție de riscuri, ținând seama de natura și complexitatea activității lor. În mod normal, firmele nu trebuie să se bazeze doar pe o singură sursă pentru a identifica riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

Orientarea 2: Identificarea factorilor de risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului

2.1. Firmele trebuie să identifice factorii de risc legați de clienții, țările sau zonele lor geografice, de produsele și serviciile, precum și de canalele de distribuție ale acestora în modul prevăzut de prezentul ghid, ținând seama, de asemenea, de lista neexhaustivă a factorilor prevăzuți în anexele II și III la Directiva (UE) 2015/849.

2.2. Firmele trebuie să rețină atât că lista următorilor factori de risc nu este exhaustivă, cât și că nu există așteptări ca acestea să aibă în vedere toți factorii de risc în toate cazurile.

Factori de risc asociați clientului

2.3. Atunci când identifică riscul asociat clienților lor, inclusiv cel asociat beneficiarului real al clienților lor, firmele trebuie să aibă în vedere riscul asociat cu:

a) activitatea economică sau activitatea profesională a clientului și a beneficiarului real al clientului;

b) reputația clientului și a beneficiarului real al clientului; și

c) natura și comportamentul clientului și al beneficiarului real al clientului, inclusiv dacă acest lucru ar putea indica creșterea riscului de finanțare a terorismului.

2.4. Printre factorii de risc care pot fi relevanți atunci când se identifică riscul asociat activității economice sau activității profesionale a unui client sau a beneficiarului real al unui client se numără:

a) Are legături clientul sau beneficiarul real cu sectoare asociate frecvent cu un risc mai ridicat de corupție, cum ar fi domeniul construcțiilor, industria farmaceutică și domeniul sănătății, comerțul cu arme și sectorul apărării, industriile extractive sau achizițiile publice?

b) Are legături clientul sau beneficiarul real cu sectoare asociate cu un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, de exemplu anumite societăți din domeniul serviciilor monetare, cazinouri sau comercianți de metale prețioase?

c) Are legături clientul sau beneficiarul real cu sectoare care implică lichidități semnificative?

d) În cazul în care clientul este o persoană juridică, o fiducie sau alt tip de construcție juridică, care este scopul constituirii acestuia? De exemplu, care este natura activității sale?

e) Are clientul legături politice, de exemplu este o persoană expusă politic sau beneficiarul său real este o persoană expusă politic? Are clientul sau beneficiarul real alte legături relevante cu o persoană expusă politic, de exemplu este unul dintre directorii clientului o persoană expusă politic și, în caz afirmativ, exercită aceste persoane expuse politic un control semnificativ asupra clientului sau asupra beneficiarului real? În cazul în care un client sau beneficiarul real al acestuia este o persoană expusă politic, firmele trebuie să aplice întotdeauna măsuri sporite de precauție privind clientela în conformitate cu articolul 20 din Directiva (UE) 2015/849.

f) Deține clientul sau beneficiarul real o altă funcție importantă sau beneficiază de un statut de înalt demnitar public care îi poate permite să abuzeze de această funcție în interesul propriu? De exemplu, este un înalt funcționar public la nivel local sau regional care poate influența atribuirea contractelor publice, este un membru cu putere de decizie în cadrul organismelor sportive de for superior sau este o persoană cunoscută pentru faptul că influențează guvernul și alți factori de decizie de rang superior?

g) Este clientul o persoană juridică supusă unor cerințe obligatorii de publicare a informațiilor care garantează că informații fiabile cu privire la beneficiarul real al clientului sunt accesibile publicului, de exemplu o societate pe acțiuni cotată la bursa de valori care condiționează cotarea de o astfel de publicare?

h) Este clientul o instituție de credit sau o instituție financiară care acționează pe cont propriu într-o jurisdicție în care există un regim eficace de combatere a acțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și este supravegheat pentru respectarea obligațiilor locale în materie de combatere a acțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului? Există dovezi care să ateste că acest client a fost supus unor sancțiuni în materie de supraveghere sau a făcut obiectul unor măsuri pentru nerespectarea obligațiilor în materie de combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului sau pentru nerespectarea unor cerințe cu caracter general cu privire la conduită în ultimii ani?

i) Este clientul o instituție sau întreprindere din cadrul administrației publice dintr-o jurisdicție cu niveluri scăzute de corupție?

j) Este profilul clientului sau al beneficiarului real în concordanță cu ceea ce firma cunoaște despre activitatea din trecut, din prezent sau preconizată a acestuia, despre cifra de afaceri a societății acestuia, despre sursa fondurilor și sursa patrimoniului clientului sau a beneficiarului real?

2.5. Următorii factori de risc pot fi relevanți atunci când se are în vedere riscul asociat reputației unui client sau a beneficiarilor reali:

a) Există rapoarte mediatice negative sau alte surse relevante de informații despre client, de exemplu există acuzații împotriva clientului sau a beneficiarului real privind comiterea de infracțiuni sau acte de terorism? În caz afirmativ, sunt acestea fiabile și credibile? Firmele trebuie să determine credibilitatea acuzațiilor pe baza calității și independenței sursei datelor și a persistenței în raportarea acuzațiilor respective, printre alte considerente. Firmele trebuie să știe că simpla lipsă a condamnării penale nu este suficientă pentru a respinge acuzațiile de comitere a unor fapte ilegale.

b) Au fost blocate activele clientului, ale beneficiarului real sau ale oricărei persoane cunoscute public ca fiind în legătură strânsă cu acesta ca urmare a unor acțiuni administrative sau penale sau a unor acuzații de terorism sau finanțare a terorismului? Are firma motive rezonabile să suspecteze că, la un moment dat în trecut, clientul sau beneficiarul real sau orice persoană cunoscută public ca fiind în legătură strânsă cu acesta a făcut obiectul unei astfel de acțiuni de blocare a activelor?

c) Cunoaște firma dacă clientul sau beneficiarul real a făcut obiectul unui raport de tranzacții suspecte în trecut?

d) Are firma informații din interior cu privire la integritatea clientului sau a beneficiarului real, obținute, de exemplu, în cadrul unei relații de afaceri de lungă durată?

2.6. Următorii factori de risc pot fi relevanți atunci când se identifică riscul asociat naturii și comportamentului unui client sau al beneficiarului real. Firmele trebuie să aibă în vedere că nu toți acești factori de risc vor fi perceptibili de la început; aceștia pot să apară abia după ce s-a stabilit relația de afaceri:

a) Are clientul motive întemeiate să nu poată prezenta dovezi adecvate cu privire la identitatea sa, poate din cauza faptului că este solicitant de azil?

b) Are firma îndoieli cu privire la veridicitatea sau exactitatea identității clientului sau a beneficiarului real?

c) Există indicii că este posibil ca un client să urmărească să evite stabilirea unei relații de afaceri? De exemplu, urmărește clientul să desfășoare o singură tranzacție sau mai multe tranzacții punctuale când, din punct de vedere economic, ar avea mai mult sens stabilirea unei relații de afaceri?

d) Este structura de proprietate și de control a clientului transparentă și este aceasta logică? Dacă structura de proprietate și de control a clientului este complexă sau opacă, există o justificare comercială sau legală evidentă în acest sens?

e) Emite clientul acțiuni la purtător sau are acesta acționari nominali?

f) Este clientul o persoană juridică sau o construcție juridică care poate fi utilizată ca structură de administrare a activelor?

g) Există un motiv întemeiat pentru schimbările produse la nivelul structurii de proprietate și de control a clientului?

h) Solicită clientul tranzacții care sunt complexe, neobișnuite sau neașteptat de ample, care au un tipar neobișnuit sau neașteptat, aparent fără un scop economic sau juridic sau fără o bună justificare comercială? Există motive pentru a suspecta clientul că încearcă să eludeze anumite praguri precum cele prevăzute la articolul 11 litera (b) din Directiva (UE) 2015/849 și în legislația națională, după caz?

i) Solicită clientul stabilirea unor niveluri inutile sau nerezonabile de păstrare a secretului? De exemplu, este clientul reticent în a împărtăși informații în procesul de aplicare a măsurilor de precauție privind clientela sau pare că dorește să disimuleze adevărata natură a activității sale?

j) Poate fi explicată cu ușurință sursa patrimoniului sau sursa fondurilor clientului sau a beneficiarului real, de exemplu datorită ocupației sale, din moșteniri sau investiții? Este explicația plauzibilă?

k) Utilizează clientul produsele și serviciile pe care le-a obținut așa cum a fost prevăzut când a fost inițiată relația de afaceri?

l) În cazul în care clientul este un nerezident, pot fi îndeplinite mai bine nevoile acestuia în altă parte? Există o justificare economică și legală solidă pentru care clientul solicită tipul de serviciu financiar căutat? Firmele trebuie să rețină că articolul 16 din Directiva 2014/92/UE acordă clienților care locuiesc în mod legal în Uniune dreptul de a obține un cont de plăți principal, însă acest drept se aplică doar în măsura în care instituțiile de credit își pot îndeplini obligațiile în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului, astfel cum se

menționează la articolul 1 alineatul (7) și articolul 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92/UE.

2.7. Atunci când se identifică riscul asociat naturii și comportamentului unui client sau al beneficiarului real, firmele trebuie să acorde o atenție deosebită factorilor de risc care, deși nu sunt specifici finanțării terorismului, ar putea indica creșterea riscului de finanțare a terorismului, în special în situațiile în care sunt prezenți și alți factori de risc ai finanțării terorismului. În acest scop, firmele trebuie să ia în considerare cel puțin următorii factori de risc:

a) Este clientul sau beneficiarul real o persoană inclusă pe listele persoanelor, grupurilor și entităților implicate în acte de terorism și care fac obiectul unor măsuri restrictive[4] sau se știe că are strânse legături personale sau profesionale cu persoane înscrise pe astfel de liste (de exemplu, pentru că se află într-o relație sau locuiesc în alt mod cu o astfel de persoană)?

b) Este clientul sau beneficiarul real o persoană cunoscută public ca fiind cercetată pentru activități teroriste sau care a fost condamnată pentru activități teroriste sau despre care se știe că are strânse legături personale sau profesionale cu o astfel de persoană (de exemplu, pentru că se află într-o relație sau locuiesc în alt mod cu o astfel de persoană)?

c) Efectuează clientul tranzacții caracterizate de intrări și ieșiri de fonduri transferate din și/sau către țări în care se știe că operează grupuri care comit infracțiuni de terorism, despre care se știe că sunt surse de finanțare a terorismului sau care fac obiectul unor sancțiuni internaționale? În caz afirmativ, pot fi explicate aceste transferuri cu ușurință, de exemplu prin legături de rudenie sau relații comerciale?

d) Este clientul o organizație non-profit

i. ale cărei activități sau conducere sunt cunoscute public ca fiind asociate cu extremismul sau cu simpatiile teroriste? sau

ii. al cărei comportament de tranzacționare se caracterizează prin transferuri colective de cantități mari de fonduri către jurisdicții asociate cu riscuri mai mari de

[4] Vezi, de exemplu, Poziția comună a Consiliului din 27 decembrie 2001 privind aplicarea de măsuri specifice pentru combaterea terorismului (2001/931/CFSP)(JO L 344, 28.12.2001, p. 0093); Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 al Consiliului din 27 decembrie 2001 privind măsuri restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului (JO L 344 28.12.2001, p. 70); Regulamentul (CE) nr. 881/2002 al Consiliului din 27 mai 2002 de instituire a unor măsuri restrictive specifice împotriva anumitor persoane și entități asociate cu ISIL (Da'esh) și cu organizația Al-Qaida (JO L 139 29.5.2002, p. 9). De asemenea, puteți consulta harta sancțiunilor UE la adresa https://www.sanctionsmap.eu/

spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și cu țări terțe cu un grad ridicat de risc?

e) Efectuează clientul tranzacții caracterizate de fluxuri mari de bani într-o perioadă scurtă de timp, implicând organizații non-profit cu legături neclare (de exemplu, sunt domiciliate în aceeași locație fizică; au aceiași reprezentanți sau aceiași angajați sau dețin mai multe conturi sub aceleași nume)?

f) Transferă clientul sau intenționează să transfere fonduri către persoanele menționate la literele (a) și (b)?

2.8. Pe lângă sursele de informații enumerate în orientările 1.30 și 1.31, firmele trebuie să acorde o atenție deosebită tipologiilor GAFI privind finanțarea terorismului, care sunt actualizate periodic[5].

Țări și zone geografice

2.9. Atunci când identifică riscul asociat unor țări și zone geografice, firmele trebuie să aibă în vedere riscul asociat:

a) jurisdicțiilor în care clientul este stabilit sau își are reședința și în care beneficiarul real își are reședința;

b) jurisdicțiilor în care clientul și beneficiarul real au sediul principal; și

c) jurisdicțiilor în care clientul și beneficiarul real au legături personale sau comerciale relevante sau interese financiare ori juridice relevante.

2.10. Firmele trebuie să rețină că natura și scopul relației de afaceri sau tipul de activitate stabilesc adesea importanța relativă a factorilor de risc din fiecare stat și zonă geografică. De exemplu:

a) În cazul în care fondurile utilizate în relația de afaceri au fost generate în străinătate, nivelul infracțiunilor principale asociate spălării banilor și eficacitatea sistemului juridic al unui stat respectiv vor fi deosebit de relevante.

b) În cazul în care fondurile sunt primite din jurisdicții sau sunt transmise în jurisdicții în care se știe că acționează grupuri care comit infracțiuni de terorism, firmele trebuie să aibă în vedere măsura în care este de așteptat sau este posibil ca această situație să dea naștere unor suspiciuni, pe baza informațiilor deținute de firmă în ceea ce privește scopul și natura relației de afaceri.

c) În cazul în care clientul este o instituție de credit sau financiară, firmele trebuie să acorde o atenție deosebită adecvării regimului de combatere a spălării banilor

[5] http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ml-tf-risks.html

sau a finanțării terorismului al statului și eficacității acțiunii de supraveghere pe linia combaterii spălării banilor sau a finanțării terorismului.

d) În cazul în care clientul este o fiducie sau orice alt tip de construcție juridică sau are o structură sau funcții similare fiduciilor, cum ar fi trust, fideicomiso, Treuhand, firmele trebuie să țină cont de măsura în care statul în care este înregistrat clientul și, după caz, beneficiarul real, respectă în mod eficace standardele internaționale în materie de transparență fiscală și de schimb de informații.

2.11. Printre factorii de risc pe care firmele trebuie să îi aibă în vedere când stabilesc eficacitatea regimului de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului al unei jurisdicții se numără:

a) A fost statul respectiv identificat de către Comisie ca prezentând deficiențe strategice la nivelul regimului său de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului în conformitate cu articolul 9 din Directiva (UE) 2015/849? În aceste cazuri, firmele trebuie să consulte cu titlu orientativ orientările 4.53-4.57.

b) Interzice legislația țării respective punerea în aplicare a politicilor și procedurilor la nivel de grup, în special există situații în care trebuie să se aplice Regulamentul delegat (UE) 2019/758 al Comisiei?

c) Există informații din mai multe surse credibile și sigure cu privire la calitatea procedurilor de control în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului din cadrul jurisdicției, inclusiv informații cu privire la calitatea și eficacitatea aplicării normelor de reglementare și a supravegherii? Printre exemplele de posibile surse se numără rapoartele de evaluare reciprocă ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI) sau ale altor organisme regionale similare GAFI (ORSG) (un bun punct de pornire îl reprezintă rezumatul și constatările-cheie și evaluarea conformității cu recomandările 10, 26 și 27, precum și realizările imediate 3 și 4), lista GAFI a jurisdicțiilor care prezintă un risc ridicat și care sunt necooperante, evaluările Fondului Monetar Internațional (FMI) și rapoartele din cadrul Programului de evaluare a sectorului financiar (PESF). Firmele trebuie să știe că apartenența la GAFI sau la un ORSG (de exemplu, MoneyVal) nu înseamnă automat că regimul de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului din cadrul jurisdicției este adecvat și eficace.

2.12. Firmele trebuie să știe că Directiva (UE) 2015/849 nu recunoaște „echivalența” țărilor terțe și că nu mai sunt menținute listele jurisdicțiilor echivalente ale statelor membre ale UE. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, firmele trebuie să poată identifica jurisdicțiile cu risc scăzut în conformitate cu prezentul ghid și cu anexa II la Directiva (UE) 2015/849.

2.13. Printre factorii de risc pe care firmele trebuie să îi aibă în vedere când identifică nivelul riscului de finanțare a terorismului asociat unei jurisdicții se numără:

a) Există informații, de exemplu din partea organelor de aplicare a legii sau din surse mediatice deschise credibile și sigure, care să sugereze că o jurisdicție acordă finanțare sau sprijin pentru activități teroriste, fie din surse oficiale, fie din partea unor grupuri organizate sau organizații din jurisdicția respectivă?

b) Există informații, de exemplu din partea organelor de aplicare a legii sau din surse mediatice deschise credibile și sigure, care să sugereze că grupuri care comit infracțiuni de terorism operează în țara sau pe teritoriul respectiv?

c) Face jurisdicția obiectul unor sancțiuni financiare, embargouri sau măsuri care sunt legate de terorism, finanțarea terorismului sau proliferare nucleară și care sunt emise, de exemplu de Organizația Națiunilor Unite sau Uniunea Europeană?

2.14. Printre factorii de risc pe care trebuie să îi aibă în vedere firmele atunci când identifică nivelul de transparență și conformitatea fiscală a unei jurisdicții se numără:

a) Există informații din mai multe surse credibile și sigure din care să reiasă că țara a fost considerată ca fiind în conformitate cu standardele internaționale în materie de transparență fiscală și de schimb de informații? Există dovezi care să ateste că normele specifice sunt puse efectiv în practică? Printre exemplele de posibile surse se numără rapoartele Forumului mondial privind transparența și schimburile de informații în scopuri fiscale al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), care clasifică jurisdicțiile în funcție de transparența lor fiscală și scopurile pentru schimburile de informații; evaluările angajamentului jurisdicției în ceea ce privește schimbul automat de informații pe baza standardului comun de raportare; evaluări ale conformității cu Recomandările nr. 9, 24 și 25 ale GAFI și cu realizările imediate nr. 2 și 5 ale GAFI sau ORSG; evaluări efectuate cu privire la lista UE a jurisdicțiilor necooperante în scopuri fiscale; și evaluările FMI (de exemplu, evaluările angajaților FMI asupra centrelor financiare offshore).

b) Jurisdicția s-a angajat să respecte și a pus în aplicare efectiv Standardul comun de raportare cu privire la schimbul automat de informații, care a fost adoptat în cadrul G20 în 2014?

c) Jurisdicția a creat registre fiabile și accesibile privind beneficiarii reali?

2.15. Printre factorii de risc pe care firmele trebuie să îi aibă în vedere când identifică riscul asociat nivelului infracțiunilor principale de spălare a banilor se numără:

a) Există informații din surse credibile și sigure cu privire la nivelul infracțiunilor principale de spălare a banilor prevăzute la articolul 3 punctul 4 din Directiva (UE) 2015/849, de exemplu corupție, crimă organizată, infracțiuni fiscale și fraudă gravă? Printre exemple se numără indicii de percepție a corupției; rapoartele de țară ale OCDE cu privire la punerea în aplicare a convenției OCDE pentru combaterea dării sau luării de mită; și raportul Biroului Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate.

b) Există informații din mai multe surse credibile și sigure cu privire la capacitatea sistemului de investigare și a celui judiciar al jurisdicției de a cerceta și a urmări penal astfel de infracțiuni în mod eficace?

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

2.16. Atunci când identifică riscul asociat produselor, serviciilor sau tranzacțiilor lor, firmele trebuie să aibă în vedere riscul asociat:

a) nivelului de transparență sau de opacitate pe care îl permite produsul, serviciul sau tranzacția în cauză;

b) complexității produsului, serviciului sau tranzacției; și

c) valorii sau dimensiunii produsului, serviciului sau tranzacției.

2.17. Printre factorii de risc pe care firmele trebuie să îi ia în considerare când identifică riscul asociat transparenței unui produs, unui serviciu sau unei tranzacții se numără:

a) În ce măsură produsele sau serviciile permit clientului sau beneficiarului real ori structurilor beneficiare să rămână anonime sau facilitează ascunderea identității acestora? Printre exemplele de astfel de produse și servicii se numără acțiunile la purtător, depozitele fiduciare, construcții juridice sau entități offshore și anumite fonduri fiduciare, precum și entități juridice precum fundații care pot fi structurate în așa fel încât să profite de anonimitate și să permită desfășurarea de tranzacții cu societăți fictive sau societăți cu acționari nominali.

b) În ce măsură este posibil ca un terț care nu face parte din relația de afaceri să emită instrucțiuni, de exemplu în cazul anumitor relații bancare corespondente?

2.18. Printre factorii de risc pe care firmele trebuie să îi ia în considerare când identifică riscul asociat complexității unui produs, unui serviciu sau unei tranzacții se numără:

a) Cât de complexă este tranzacția și implică aceasta mai multe părți sau mai multe jurisdicții, de exemplu în cazul anumitor tranzacții de finanțare a comerțului? Sunt tranzacțiile directe, de exemplu se fac plăți regulate într-un fond de pensii?

b) În ce măsură permit produsele sau serviciile efectuarea de plăți de către terțe părți sau acceptă plăți excedentare atunci când acestea nu sunt așteptate în mod normal? În cazul în care sunt așteptate plăți din partea terților părți, cunoaște firma identitatea terței părți, de exemplu este acesta o autoritate care acționează în beneficiul statului sau un garant? Sau sunt produsele și serviciile finanțate exclusiv prin transferuri de fonduri din contul propriu al clientului deschis la altă instituție financiară supusă unor standarde de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului și de supraveghere, care sunt comparabile cu cele prevăzute în temeiul Directivei (UE) 2015/849?

c) Înțelege firma riscurile asociate produsului sau serviciului său nou sau inovator, în special în cazul în care acesta presupune utilizarea de noi tehnologii sau metode de plată?

2.19. Printre factorii de risc pe care firmele trebuie să îi ia în considerare când identifică riscul asociat valorii sau mărimii unui produs, unui serviciu sau unei tranzacții se numără:

a) În ce măsură implică produsele sau serviciile un flux ridicat de numerar, așa cum sunt multe servicii de plată, însă și anumite conturi curente?

b) În ce măsură facilitează sau încurajează produsele sau serviciile tranzacțiile de valori mari? Există plafoane asupra valorilor tranzacțiilor sau nivelurilor primelor care pot limita utilizarea produsului sau serviciului în scopuri de spălare a banilor și de finanțare a terorismului?

Factorii de risc asociați canalului de distribuție

2.20. Atunci când identifică riscul asociat modului în care clientul obține produsele sau serviciile pe care le solicită, firmele trebuie să examineze riscul asociat:

a) măsurii în care relația de afaceri nu se desfășoară față în față; și

b) oricăror persoane reprezentante sau intermediare la care poate apela firma, precum și naturii relației acestora cu firma.

2.21. Atunci când evaluează riscul asociat modului în care clientul obține produsele sau serviciile, firmele trebuie să aibă în vedere o serie de factori, printre care:

a) dacă respectivul client este prezent fizic în scopuri de identificare. În caz contrar, dacă firma

i. a recurs la o metodă fiabilă de aplicare a măsurilor de precauție privind clientela fără prezența fizică; și

ii. a luat măsuri pentru a preveni falsul privind identitatea, bazat pe asemănare sau frauda de identitate.

În aceste situații, firmele trebuie să aplice orientările 4.29-4.31.

b) dacă respectivul client a fost prezentat de o altă parte a aceluiași grup financiar și, în caz afirmativ, în ce măsură se poate baza firma pe această prezentare ca asigurare a faptului că noul client nu va expune firma unui risc excesiv de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și ce a făcut firma pentru a se asigura că entitatea din cadrul grupului aplică măsuri de precauție privind clientela la standardele Spațiului Economic European (SEE) în conformitate cu articolul 28 din Directiva (UE) 2015/849;

c) dacă respectivul client a fost prezentat de către o terță parte, de exemplu o bancă care nu face parte din același grup sau un intermediar și, în caz afirmativ,

i. dacă terța parte este o persoană reglementată supusă obligațiilor de combatere a spălării banilor care sunt în concordanță cu obligațiile prevăzute prin Directiva (UE) 2015/849 și dacă terța parte este o instituție financiară sau activitatea sa principală nu are legătură cu prestarea de servicii financiare;

ii. dacă terța parte aplică măsuri de precauție privind clientela, păstrează evidențe în conformitate cu standardele SEE, este supravegheat pentru respectarea obligațiilor comparabile în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului în conformitate cu articolul 26 din Directiva (UE) 2015/849 și dacă există indicii ale caracterului neadecvat al nivelului de conformitate al terței părți cu legislația sau reglementările aplicabile în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, de exemplu dacă terța parte a fost sancționat pentru încălcări ale obligațiilor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului;

iii. dacă acesta are sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. În cazul în care un terț are sediul într-o țară terță care prezintă un risc ridicat, pe care Comisia Europeană a identificat-o ca prezentând deficiențe strategice, firmele nu trebuie să se bazeze pe terța parte respectivă. Cu toate acestea, în măsura în care legislația națională permite acest lucru, intermediarul poate prezenta încredere cu condiția ca acesta să fie o sucursală sau o filială deținută majoritar a unei alte firme care are sediul în Uniune și dacă firma este sigură că intermediarul respectă integral politicile și procedurile de la nivelul grupului în conformitate cu articolul 45 din Directiva (UE) 2015/849[6].

iv. ce a făcut firma pentru a se asigura că:

[6] Articolul 26 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849

a. terța parte furnizează întotdeauna documentele de identitate necesare;

b. terța parte va furniza imediat, la cerere, copii relevante ale datelor de identificare și verificare sau ale datelor electronice, printre altele, în conformitate cu articolul 27 din Directiva (UE) 2015/849;

c. calitatea măsurilor de precauție privind clientela ale terței părți este de așa natură încât acestea pot fi invocate; și

d. nivelul măsurilor de precauție privind clientela aplicate de terț este proporțional cu riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri, având în vedere că terța parte va fi aplicat măsuri de precauție privind clientela în scopuri proprii și, eventual, într-un context diferit.

d) dacă respectivul client a fost prezentat prin intermediul unui agent legat, mai exact fără contact direct cu firma, măsura în care firma se poate asigura că agentul a obținut suficiente informații pentru a se asigura că firma își cunoaște atât clientul, cât și nivelul de risc asociat relației de afaceri;

e) dacă se apelează la agenți independenți sau delegați, măsura în care aceștia sunt implicați în regim permanent în desfășurarea activității și modul în care acesta afectează cunoștințele firmei despre client și gestionarea permanentă a riscurilor;

f) În limita în care legislația națională permite acest lucru, atunci când firma utilizează un furnizor de servicii externalizate pentru aspecte legate de obligațiile sale în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, dacă aceasta a luat în considerare faptul dacă furnizorul de servicii externalizate este o entitate obligată și dacă aceasta a abordat riscurile prevăzute în Ghidul ABE privind externalizarea (EBA/GL/2019/02), în cazul în care sunt aplicabile orientările respective.

Orientarea 3: Evaluarea riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului

3.1. Firmele trebuie să utilizeze factorii de risc pe care i-au identificat pentru a evalua nivelul general al riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Conturarea unei imagini de ansamblu

3.2. Firmele trebuie să-și contureze o imagine de ansamblu asupra factorilor de risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului pe care i-au identificat și care, împreună, vor determina nivelul de risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului asociat unei relații de afaceri, unei tranzacții ocazionale sau activității acestora.

3.3. Firmele trebuie să țină cont că, exceptând cazul în care Directiva (UE) 2015/849 sau legislația națională prevede altfel, prezența factorilor de risc izolați nu încadrează neapărat o relație într-o clasă de risc mai ridicat sau mai scăzut.

Măsurarea factorilor de risc

3.4. Atunci când evaluează factorii de risc, firmele pot decide să pondereze factorii în mod diferit în funcție de importanța lor relativă.

3.5. Atunci când ponderează factorii de risc, firmele trebuie să examineze în cunoștință de cauză relevanța diferiților factori de risc în contextul unei relații de afaceri, al unei tranzacții ocazionale sau activității acestora. Aceasta duce deseori la atribuirea de către firme a unor „punctaje" diferite pentru factori diferiți; de exemplu, firmele pot decide că legăturile personale ale unui client cu o jurisdicție asociată cu un risc mai ridicat de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sunt mai puțin relevante în contextul caracteristicilor produsului pe care acesta îl caută.

3.6. În ultimul rând, ponderea atribuită fiecăruia dintre acești factori pot varia de la un produs la altul, precum și de la un client (sau de la o categorie de clienți) la altul (altă categorie de clienți) și de la o firmă la alta. Atunci când măsoară factorii de risc, firmele trebuie să se asigure că:

a) ponderarea nu este influențată în mod necorespunzător doar de un singur factor;

b) considerentele de natură economică sau cu privire la profit nu influențează clasificarea riscului;

c) ponderarea nu duce la o situație în care este imposibil pentru orice relație de afaceri să fie clasificată ca prezentând un risc ridicat;

d) dispozițiile Directivei (UE) 2015/849 sau cele din legislația națională cu privire la situații care prezintă întotdeauna un risc ridicat de spălare a banilor nu pot fi ignorate în favoarea ponderării efectuate de către firmă; și

e) acestea pot anula orice punctaje generate automat pentru riscuri, dacă este necesar. Justificarea pentru decizia de a anula astfel de punctaje trebuie documentată în mod corespunzător.

3.7. În cazul în care o firmă recurge la sisteme informatice automate pentru a aloca punctaje pentru riscul general în vederea clasificării relațiilor de afaceri sau a tranzacțiilor ocazionale și nu dezvoltă astfel de sisteme în interior, ci le achiziționează de la un furnizor extern, trebuie să înțeleagă modul în care funcționează sistemul și în care combină sau evaluează factorii de risc pentru a obține un punctaj al riscului general. O firmă trebuie să aibă întotdeauna posibilitatea de a se asigura că punctajele atribuite reflectă înțelegerea firmei privind riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului și trebuie să poată demonstra acest lucru autorității competente.

Clasificarea riscurilor

3.8. Firmele trebuie să stabilească cel mai adecvat mod de clasificare a riscurilor. Aceasta va depinde de natura și amploarea activității firmei și de tipurile de riscuri de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la care firma este expusă. Deși firmele clasifică deseori riscul ca fiind ridicat, mediu și scăzut, sunt posibile și alte clasificări.

3.9. În urma evaluării riscurilor și după luarea în considerare atât a riscurilor inerente, cât și a oricăror factori de diminuare pe care i-a identificat, o firmă trebuie să-și clasifice liniile de activitate, precum și relațiile de afaceri și tranzacțiile ocazionale în funcție de nivelul perceput al riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

Orientarea 4: Măsuri de precauție privind clientela care trebuie aplicate de toate firmele

4.1. Evaluarea de către o firmă a riscurilor la nivelul întregii activități și la nivel individual trebuie să o sprijine pe aceasta să identifice punctele în care trebuie să-și concentreze eforturile de gestionare a riscului în contextul combaterii spălării banilor sau a finanțării terorismului, atât la momentul inițierii relației de afaceri cu clientul, cât și pe durata relației de afaceri.

4.2. Firmele trebuie să se asigure că politicile și procedurile lor în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului se bazează pe evaluarea riscurilor și reflectă această evaluare.

4.3. De asemenea, acestea trebuie să se asigure că politicile și procedurile lor în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului sunt ușor accesibile, aplicate, eficace și înțelese de către întregul personal relevant.

4.4. În respectarea obligației prevăzute la articolul 8 din Directiva 2015/849 de a obține aprobarea pentru politicile, mecanismele de control și procedurile lor în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului din partea conducerii superioare, firmele trebuie să se asigure că personalul de conducere de rang superior are acces la date suficiente, inclusiv la evaluarea riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului la nivelul întregii activități, pentru a avea o opinie avizată cu privire la caracterul adecvat și

eficacitatea acestor politici și proceduri și, în special, a politicilor și procedurilor lor în materie de precauție privind clientela.

Măsuri de precauție privind clientela

4.5. Măsurile de precauție privind clientela trebuie să sprijine firmele să înțeleagă mai bine riscul asociat relațiilor de afaceri individuale și tranzacțiilor ocazionale.

4.6. Firmele trebuie să aplice fiecare dintre măsurile de precauție privind clientela prevăzute la articolul 13 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849, dar pot stabili măsura în care să aplice măsurile respective în funcție de riscuri.

4.7. Firmele trebuie să stabilească în mod clar, în politicile și procedurile lor,

a) cine este clientul și, după caz, beneficiarul real pentru fiecare tip de client și categorie de produse și servicii a cărui identitate trebuie verificată în scopul aplicării măsurilor de precauție privind clientela. Firmele trebuie să consulte orientările sectoriale de la titlul II din prezentul ghid, care oferă detalii suplimentare privind identificarea clienților și a beneficiarilor reali ai acestora.

b) ce constituie o tranzacție ocazională în contextul activității lor comerciale și momentul în care o serie de tranzacții punctuale reprezintă o relație de afaceri și nu o tranzacție ocazională, luând în considerare factori ca frecvența sau regularitatea cu care clientul revine pentru tranzacții ocazionale și măsura în care se preconizează că relația va avea sau pare să aibă un element de durată. Firmele trebuie să țină cont de faptul că pragul monetar de la articolul 11 litera (b) din Directiva (UE) 2015/849 este relevant numai în măsura în care declanșează o cerință absolută de aplicare a măsurilor de precauție privind clientela; o serie de tranzacții ocazionale pot constitui o relație de afaceri inclusiv în cazul în care nu se atinge pragul respectiv;

c) nivelul și tipul adecvat de măsuri de precauție privind clientela pe care le vor aplica relațiilor de afaceri individuale și tranzacțiilor ocazionale;

d) modul în care se așteaptă să se verifice identitatea clientului și, după caz, a beneficiarului real și modul în care se așteaptă să se stabilească natura și scopul relației de afaceri;

e) ce nivel de monitorizare trebuie aplicat în anumite circumstanțe;

f) modul și situațiile în care metodele mai puțin riguroase de identificare și verificare a identității pot fi compensate printr-o monitorizare sporită; și

g) apetitul pentru risc al firmei.

4.8. După cum se prevede la articolul 13 alineatul (4) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să poată demonstra autorității lor competente că măsurile de precauție privind clientela pe care le-au aplicat sunt proporționale cu riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

Incluziunea financiară și descărcarea de risc

4.9. „Descărcarea de risc" se referă la o decizie luată de firme de a nu mai oferi servicii anumitor categorii de clienți asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Întrucât riscul asociat relațiilor de afaceri individuale va varia, chiar și în cadrul unei singure categorii, aplicarea unei abordări bazate pe riscuri nu impune firmelor să refuze sau să înceteze relații de afaceri cu categorii întregi de clienți despre care se consideră că prezintă un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să găsească un echilibru atent între nevoia de incluziune financiară și necesitatea de a atenua riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

4.10. În acest context, firmele trebuie să instituie politici și proceduri adecvate și în funcție de riscuri pentru a se asigura că abordarea lor în ceea ce privește aplicarea măsurilor de precauție privind clientela nu duce la refuzarea nejustificată a accesului clienților legitimi la servicii financiare. În cazul în care un client are motive legitime și credibile pentru imposibilitatea de a furniza forme tradiționale de documente de identitate, firmele trebuie să ia în considerare atenuarea riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului în alte moduri, inclusiv prin:

a) ajustarea nivelului și intensității monitorizării într-un mod proporțional cu riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat clientului, inclusiv riscul ca un client care ar fi furnizat o formă mai vulnerabilă de documente de identitate să nu fie cine pretinde că este; și

b) oferirea doar de produse și servicii financiare de bază, care limitează capacitatea utilizatorilor de a abuza de aceste produse și servicii în scopuri de criminalitate financiară. Astfel de produse și servicii de bază pot facilita, de asemenea, identificarea de către firme a tranzacțiilor neobișnuite sau a modelelor de tranzacții neobișnuite, inclusiv utilizarea neintenționată a produsului; dar este important ca orice limite să fie proporționale și să nu limiteze în mod nejustificat sau inutil accesul clienților la produse și servicii financiare.

4.11. Firmele pot consulta Avizul ABE privind aplicarea măsurilor de precauție privind clientela pentru clienții care sunt solicitanți de azil din țări terțe sau teritorii cu un risc mai mare („Opinion on the application of Customer Due Diligence Measures to customers who are asylum seekers from higher risk third countries or territories") (EBA-OP-2016-07).

Beneficiarii reali

4.12. În îndeplinirea obligațiilor prevăzute la articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Directiva (UE) 2015/849 de a înțelege structura de proprietate și de control a clientului, firmele trebuie să ia cel puțin următoarele măsuri:

a) Firmele trebuie să solicite clientului informații despre cine sunt beneficiarii reali ai acestora;

b) Firmele trebuie să documenteze informațiile obținute.

c) Firmele trebuie să ia toate măsurile necesare și rezonabile pentru a verifica informațiile: în acest scop, firmele trebuie să aibă în vedere utilizarea registrelor privind beneficiarii reali, dacă sunt disponibile.

d) Măsurile (b) și (c) trebuie aplicate în funcție de risc.

Registre privind beneficiarii reali

4.13. Firmele trebuie să fie conștiente de faptul că utilizarea informațiilor conținute în registrele privind beneficiarii reali nu îndeplinește automat obligația de a lua măsuri adecvate și în funcție de riscuri pentru a identifica beneficiarul real și a-i verifica identitatea. Firmele pot fi nevoite să ia măsuri suplimentare pentru a identifica și a verifica beneficiarul real, în special dacă riscul asociat relației de afaceri este ridicat sau dacă firma are îndoieli că persoana înscrisă în registru este beneficiarul real final.

Control prin alte mijloace

4.14. Cerința de a identifica beneficiarul real și de a lua toate măsurile necesare și rezonabile pentru a verifica identitatea acestuia se referă numai la persoana fizică care deține sau controlează în ultimă instanță clientul. Cu toate acestea, pentru a-și respecta obligațiile care le revin în temeiul articolului 13 din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie, de asemenea, să ia măsuri rezonabile pentru a înțelege structura de proprietate și de control a clientului.

4.15. Măsurile pe care firmele le iau pentru a înțelege structura de proprietate și de control a clientului trebuie să fie suficiente pentru ca firma să se poată asigura în mod rezonabil că înțelege riscul asociat diferitelor niveluri de proprietate și de control. În special, firmele trebuie să se asigure că:

a) structura de proprietate și de control a clientului nu este complexă în mod nejustificat sau opacă; sau

b) structurile complexe sau opace de proprietate și de control au un motiv juridic sau economic legitim.

4.16. Pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 33 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să raporteze unităților de informații financiare dacă structura de proprietate și de control a clientului dă naștere unei suspiciuni și au motive întemeiate să suspecteze că fondurile pot fi obținute din activități infracționale sau sunt legate de finanțarea terorismului.

4.17. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită persoanelor care pot exercita „controlul prin alte mijloace" conform articolului 3 punctul 6 litera (a) subpunctul (i) din Directiva (UE) 2015/849. Printre exemplele de „control prin alte mijloace" pe care firmele trebuie să le ia în considerare se numără, fără a se limita la, următoarele:

a) controlul fără proprietate directă, de exemplu prin relații de rudenie apropiate sau prin asocieri istorice ori contractuale;

b) utilizarea, deținerea sau beneficierea de activele deținute de client;

c) responsabilitatea pentru deciziile strategice care afectează în mod fundamental practicile comerciale sau direcția generală a unei persoane juridice.

4.18. Firmele trebuie să decidă, în funcție de riscuri, dacă să verifice structura de proprietate și de control a clientului.

Identificarea membrilor conducerii de rang superior a clientului

4.19. În cazul în care clientul este o entitate juridică, firmele trebuie să depună toate eforturile pentru a identifica beneficiarul real, așa cum este definit la articolul 3 punctul 6 litera (a) subpunctul (i) din Directiva (UE) 2015/849.

4.20. Firmele trebuie să recurgă la identificarea membrilor conducerii de rang superior a clientului ca beneficiari reali numai dacă:

a) au epuizat toate mijloacele posibile de identificare a persoanei fizice care deține sau controlează în ultimă instanță clientul;

b) incapacitatea lor de a identifica persoana fizică care deține sau controlează în ultimă instanță clientul nu dă naștere unor suspiciuni de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului; și

c) consideră ca motivația furnizată de client pentru imposibilitatea de identificare a persoanei fizice care deține sau controlează în ultimă instanță clientul este plauzibilă.

4.21. Atunci când decid care membru (membri) al/ai conducerii de rang superior a clientului trebuie identificat ca beneficiar real, firmele trebuie să aibă în vedere cine are

responsabilitatea finală și generală pentru client și ia decizii cu caracter obligatoriu în numele clientului.

4.22. În aceste cazuri, firmele trebuie să-și documenteze în mod clar motivele pentru identificarea membrului conducerii de rang superior, și nu a beneficiarului real al clientului, și trebuie să țină evidența acțiunilor lor[7].

Identificarea beneficiarului real al unei administrații publice sau al unei întreprinderi de stat

4.23. În cazul în care clientul este o administrație publică sau o întreprindere de stat, firmele trebuie să urmeze recomandările din orientările 4.21 și 4.22 pentru a identifica membrul conducerii de rang superior.

4.24. În aceste cazuri, în special când crește riscul asociat relației, de exemplu deoarece întreprinderea de stat este dintr-o țară asociată cu niveluri ridicate de corupție, firmele trebuie să ia măsuri în funcție de riscuri pentru a stabili dacă persoana pe care au identificat-o ca beneficiar real este autorizată în mod corespunzător de client să acționeze în numele clientului.

4.25. De asemenea, firmele trebuie să țină seama în mod corespunzător de posibilitatea ca membrul conducerii de rang superior să fie o persoană expusă politic. În acest caz, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela respectivului membru al conducerii de rang superior în conformitate cu articolul 18 din Directiva (UE) 2015/849 și să evalueze dacă măsura în care persoana expusă politic poate influența clientul generează un risc crescut de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și dacă ar putea fi necesar să se aplice clientului măsuri sporite de precauție privind clientela.

Dovada identității

4.26. Pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 13 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să verifice identitatea clientului și, după caz, identitatea beneficiarilor reali, pe baza unor informații și date fiabile și independente, indiferent dacă acestea sunt obținute la distanță, în format electronic sau documentar.

4.27. Firmele trebuie să stabilească în politicile și procedurile lor informațiile și datele pe care le vor trata ca fiind fiabile și independente în scopul aplicării măsurilor de precauție privind clientela. În acest context, firmele trebuie să ia în considerare

a) Elementele care determină fiabilitatea datelor sau informațiilor. Firmele trebuie să ia în considerare grade diferite de fiabilitate, pe care trebuie să le stabilească pe baza

[7] Articolul 3 punctul 6 litera (a) subpunctul (ii) din Directiva (UE) 2015/849

i. măsurii în care clientul a trebuit să facă obiectul anumitor controale pentru a obține informațiile sau datele furnizate;

ii. statutului oficial, dacă există, al persoanei sau al instituției care a efectuat controalele respective;

iii. nivelului de asigurare asociat oricărui sistem de identificare digitală utilizat; și

iv. ușurinței cu care informațiile sau datele de identitate furnizate pot fi falsificate.

b) Elementele care determină independența datelor sau informațiilor. Firmele trebuie să ia în considerare diferite grade de independență, pe care trebuie să le stabilească în funcție de măsura în care persoana sau instituția care a emis sau a furnizat inițial datele sau informațiile:

i. are o relație cu clientul prin legături personale, profesionale sau familiale directe; și

ii. ar fi putut fi influențată în mod necorespunzător de client.

În majoritatea cazurilor, firmele trebuie să fie în măsură să trateze informațiile sau datele emise de guvern ca oferind cel mai înalt nivel de independență și fiabilitate.

4.28. Firmele trebuie să evalueze riscurile asociate fiecărui tip de dovezi furnizate și metodei de identificare și verificare utilizate și să se asigure că metoda și tipul ales sunt proporționale cu riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat clientului.

Situații la distanță

4.29. Pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 13 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849, în cazul în care relația de afaceri este inițiată, stabilită sau se desfășoară în situații la distanță sau atunci când o tranzacție ocazională se efectuează în situații la distanță, firmele trebuie:

a) să ia măsurile adecvate pentru a confirma identitatea clientului; și

b) să evalueze dacă natura la distanță a relației sau a tranzacției ocazionale conduce la creșterea riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și, în caz afirmativ, să-și adapteze măsurile de precauție privind clientela în consecință. Atunci când evaluează riscul asociat relațiilor la distanță, firmele trebuie să aibă în vedere factorii de risc prevăzuți în orientarea 2.

4.30. În cazul în care riscul asociat unei relații la distanță sau unei tranzacții ocazionale este crescut, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în conformitate cu orientarea 4.46. Firmele trebuie să aibă în vedere în special dacă ar fi adecvate măsuri sporite de verificare a identității clientului sau o monitorizare permanentă sporită a relației.

4.31. Firmele trebuie să aibă în vedere faptul că utilizarea mijloacelor electronice de identificare nu generează, în sine, un risc crescut de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, în special în cazul în care respectivele mijloace electronice oferă un nivel ridicat de asigurare în temeiul Regulamentului (UE) nr. 910/2014.

Utilizarea unor mijloace tehnologice inovatoare de verificare a identității

4.32. Directiva (UE) 2015/849 este neutră din punct de vedere tehnologic, iar firmele pot alege să utilizeze mijloace electronice sau documentare sau o combinație a acestora pentru a demonstra identitatea clienților lor; dar, conform articolului 13 alineatul (1) litera (a) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să se asigure că aceste dovezi se bazează pe date sau informații din surse fiabile și independente.

4.33. Firmele care utilizează sau intenționează să utilizeze mijloace tehnologice inovatoare în scopuri de identificare și verificare trebuie să evalueze măsura în care utilizarea soluțiilor tehnologice inovatoare poate aborda sau ar putea exacerba riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, în special în situații la distanță. În cadrul evaluării lor, firmele trebuie să aibă o viziune clară cu privire la:

a) riscurile TIC și de securitate, în special riscul ca soluția inovatoare să fie inadecvată sau nesigură sau să poată fi modificată;

b) riscurile calitative, în special riscul ca sursele de informații utilizate în scopul verificării să nu fie suficient de independente și de fiabile și, prin urmare, să nu respecte legislația Uniunii sau legislația națională; și riscul ca amploarea verificării identității furnizate de soluția inovatoare să nu fie proporțională cu nivelul riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri;

c) riscurile juridice, în special riscul ca furnizorul de soluții tehnologice să nu respecte legislația aplicabilă privind protecția datelor; și

d) riscurile de fraudă prin falsul privind identitatea, și anume riscul ca un client să nu fie cine pretinde că este. De asemenea, firmele trebuie să ia în considerare riscul ca persoana să nu fie o persoană reală.

4.34. Firmele care recurg la un furnizor extern, în loc să-și dezvolte propria soluție inovatoare la nivel intern, rămân responsabile în ultimă instanță pentru îndeplinirea obligațiilor lor legate de măsurile de precauție privind clientela. Acestea trebuie să aibă o abordare clară a relației lor cu furnizorul de soluții inovatoare (de exemplu, dacă este vorba despre o relație de externalizare sau dacă utilizarea soluției inovatoare constituie o formă de dependență față de un terț în conformitate cu secțiunea 4 din Directiva (UE) 2015/849) și să ia măsuri suficiente pentru a se asigura că furnizorul de soluții inovatoare:

a) este înregistrat la autoritățile naționale relevante pentru a accesa și a stoca date cu caracter personal în conformitate cu standardele juridice ale UE, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 [Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD)][8] și cu legislația prin care RGPD a fost pus în aplicare;

b) accesează și utilizează o gamă suficientă de date din surse diferite și actualizate, având în vedere în special următoarele elemente:

i. este puțin probabil ca dovezile electronice bazate pe pașaportul unui client să fie suficiente într-un context la distanță fără a fi însoțite de verificări pentru a se asigura că respectivul client este cine afirmă că este și că documentul nu a fost modificat; și

ii. este puțin probabil ca o singură sursă de date sau un singur moment să fie suficiente pentru a îndeplini standardele de verificare în majoritatea situațiilor;

c) este obligat prin contract să respecte obligațiile impuse de acordul acestora și de normele obligatorii ale dreptului Uniunii și ale legislației naționale și să informeze imediat firma în cazul în care se schimbă ceva; și

d) funcționează în mod transparent, astfel încât firma știe în orice moment ce verificări au fost efectuate, ce surse au fost utilizate, care au fost rezultatele și cât de fiabile au fost rezultatele respective.

4.35. În cazul în care furnizorul extern este o firmă stabilită într-o țară terță, firma trebuie să se asigure că înțelege riscurile juridice, riscurile operaționale și cerințele privind protecția datelor asociate cu acestea și că le reduce în mod eficace.

4.36. Firmele trebuie să fie pregătite să demonstreze autorității lor competente că utilizarea unei anumite soluții inovatoare este adecvată.

4.37. Firmele pot consulta avizul comun al AES din 2018 privind utilizarea soluțiilor inovatoare în cadrul procesului de precauție privind clientela, care conține detalii suplimentare cu privire la aceste aspecte.

Stabilirea naturii și scopului relației de afaceri

4.38. Măsurile pe care firmele le iau pentru a stabili natura și scopul relației de afaceri trebuie să fie proporționale cu riscul asociat relației și suficiente pentru a permite firmei să înțeleagă cine este clientul și cine sunt beneficiarii reali ai clientului. Firmele trebuie cel puțin să ia măsuri pentru a înțelege:

[8] Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

a) natura activităților sau a activității comerciale ale clientului;

b) motivul pentru care clientul a ales produsele și serviciile firmei;

c) valoarea și sursele fondurilor care vor trece prin cont;

d) modul în care clientul va utiliza produsele și serviciile firmei;

e) dacă clientul are alte relații de afaceri cu alte părți ale firmei sau cu grupul mai larg al acesteia și măsura în care acest lucru afectează înțelegerea clientului de către firmă; și

f) ce constituie un comportament „normal" pentru acest client sau pentru această categorie de clienți.

4.39. Firmele trebuie să facă trimitere la factorii de risc indicați la orientările 2.4-2.6 din prezentul ghid.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

4.40. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, firmele pot aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela în situații în care riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului asociat unei relații de afaceri a fost evaluat ca fiind scăzut. Aplicarea măsurilor simplificate de precauție privind clientela nu constituie o exceptare de la niciuna dintre măsurile standard de precauție privind clientela; firmele pot însă adapta amploarea, durata sau tipul fiecăreia dintre măsurile de precauție sau al ansamblului acestora astfel încât măsurile să fie proporționale cu riscul scăzut pe care l-au identificat.

4.41. Printre măsurile simplificate de precauție privind clientela pe care firmele le pot aplica se numără:

a) momentul aplicării măsurii de precauție privind clientela, cum ar fi în cazul în care produsul sau tranzacția vizat(ă) prezintă caracteristici care limitează utilizarea sa în scopuri de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, de exemplu prin:

i. verificarea identității clientului sau a beneficiarului real pe parcursul relației de afaceri; sau

ii. verificarea identității clientului sau a beneficiarului real după ce tranzacțiile depășesc un anumit prag sau după ce s-a scurs o perioadă rezonabilă de timp. Firmele trebuie să se asigure că:

a. aceasta nu duce la o exceptare *de facto* de la aplicarea măsurilor de precauție privind clientela, mai exact

firmele trebuie să se asigure că, în cele din urmă, se va verifica identitatea clientului sau a beneficiarului real;

b. pragul sau termenul limită este stabilit la un nivel scăzut rezonabil (deși, în privința finanțării terorismului, firmele trebuie să știe că este posibil ca doar un prag redus să nu fie suficient pentru a reduce riscul);

c. au instituit sisteme pentru a detecta momentul în care s-a atins pragul sau limita; și

d. nu amână aplicarea măsurilor de precauție privind clientela și nici nu întârzie în obținerea de informații relevante despre client, în cazul în care legislația aplicabilă, de exemplu Regulamentul (UE) 2015/847 sau dispozițiile din legislația națională, impune obținerea acestor informații chiar de la început.

b) adaptarea cantității de informații obținute în scopul identificării, al verificării sau al monitorizării, de exemplu prin:

i. verificarea identității pe baza informațiilor obținute doar dintr-un document sau o sursă de date sigură, credibilă și independentă; sau

ii. presupunerea naturii și a scopului relației de afaceri, deoarece produsul este conceput doar pentru un singur scop specific, cum ar fi schema de pensii a unei societăți sau o cartelă cadou într-un centru de cumpărături.

c) adaptarea calității sau a sursei informațiilor obținute în scopul identificării, al verificării sau al monitorizării, de exemplu prin:

i. acceptarea informațiilor obținute de la client, în locul celor dintr-o sursă independentă atunci când se verifică identitatea beneficiarului real (precizăm că acest lucru nu se permite pentru verificarea identității clientului); sau

ii. în cazul în care riscul asociat tuturor aspectelor relației este foarte scăzut, să se bazeze pe sursa fondurilor pentru îndeplinirea unor cerințe de precauție privind clientela, de exemplu când fondurile constituie plăți pentru beneficii de stat sau când fondurile au fost transferate dintr-un cont deschis în numele clientului la o firmă din SEE.

d) adaptarea frecvenței actualizărilor măsurilor de precauție privind clientela și a revizuirilor relației de afaceri, de exemplu efectuarea acestora doar când apar

evenimente declanșatoare cum ar fi atunci când clientul dorește să obțină un produs sau serviciu nou sau atunci când se atinge un anumit prag al tranzacției; firmele trebuie să se asigure că aceasta nu determină o exceptare de facto de la actualizarea informațiilor obținute prin aplicarea măsurilor de precauție privind clientela.

e) adaptarea frecvenței și a intensității monitorizării tranzacțiilor, de exemplu monitorizând doar tranzacțiile peste un anumit prag. În cazul în care firmele aleg să facă acest lucru, trebuie să se asigure că pragul este stabilit la un nivel rezonabil și că au instituit sisteme pentru a identifica tranzacții corelate care, împreună, ar depăși pragul respectiv.

4.42. Titlul II enumeră și alte măsuri simplificate de precauție privind clientela care pot fi deosebit de relevante în diferite sectoare.

4.43. Informațiile pe care le obține o firmă atunci când aplică măsuri simplificate de precauție privind clientela trebuie să-i permită firmei să se asigure în mod rezonabil de caracterul justificat al evaluării sale conform căreia riscul asociat relației este mic. De asemenea, ele trebuie să fie suficiente pentru a furniza firmei destule date despre natura relației de afaceri în scopul de a identifica orice tranzacții neobișnuite sau suspecte. Măsurile simplificate de precauție privind clientela nu exonerează o instituție de la raportarea tranzacțiilor suspecte către unitățile de informații financiare.

4.44. În cazul în care există indicii potrivit cărora este posibil ca riscul să nu fie scăzut, de exemplu dacă există motive de a suspecta că se încearcă acțiuni de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sau dacă firma are îndoieli cu privire la veridicitatea informațiilor obținute, nu trebuie aplicate măsuri simplificate de precauție privind clientela[9]. De asemenea, în cazul scenariilor specifice cu risc ridicat și pentru care există obligația de a aplica măsuri sporite de precauție privind clientela, nu trebuie aplicate măsuri simplificate de precauție privind clientela.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

4.45. Conform articolelor 18-24 din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în situații cu risc mai ridicat pentru a gestiona și a atenua respectivele riscuri în mod corespunzător. Măsurile sporite de precauție privind clientela nu pot fi înlocuite cu măsuri standard de precauție privind clientela, ci trebuie aplicate în plus față de măsurile obișnuite.

4.46. Directiva (UE) 2015/849 prezintă cazuri specifice pe care firmele trebuie să le trateze întotdeauna ca prezentând un risc mai ridicat:

[9] Articolul 11 literele (e) și (f) și articolul 15 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849.

a) cazul în care clientul sau beneficiarul real al clientului este o persoană expusă politic (articolele 20-24);

b) cazul în care o firmă stabilește o relație de corespondent implicând executarea de plăți cu instituții din țări terțe (articolul 19);

c) cazul în care o firmă are o relație de afaceri sau realizează o tranzacție implicând țări terțe cu grad înalt de risc [articolul 18 alineatul (1)]; și

d) toate tranzacțiile care

i. sunt complexe;

ii. sunt neobișnuit de mari;

iii. sunt efectuate după un tipar neobișnuit; sau

iv. nu au un scop economic sau legal evident [articolul 18 alineatul (2)]

4.47. Directiva (UE) 2015/849 prevede măsurile sporite specifice de precauție privind clientela pe care firmele trebuie să le aplice:

a) în cazul în care clientul sau beneficiarul real al clientului este o persoană expusă politic;

b) în cazul în care relația de afaceri sau tranzacția implică o țară terță cu grad înalt de risc identificată de Comisie în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849;

c) în legătură cu relațiile de corespondent implicând executarea de plăți cu respondenții din țări terțe; și

d) în legătură cu toate tranzacțiile care sunt complexe, sunt neobișnuit de mari sau sunt efectuate în cadrul unui tipar neobișnuit sau nu au un scop economic sau legal evident.

Firmele trebuie să aplice măsuri sporite adiționale de precauție privind clientela în situațiile în care acestea sunt proporționale cu riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului pe care l-au identificat.

Persoane expuse politic

4.48. Atunci când pun în aplicare politici și proceduri în funcție de riscuri pentru identificarea persoanelor expuse politic, firmele trebuie să aibă în vedere lista funcțiilor publice importante publicată de Comisie în temeiul articolului 20a alineatul (3) din Directiva (UE) 2015/849 și să se asigure că titularii acestor funcții sunt identificați. Această listă se aplică

funcțiilor importante din UE; atunci când stabilesc modul de identificare a persoanelor expuse politic din țări terțe, firmele trebuie să consulte, în schimb, lista funcțiilor de la articolul 3 alineatul (9) din Directiva (UE) 2015/849 și să ajusteze această listă de la caz la caz.

4.49. Firmele care utilizează liste de persoane expuse politic disponibile comercial trebuie să se asigure că informațiile din listele respective sunt actualizate și că înțeleg limitările acestor liste. Firmele trebuie să ia măsuri suplimentare atunci când este necesar, de exemplu în situațiile în care rezultatele examinării nu sunt concludente sau nu corespund așteptărilor firmei.

4.50. Firmele care au identificat că un client sau un beneficiar real este o persoană expusă politic trebuie întotdeauna:

a) să ia măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și a fondurilor care urmează să fie utilizate în relația de afaceri pentru a le permite acestora să se asigure că nu gestionează produse ale infracțiunii de corupție sau provenite din alte activități infracționale. Măsurile pe care firmele trebuie să le ia pentru a stabili sursa patrimoniului unei persoane expuse politic și sursa fondurilor vor depinde de gradul de risc ridicat asociat relației de afaceri. Firmele trebuie să verifice sursa patrimoniului și sursa fondurilor pe baza unor date, documente sau informații sigure și independente în cazurile în care riscul asociat relației cu persoana expusă politic este deosebit de mare.

b) Să obțină aprobarea conducerii de rang superior pentru a stabili sau a continua o relație de afaceri cu o persoană expusă politic. Nivelul superior corespunzător pentru aprobare trebuie stabilit în funcție de nivelul de risc ridicat asociat relației de afaceri, iar responsabilul de rang superior care aprobă o relație de afaceri cu o persoană expusă politic trebuie să aibă suficientă experiență și capacitate de supraveghere pentru a lua decizii în cunoștință de cauză cu privire la aspecte care au un impact direct asupra profilului de risc al firmei.

c) Atunci când analizează chestiunea aprobării unei relații cu o persoană expusă politic, conducerea de rang superior trebuie să-și întemeieze decizia pe nivelul de risc de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la care ar fi expusă firma dacă ar stabili o relație de afaceri și să aprecieze cât de bine este dotată firma pentru a gestiona riscul respectiv în mod eficace.

d) Să exercite acțiuni sporite de monitorizare permanentă a tranzacțiilor și a riscului asociat relației de afaceri. Firmele trebuie să identifice tranzacțiile neobișnuite și să analizeze în mod regulat informațiile pe care le dețin pentru a se asigura de identificarea promptă a oricăror informații noi sau emergente care pot afecta evaluarea riscurilor. Frecvența acțiunii de monitorizare permanentă trebuie să fie stabilită în funcție de nivelul de risc ridicat asociat relației.

4.51. Conform articolului 20 litera (b) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să aplice toate aceste măsuri în cazul persoanelor expuse politic, al membrilor familiilor acestora și al persoanelor cunoscute ca asociați apropiați ai acestora, iar amploarea măsurilor trebuie adaptată la riscuri.

4.52. Firmele trebuie să se asigure că măsurile pe care le pun în aplicare pentru a respecta dispozițiile Directivei (UE) 2015/849 și prezentul ghid în ceea ce privește persoanele expuse politic nu au drept rezultat refuzarea nejustificată a accesului clienților persoane expuse politic la serviciile financiare.

Țări terțe cu grad înalt de risc

4.53. În ceea ce privește relațiile de afaceri sau tranzacțiile care implică țări terțe cu grad înalt de risc identificate în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să se asigure că aplică cel puțin măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute la articolul 18a alineatul (1) și, după caz, măsurile prevăzute la articolul 18a alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849.

4.54. Firmele trebuie să aplice măsurile enumerate în orientarea 4.53 și trebuie să adapteze amploarea măsurilor în funcție de riscuri.

4.55. O relație de afaceri sau o tranzacție implică întotdeauna o țară terță cu grad înalt de risc dacă

a) fondurile au fost generate într-o țară terță cu grad înalt de risc;

b) fondurile sunt primite dintr-o țară terță cu grad înalt de risc;

c) destinația fondurilor este o țară terță cu grad înalt de risc;

d) firma are relații cu o persoană fizică sau entitate juridică rezidentă sau stabilită într-o țară terță cu grad înalt de risc; sau

e) firma acționează cu un administrator fiduciar stabilit într-o țară terță cu grad înalt de risc sau cu o fiducie reglementată în conformitate cu legislația unei țări terțe cu grad înalt de risc.

4.56. În aplicarea măsurilor de precauție privind clientela sau pe parcursul unei relații de afaceri, firmele trebuie să se asigure că aplică, de asemenea, măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute la articolul 18a alineatul (1) și, după caz, măsurile prevăzute la articolul 18a alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849, în cazul în care acestea stabilesc că:

a) tranzacția trece printr-o țară terță cu grad înalt de risc, de exemplu din cauza locului unde este stabilit furnizorul intermediar de servicii de plată; sau

b) beneficiarul real al unui client este rezident într-o țară terță cu grad înalt de risc.

4.57. Fără a aduce atingere orientărilor 4.54 și 4.56, firmele trebuie să evalueze cu atenție riscul asociat relațiilor de afaceri și tranzacțiilor în cazul în care

a) clientul este cunoscut ca menținând strânse legături personale sau profesionale cu o țară terță cu grad înalt de risc; sau

b) beneficiarul (beneficiarii) real(i) este (sunt) cunoscut (cunoscuți) ca menținând strânse legături personale sau profesionale cu o țară terță cu grad înalt de risc.

În aceste situații, firmele trebuie să ia o decizie în funcție de riscuri cu privire la aplicarea sau nu a măsurilor enumerate la articolul 18a din Directiva (UE) 2015/849, a măsurilor sporite de precauție privind clientela sau a măsurilor standard de precauție privind clientela.

Relații corespondente

4.58. În vederea respectării articolului 19 din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să ia măsuri sporite de precauție privind clientela în cazul în care au o relație de corespondent transfrontalieră cu un respondent cu sediul într-o țară terță. Firmele trebuie să aplice toate aceste măsuri și trebuie să adapteze amploarea măsurilor în funcție de riscuri.

4.59. Firmele trebuie să consulte titlul II pentru orientări privind măsurile sporite de precauție privind clientela în legătură cu relațiile bancare corespondente; aceste orientări pot fi utile, de asemenea, pentru firmele implicate în alte relații de corespondent.

Tranzacții neobișnuite

4.60. Firmele trebuie să instituie politici și proceduri adecvate pentru a detecta tranzacțiile sau tiparele de tranzacții neobișnuite. În cazul în care o firmă detectează astfel de tranzacții, aceasta trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela. Tranzacțiile pot fi neobișnuite pentru că:

a) sunt mai mari decât ar preconiza în mod normal firma pe baza cunoștințelor sale despre client, relația de afaceri sau categoria în care este încadrat clientul;

b) acestea prezintă un tipar neobișnuit sau neașteptat comparativ cu activitatea normală a clientului sau cu tiparul tranzacțiilor asociate unor clienți, produse sau servicii similare; sau

c) acestea sunt foarte complexe comparativ cu alte tranzacții similare asociate unor tipuri de clienți, produse sau servicii similare și firma nu cunoaște justificarea economică sau scopul legal al acestora ori are îndoieli cu privire la veridicitatea informațiilor care i s-au pus la dispoziție.

4.61. Aceste măsuri sporite de precauție privind clientela trebuie să permită firmei să stabilească dacă tranzacțiile în cauză dau naștere unor suspiciuni și trebuie să includă cel puțin:

a) luarea unor măsuri rezonabile și adecvate pentru a înțelege contextul și scopul respectivelor tranzacții, de exemplu prin stabilirea sursei și a destinației fondurilor sau aflarea mai multor informații despre activitatea clientului pentru a confirma probabilitatea desfășurării unor astfel de tranzacții de către client; și

b) monitorizarea relației de afaceri și a tranzacțiilor subsecvente mai frecvent și cu o atenție mai mare la detalii. O firmă poate decide să monitorizeze tranzacții individuale în cazul în care această măsură este proporțională cu riscul pe care l-a identificat.

Alte situații de risc ridicat

4.62. În orice alte situații care prezintă un risc ridicat, firmele trebuie să ia o decizie în cunoștință de cauză în legătură cu măsurile sporite de precauție privind clientela care sunt adecvate pentru fiecare situație cu risc ridicat. Tipul adecvat de măsuri sporite de precauție privind clientela, inclusiv cantitatea de informații suplimentare solicitate, precum și întinderea acțiunii de monitorizare crescută, vor depinde de motivul pentru care o tranzacție ocazională sau o relație de afaceri a fost clasificată ca prezentând un risc ridicat.

4.63. Firmele nu trebuie să aplice toate măsurile sporite de precauție privind clientela enumerate mai jos în toate cazurile. De exemplu, în anumite situații cu risc ridicat, poate fi potrivit să se acorde atenție acțiunii de monitorizare permanentă sporită în cadrul unei relații de afaceri.

4.64. Măsurile sporite de precauție privind clientela pe care trebuie să le aplice firmele pot include:

a) creșterea cantității de informații obținute în scopul aplicării măsurilor suplimentare de precauție privind clientela după cum urmează:

i. informații despre identitatea clientului sau a beneficiarului real ori despre structura de proprietate și de control a clientului, pentru a obține certitudinea că riscul asociat relației este bine înțeles. Aici se poate include obținerea și evaluarea informațiilor despre reputația clientului sau a beneficiarului real și verificarea oricăror acuzații negative aduse clientului sau beneficiarului real. Printre exemple se numără:

a. informații despre membrii familiei și despre partenerii de afaceri apropiați;

b. informații despre activitățile economice din trecut și din prezent ale clientului sau ale beneficiarului real; și

c. informații negative din mass-media.

ii. informații despre natura dorită a relației de afaceri pentru a obține certitudinea că natura și scopul relației de afaceri sunt legitime și pentru a ajuta firmele să obțină un profil al riscului mai complet pentru client. Aici se poate include obținerea de informații cu privire la:

a. numărul, dimensiunea și frecvența tranzacțiilor care ar putea să fie efectuate prin intermediul contului, pentru a permite firmei să identifice abaterile care pot da naștere unor suspiciuni (în unele cazuri, poate fi adecvată solicitarea de dovezi);

b. motivul pentru care clientul solicită un anumit produs sau serviciu, în special în cazul în care este neclar de ce nevoile clientului nu pot fi îndeplinite mai bine în alt mod sau într-o altă jurisdicție;

c. destinația fondurilor;

d. natura activității clientului sau a beneficiarului real, pentru a permite firmei să înțeleagă mai bine natura probabilă a relației de afaceri.

b) Creșterea calității informațiilor obținute în scopul măsurilor de precauție privind clientela, pentru a confirma identitatea clientului sau a beneficiarului real, inclusiv prin:

i. solicitarea ca prima plată să fie efectuată printr-un cont care să poată fi verificat, deschis în numele clientului, la o bancă supusă unor standarde cu privire la măsurile de precauție privind clientela care să nu fie mai puțin ferme decât cele prevăzute la capitolul II din Directiva (UE) 2015/849; sau

ii. constatarea faptului că patrimoniul și fondurile clientului care sunt utilizate în relația de afaceri nu sunt produse provenite dintr-o activitate infracțională și că sursa patrimoniului și a fondurilor este în concordanță cu ceea ce știe firma despre client și cu natura relației de afaceri. În unele cazuri, când riscul asociat relației este deosebit de mare, verificarea sursei patrimoniului și a fondurilor poate fi singurul instrument adecvat de atenuare a riscurilor. Sursa fondurilor sau a patrimoniului poate fi verificată, printre altele, prin trimitere la declarațiile de TVA și de impozit pe profit, copii ale situațiilor financiare auditate, fișe de salariu, documente publice sau rapoarte ale mijloacelor de comunicare în masă independente. Firmele trebuie să aibă în vedere faptul că fondurile provenite din activități comerciale legitime pot constitui în continuare spălare a banilor sau finanțare a terorismului, astfel cum se prevede la articolul 1 alineatele (3)-(5) din Directiva (UE) 2015/849.

c) Creșterea frecvenței analizelor pentru a obține certitudinea că firma continuă să aibă capacitatea de a gestiona riscul asociat relației de afaceri individuale sau pentru a ajunge la concluzia că relația nu mai corespunde apetitului pentru risc al firmei și a contribui la identificarea oricăror tranzacții care necesită analize suplimentare, inclusiv prin:

i. creșterea frecvenței analizelor în ceea ce privește relația de afaceri, pentru a constata dacă profilul de risc al clientului s-a schimbat și dacă riscul poate fi în continuare gestionat;

ii. obținerea aprobării conducerii de rang superior privind inițierea sau continuarea relației de afaceri, pentru a se asigura că acesta cunoaște riscul la care este expusă firma sa și că poate lua o decizie în cunoștință de cauză în legătură cu măsura în care există capacitatea necesară pentru a gestiona riscul respectiv;

iii. examinarea relației de afaceri cu o mai mare regularitate, pentru a asigura identificarea și evaluarea oricăror modificări produse la nivelul profilului de risc al clientului și, dacă este cazul, acționarea în consecință; sau

iv. monitorizarea mai frecventă sau mai aprofundată a tranzacțiilor, pentru a identifica orice tranzacții neobișnuite sau neașteptate care pot genera suspiciunea de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Aceasta poate include stabilirea destinației fondurilor sau constatarea motivului desfășurării anumitor tranzacții.

4.65. Titlul II enumeră măsurile sporite adiționale de precauție privind clientela care pot fi deosebit de relevante în diferite sectoare.

Alte considerații

4.66. Firmele nu trebuie să stabilească o relație de afaceri dacă nu își pot respecta cerințele privind măsurile de precauție privind clientela, dacă nu s-au asigurat că scopul și natura relației de afaceri sunt legitime sau dacă nu s-au asigurat că pot gestiona în mod eficace riscul de a fi folosite în scopuri de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. În cazul în care există deja o astfel de relație de afaceri, firmele trebuie să înceteze relația sau să suspende tranzacțiile până când aceasta poate fi încetată, sub rezerva unor instrucțiuni din partea organelor de aplicare a legii, după caz.

4.67. În cazul în care firmele au motive rezonabile să suspecteze existența unor tentative de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, ele trebuie să raporteze acest lucru unităților de informații financiare corespunzătoare.

4.68. Firmele trebuie să știe că aplicarea unei abordări bazate pe risc nu le impune să refuze sau să înceteze automat relații de afaceri cu categorii întregi de clienți pe care îi asociază cu un

risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, întrucât riscul asociat relațiilor de afaceri individuale va varia, chiar și în cadrul unei singure categorii.

Monitorizare

4.69. Conform articolului 13 din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să-și monitorizeze relațiile de afaceri cu clienții lor.

4.70. Monitorizarea trebuie să includă:

a. monitorizarea tranzacțiilor pentru a se asigura că sunt în conformitate cu profilul de risc al clientului, cu situația lor financiară și cu cunoștințele mai ample ale firmei cu privire la client, pentru a detecta tranzacțiile neobișnuite sau suspecte; și

b. actualizarea documentelor, datelor sau informațiilor pe care le dețin acestea, pentru a înțelege dacă riscul asociat relației de afaceri s-a schimbat și pentru a se asigura că informațiile care stau la baza monitorizării permanente sunt corecte.

4.71. Firmele trebuie să stabilească frecvența și intensitatea monitorizării în funcție de riscuri, ținând seama de natura, dimensiunea și complexitatea activității lor, precum și de nivelul de risc la care sunt expuse.

Monitorizarea tranzacțiilor

4.72. Firmele trebuie să se asigure că abordarea lor în ceea ce privește monitorizarea tranzacțiilor este eficace și adecvată.

4.73. Un sistem eficace de monitorizare a tranzacțiilor se bazează pe informații actualizate privind clienții și trebuie să permită firmei să identifice în mod fiabil tranzacțiile și modelele de tranzacții neobișnuite și suspecte. Firmele trebuie să se asigure că dispun de procese pentru a verifica tranzacțiile semnalate fără întârzieri nejustificate.

4.74. Ceea ce este adecvat va depinde de natura, dimensiunea și complexitatea activității firmei, precum și de riscul la care este expusă firma. Firmele trebuie să adapteze intensitatea și frecvența monitorizării în conformitate cu abordarea bazată pe riscuri. În orice caz, firmele trebuie să stabilească

a) ce tranzacții vor monitoriza în timp real și ce tranzacții vor monitoriza ex-post. În acest context, firmele trebuie să stabilească:

i. factorii cu grad ridicat de risc sau combinația de factori cu grad ridicat de risc care vor declanșa întotdeauna monitorizarea în timp real; și

ii. ce tranzacții asociate cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sunt monitorizate în timp real, în special cele în cazul cărora riscul asociat relației de afaceri este deja crescut;

b) dacă vor monitoriza tranzacțiile manual sau utilizând un sistem automat de monitorizare a tranzacțiilor. Firmele care prelucrează un volum mare de tranzacții trebuie să aibă în vedere instituirea unui sistem automat de monitorizare a tranzacțiilor; și

c) frecvența monitorizării tranzacțiilor, ținând seama de cerințele din prezentul ghid.

4.75. Pe lângă monitorizarea în timp real și ex-post a tranzacțiilor individuale și indiferent de nivelul automatizării utilizate, firmele trebuie să efectueze periodic examinări ex-post pe un eșantion selectat din toate tranzacțiile procesate pentru a identifica tendințele care ar putea sta la baza evaluărilor lor de risc și pentru a testa și, dacă este necesar, a îmbunătăți ulterior fiabilitatea și caracterul adecvat al sistemului lor de monitorizare a tranzacțiilor. De asemenea, firmele trebuie să utilizeze informațiile obținute conform orientărilor 1.29-1.30 pentru a-și testa și îmbunătăți sistemul de monitorizare a tranzacțiilor.

Actualizarea informațiilor privind clientela

4.76. Firmele trebuie să actualizeze informațiile privind clientela[10].

4.77. Atunci când instituie politici și proceduri pentru actualizarea informațiilor privind clientela, firmele trebuie să acorde o atenție deosebită necesității de a rămâne vigilente și de a obține informații despre client care le vor ajuta să înțeleagă dacă riscul asociat relației de afaceri s-a modificat. Printre exemplele de informații pe care firmele trebuie să le obțină se numără o schimbare evidentă a sursei fondurilor clientului, a structurii de proprietate a clientului sau a comportamentului care este în mod substanțial contrară comportamentului sau profilului de tranzacție preconizat de firmă.

4.78. Este probabil ca o modificare a situației clientului să declanșeze o cerință de aplicare a măsurilor de precauție privind clientela în cazul clientului respectiv. În aceste situații, este posibil ca firmele să nu fie nevoite să aplice din nou toate măsurile de precauție privind clientela, dar trebuie să stabilească măsurile de precauție privind clientela care trebuie aplicate și amploarea măsurilor de precauție privind clientela pe care le vor aplica. De exemplu, în cazurile cu risc mai scăzut, firmele se pot baza pe informațiile obținute în cursul relației de afaceri pentru a actualiza informațiile privind clientela pe care le dețin despre client.

[10] Articolul 14 alineatul (5) din DCSB

Orientarea 5: Păstrarea evidenței și înregistrărilor

5.1. În sensul articolelor 8 și 40 din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să păstreze înregistrări care conțin cel puțin

a) informații obținute prin aplicarea măsurilor de precauție privind clientela;

b) evaluările riscurilor; și

c) tranzacțiile.

5.2. Firmele trebuie să se asigure că aceste înregistrări sunt suficiente pentru a demonstra autorității lor competente că măsurile luate sunt adecvate având în vedere riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Orientarea 6: Formare

6.1. Firmele trebuie să-și informeze personalul cu privire la dispozițiile pe care le-au instituit pentru a-și respecta obligațiile în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului[11].

6.2. În acest context și în conformitate cu recomandările de la titlul I, firmele trebuie să ia măsuri pentru a se asigura că personalul înțelege

a) evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități și modul în care aceasta le afectează activitatea zilnică;

b) politicile și procedurile firmei în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului și modul în care acestea trebuie aplicate; și

c) modul de recunoaștere a tranzacțiilor și activităților suspecte sau neobișnuite și procedura de urmat în astfel de cazuri.

6.3. Firmele trebuie să se asigure că formarea în domeniul combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului este

a) relevantă pentru firmă și activitatea acesteia;

b) adaptată la membrii personalului și la rolurile specifice ale acestora;

c) actualizată periodic; și

d) eficace.

[11] Articolul 46 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849

Orientarea 7: Revizuirea eficacității

7.1. Firmele trebuie să evalueze în mod regulat eficacitatea abordării lor în ceea ce privește combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului și să stabilească frecvența și intensitatea acestor evaluări în funcție de risc, ținând seama de natura și dimensiunea activității lor și de nivelul riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului la care sunt expuse.

7.2. Firmele trebuie să analizeze dacă o revizuire independentă a abordării lor poate fi justificată sau necesară[12].

[12] Articolul 8 alineatul (4) litera (b) din Directiva (UE) 2015/849

Titlul II: Orientări la nivel de sector

Orientările la nivel de sector de la titlul II completează ghidul general de la titlul I din prezentul ghid. Acestea trebuie interpretate în legătură cu titlul I.

Lista factorilor de risc descriși în fiecare orientare sectorială de la titlul II nu este completă. Firmele trebuie să aibă o imagine de ansamblu asupra riscului asociat situației și să știe că factorii de risc izolați nu încadrează automat o relație de afaceri sau o tranzacție ocazională într-o clasă de risc superioară sau inferioară.

Fiecare orientare sectorială de la titlul II oferă, de asemenea, exemple ale măsurilor de precauție privind clientela pe care firmele trebuie să le aplice în funcție de riscuri în situații care prezintă un risc ridicat și, în măsura admisă prin legislația națională, un risc scăzut. Lista acestor exemple nu este completă, iar firmele trebuie să hotărască măsurile cele mai adecvate de precauție privind clientela în funcție de gradul și tipul de risc de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului pe care le-au identificat.

Orientarea 8: Orientare sectorială pentru relații de corespondent

8.1. Orientarea 8 se referă la relațiile de corespondent furnizate de bănci prevăzute la articolul 3 punctul 8 litera (a) din Directiva (UE) 2015/849. Firmele care oferă alte relații de corespondent prevăzute la articolul 3 punctul 8 litera (b) din Directiva (UE) 2015/849 trebuie să aplice prezentul ghid în mod corespunzător.

8.2. Firmele trebuie să aibă în vedere că, într-o relație de corespondent bancară, corespondentul furnizează servicii bancare respondentului, fie în raportul de calitate principal-principal, fie în numele clienților respondentului. Corespondentul nu are de regulă o relație de afaceri cu clienții respondentului și, în mod obișnuit, nu cunoaște identitatea acestora sau natura ori scopul tranzacției subiacente decât dacă această informație este inclusă în instrucțiunea de plată.

8.3. Băncile trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din ghid.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

8.4. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Contul poate fi folosit de alte bănci respondente care au o relație directă cu respondentul, dar nu cu corespondentul („nesting” sau compensare în aval), ceea ce înseamnă că corespondentul furnizează indirect servicii altor bănci decât respondentului.

b) Contul poate fi folosit de alte entități din cadrul grupului respondentului, care nu au fost supuse ca atare măsurilor de precauție ale corespondentului.

c) Serviciul include deschiderea unui cont de corespondent accesibil direct clienților, ceea ce permite clienților respondentului să efectueze tranzacții direct în numele respondentului.

8.5. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Relația este limitată la o capacitate SWIFT RMA (Risk Management Application – Aplicație de gestionare a riscurilor), care este concepută pentru a gestiona comunicările dintre instituții financiare. Într-o relație SWIFT RMA, respondentul sau contrapartea nu are o relație privind un cont de plăți.

b) Băncile acționează în raportul de calitate principal-principal, nu procesează tranzacții în numele propriilor clienți, de exemplu în cazul serviciilor de schimb

valutar dintre două bănci atunci când activitatea este tranzacționată în raportul de calitate principal-principal între bănci și când decontarea unei tranzacții nu implică o plată către un terț. În aceste cazuri, tranzacția este desfășurată în contul propriu al băncii respondente.

c) Tranzacția se referă la vânzarea, cumpărarea sau garantarea cu valori mobiliare pe piețe reglementate, de exemplu atunci când se acționează în calitate de custode sau se folosește un custode cu acces direct, de regulă printr-un participant local, la un sistem de decontare a operațiunilor cu valori mobiliare din UE sau din afara UE.

Factori de risc asociați cu clientul

8.6. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Politicile de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului ale respondentului, precum și sistemele și procedurile de control pe care le-a instituit respondentul pentru a le pune în aplicare nu respectă standardele prevăzute prin Directiva (UE) 2015/849.

b) Respondentul nu face obiectul unei acțiuni adecvate de supraveghere privind combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

c) Respondentul, întreprinderea-mamă a acestuia sau o firmă care aparține aceluiași grup ca respondentul a făcut recent obiectul unei măsuri sancționatoare pentru politici și proceduri inadecvate de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului și/sau încălcarea obligațiilor în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului.

d) Respondentul desfășoară activități semnificative cu sectoare care sunt asociate unor niveluri mai ridicate de risc de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului; de exemplu, respondentul desfășoară activități semnificative de remitere sau activități în numele anumitor entități de remitere de bani ori case de schimb, cu nerezidenți sau în altă monedă decât cea a țării în care își are sediul.

e) Organele de conducere sau persoanele cu drept de proprietate ale respondentului includ persoane expuse politic, în special în cazul în care o persoană expusă politic poate exercita o influență semnificativă asupra respondentului, în care reputația, integritatea sau caracterul adecvat al persoanei expuse politic ca membru al consiliului director sau deținător al unei funcții-cheie generează îngrijorări sau în care persoana expusă politic provine dintr-o jurisdicție asociată cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de

finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor în care corupția este percepută ca fiind sistemică sau larg răspândită.

f) Istoricul relației de afaceri cu respondentul generează îngrijorări, de exemplu deoarece valoarea tranzacțiilor nu este în concordanță cu ceea ce ar aștepta corespondentul pe baza cunoștințelor sale despre natura și dimensiunea respondentului.

g) Nefurnizarea de către respondent a informațiilor solicitate de corespondent în scopul aplicării măsurilor de precauție privind clientela și a măsurilor sporite de precauție privind clientela, precum și a informațiilor privind plătitorul sau beneficiarul care sunt necesare în temeiul Regulamentului (UE) 2015/847. În acest scop, corespondentul trebuie să ia în considerare criteriile cantitative și calitative prevăzute în Ghidul comun JC/GL/2017/16[13].

8.7. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului: Corespondentul se asigură de faptul că:

a) procedurile de control pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului ale respondentului nu sunt mai puțin stricte decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849;

b) respondentul face parte din același grup precum corespondentul, nu are sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și respectă în mod eficace standardele grupului în materie de combatere a spălării banilor, care nu sunt mai puțin stricte decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

Factori de risc asociați țării sau zonei geografice

8.8. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Respondentul are sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor

i. identificate ca țări terțe cu grad înalt de risc în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849;

ii. care prezintă rate semnificative de corupție și/sau alte infracțiuni principale din care face parte spălarea banilor;

[13] Ghid comun conform articolului 25 din Regulamentul (UE) 2015/847 privind măsurile pe care trebuie să le ia prestatorii de servicii pentru a depista informațiile lipsă sau incomplete legate de plătitor sau beneficiarul plății și procedurile pe care trebuie să le instituie pentru a gestiona un transfer de fonduri lipsit de informațiile necesare emis la 22 septembrie 2017.

iii. care nu au o capacitate adecvată a sistemului legal și judiciar pentru a urmări în mod eficace în justiție infracțiunile respective;

iv. cu niveluri semnificative de finanțare a terorismului sau de activități teroriste; sau

v. fără o supraveghere eficace a acțiunilor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului.

b) Respondentul desfășoară o activitate intensă cu clienți care au sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

c) Întreprinderea-mamă a respondentului are sediul sau a fost înființată într-o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

8.9. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Respondentul are sediul într-o țară membră a SEE.

b) Respondentul are sediul într-o țară terță în care există cerințe privind combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului nu mai puțin stricte decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849 și care aplică în mod eficace respectivele cerințe [deși corespondenții trebuie să știe că aceasta nu îi scutește de obligația de a aplica măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute la articolul 19 din Directiva (UE) 2015/849].

Măsuri

8.10. Toți corespondenții trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela, prevăzute la articolul 13 din Directiva (UE) 2015/849, cu privire la respondent, care este clientul corespondentului, în funcție de riscuri. Aceasta înseamnă că toți corespondenții trebuie:

a) să identifice și să verifice identitatea respondentului și a beneficiarului real al acestuia. În cadrul acestei acțiuni, corespondenții trebuie să obțină suficiente informații despre activitatea și reputația respondentului și să constate că nu a crescut riscul de spălare a banilor asociat respondentului. În mod specific, corespondenții trebuie:

i. să obțină informații despre conducerea respondentului și să examineze relevanța, în scopuri de prevenire a infracțiunilor financiare, a oricăror legături pe care organele de conducere sau persoanele cu drepturi de proprietate ale respondentului le pot avea cu persoanele expuse politic sau alte persoane care prezintă un risc ridicat; și

ii. să analizeze, în funcție de riscuri, dacă ar fi adecvat să obțină informații despre obiectul principal de activitate al respondentului, tipurile de clienți pe care acesta le atrage și calitatea sistemelor și procedurilor sale de control pentru combaterea spălării banilor (inclusiv informații publice despre orice sancțiuni aplicate de autoritățile competente sau penale aplicate pentru lipsa acțiunilor de combatere a spălării banilor). În cazul în care respondentul este o sucursală, o filială sau o entitate asociată, corespondenții trebuie, de asemenea, să analizeze statutul, reputația și procedurile de control pentru combaterea spălării banilor ale întreprinderii-mamă.

b) să constate și să documenteze natura și scopul serviciului prestat, precum și responsabilitățile fiecărei instituții. Aceasta poate include stabilirea în scris a scopului relației, specificarea produselor și serviciilor care vor fi furnizate, precum și a modului și a persoanelor care pot utiliza facilitatea băncii corespondente (de exemplu, dacă aceasta poate fi utilizată de alte bănci prin intermediul relației lor cu respondentul).

c) să monitorizeze relația de afaceri, inclusiv tranzacțiile, pentru a identifica modificările produse la nivelul profilului de risc al respondentului și a depista orice comportament neobișnuit sau suspect, inclusiv activități care nu sunt în concordanță cu scopul serviciilor prestate sau care sunt contrare angajamentelor care au fost încheiate între corespondent și respondent. În cazul în care banca corespondentă permite clienților respondentului accesul direct la conturi (de exemplu, conturi de corespondent accesibile direct clienților sau conturi de tip „nested”), aceasta trebuie să asigure o monitorizare permanentă sporită a relației de afaceri. Datorită naturii băncii corespondente, se impune monitorizarea post-executare.

d) să se asigure că informațiile privind clientela sunt actualizate.

8.11. Corespondenții trebuie să constate, de asemenea, că respondentul nu permite folosirea conturilor sale de către o bancă fictivă în conformitate cu articolul 24 din Directiva (UE) 2015/849. Aceasta poate să includă solicitarea ca respondentul să confirme că nu tranzacționează cu bănci fictive, identificarea pasajelor relevante în politicile și procedurile respondentului sau examinarea informațiilor publice, cum ar fi dispozițiile legale care interzic deservirea băncilor fictive.

8.12. Nu există o cerință în Directiva (UE) 2015/849 privind aplicarea de către corespondenți a măsurilor de precauție privind clientela față de clienții individuali ai respondentului.

8.13. Corespondenții trebuie să aibă în vedere că acele chestionare privind clientela furnizate de organizații internaționale nu sunt concepute de regulă în mod specific pentru a sprijini corespondenții să-și respecte obligațiile în temeiul Directivei (UE) 2015/849. Atunci când au

în vedere dacă să utilizeze astfel de chestionare, corespondenții trebuie să analizeze dacă acestea vor fi suficiente pentru a le permite să-și respecte obligațiile în temeiul Directivei (UE) 2015/849 și trebuie să ia măsuri suplimentare dacă este necesar.

Respondenții cu sediul în țări din afara SEE

8.14. Pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 19 din Directiva (UE) 2015/849, în cazul în care relația de corespondent implică executarea de plăți cu o instituție respondentă dintr-o țară terță, corespondenții trebuie să aplice măsuri specifice de precauție privind clientela în plus față de măsurile de precauție privind clientela prevăzute la articolul 13 din Directiva (UE) 2015/849, dar pot adapta măsurile respective în funcție de riscuri. În toate celelalte situații, firmele trebuie să aplice cel puțin orientările 8.10-8.13.

8.15. Corespondenții trebuie să aplice fiecare dintre aceste măsuri sporite de precauție privind clientela în cazul respondenților care au sediul într-o țară din afara SEE, însă aceștia pot adapta amploarea măsurilor în funcție de riscuri. De exemplu, dacă un corespondent se asigură, în baza unor cercetări adecvate, că respondentul are sediul într-o țară terță în care există un regim eficace de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului, este supravegheat în mod eficace pentru conformitate cu aceste cerințe și că nu există motive de a suspecta faptul că politicile și procedurile de combatere a spălării banilor ale respondentului sunt sau au fost recent considerate inadecvate, este posibil să nu fie neapărat necesar ca evaluarea procedurilor de control ale respondentului să fie efectuată integral.

8.16. Corespondenții trebuie să documenteze în mod corespunzător măsurile lor de precauție privind clientela și măsurile sporite în acest sens, precum și procesele de decizie.

8.17. În vederea respectării articolului 19 din Directiva (UE) 2015/849, măsurile luate de firme în funcție de riscuri trebuie să le permită acestora:

a) Să culeagă informații suficiente despre o instituție respondentă pentru a înțelege pe deplin natura activității acesteia pentru a stabili măsura în care activitatea respondentului expune corespondentul la un risc mai ridicat de spălare a banilor. Aici trebuie inclusă luarea de măsuri pentru a înțelege și a evalua, din punct de vedere al riscurilor, natura bazei de clienți a respondentului, dacă este necesar, întrebând respondentul cu privire la clienții săi, și tipul activităților pe care respondentul le va tranzacționa prin intermediul contului corespondentului.

b) Să stabilească, pe baza informațiilor publice, reputația instituției și calitatea supravegherii. Aceasta înseamnă că un corespondent trebuie să evalueze măsura în care corespondentul se poate asigura de faptul că respondentul este supravegheat în mod adecvat pentru conformitatea cu obligațiile sale de combatere a spălării banilor. O serie de resurse publice, de exemplu evaluările GAFI sau PESF, care conțin secțiuni cu privire la supravegherea eficace, pot sprijini corespondenții să constate acest lucru.

c) Să evalueze procedurile de control pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului ale instituției respondente. Aceasta presupune că un corespondent trebuie să efectueze o analiză calitativă a cadrului de control pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului al respondentului, nu doar să obțină o copie a politicilor și procedurilor de combatere a spălării banilor ale respondentului. Această evaluare trebuie documentată în mod corespunzător. În concordanță cu abordarea bazată pe risc, în cazul în care riscul este deosebit de ridicat și, în special, în cazul în care volumul tranzacțiilor băncilor corespondente este semnificativ, corespondentul trebuie să aibă în vedere vizite la fața locului și/sau eșantionarea pentru a se asigura că politicile și procedurile de combatere a spălării banilor ale respondentului sunt puse în aplicare în mod eficace.

d) Să obțină aprobarea conducerii de rang superior, așa cum este definită la articolul 3 punctul 12 din Directiva (UE) 2015/849, înainte de a stabili relații de corespondent noi și în cazul în care apar noi riscuri semnificative, cum ar fi faptul că țara în care își are sediul respondentul este desemnată ca prezentând un risc ridicat în temeiul dispozițiilor articolului 9 din Directiva (UE) 2015/849. Conducătorul de rang superior care aprobă nu trebuie să fie persoana care promovează încheierea relației de afaceri și, cu cât riscul asociat relației este mai ridicat, cu atât este mai necesar ca și conducătorul de rang superior care aprobă să fie pe o poziție mai înaltă. Corespondenții trebuie să țină la curent conducerea de rang superior cu privire la relațiile cu bănci corespondente de risc ridicat și la măsurile pe care corespondentul le ia pentru a gestiona riscul respectiv în mod eficace.

e) Să documenteze responsabilitățile fiecărei instituții. În cazul în care nu se specifică deja în acordul standard, corespondenții trebuie să încheie un acord scris care să includă cel puțin următoarele:

   i. produsele și serviciile furnizate respondentului;

   ii. cum și de către cine poate fi utilizată facilitatea băncii corespondente (de exemplu, dacă aceasta poate fi utilizată de alte bănci prin intermediul relației lor cu respondentul), care sunt responsabilitățile respondentului în ceea ce privește combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului;

   iii. modul în care corespondentul va monitoriza relația pentru a se asigura că respondentul își îndeplinește responsabilitățile în temeiul acestui acord (de exemplu, prin monitorizarea ex-post a tranzacțiilor);

   iv. informațiile care trebuie furnizate de către respondent la cererea corespondentului (în special în scopul monitorizării relației de

corespondent) și un termen rezonabil până la care trebuie furnizate informațiile (ținând seama de complexitatea șirului de plăți sau a lanțului de corespondent).

f) În ceea ce privește conturile de corespondent accesibile direct clienților și conturile de tip „nested", să se asigure că instituția de credit sau financiară respondentă a verificat identitatea și a aplicat măsuri permanente de precauție cu privire la clientul care are acces direct la conturile corespondentului și că aceasta poate pune la dispoziția instituției corespondente date relevante privind măsurile de precauție privind clientela la cerere. Corespondenții trebuie să urmărească să obțină confirmarea respondentului că datele relevante pot fi puse la dispoziție la cerere.

Respondenții cu sediul în țări din SEE

8.18. În cazul în care respondentul își are sediul într-o țară din SEE, articolul 19 din Directiva (UE) 2015/849 nu se aplică. Cu toate acestea, corespondentul are în continuare obligația să aplice măsuri de precauție privind clientela în funcție de riscuri în temeiul articolului 13 din Directiva (UE) 2015/849.

8.19. În cazul în care riscul asociat unui respondent care are sediul într-un stat membru al SEE este ridicat, corespondenții trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în conformitate cu articolul 18 din Directiva (UE) 2015/849. În acest caz, corespondenții trebuie să aibă în vedere aplicarea a cel puțin câtorva dintre măsurile sporite de precauție privind clientela descrise la articolul 19 din Directiva (UE) 2015/849, în special cele de la articolul 19 literele (a) și (b).

Respondenții stabiliți în țări terțe cu grad înalt de risc și relațiile de corespondent care implică țări terțe cu grad înalt de risc

8.20. Corespondenții trebuie să determine care dintre relațiile lor implică țări terțe cu grad înalt de risc, identificate în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849.

8.21. De asemenea, ca parte a măsurilor standard de precauție privind clientela, corespondenții trebuie să determine probabilitatea ca respondentul să inițieze tranzacții care implică țări terțe cu grad înalt de risc, inclusiv în cazul în care o proporție semnificativă din clienții respondentului mențin legături profesionale sau personale relevante cu țări terțe cu grad ridicat de risc.

8.22. Pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 18a, firmele trebuie să se asigure că aplică și articolele 13 și 19 din Directiva (UE) 2015/849.

8.23. Cu excepția cazului în care corespondentul a evaluat riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului care decurge din relația cu respondentul ca fiind deosebit de ridicat,

corespondenții trebuie să poată respecta cerințele de la articolul 18a alineatul (1) prin aplicarea articolelor 13 și 19 din Directiva (UE) 2015/849.

8.24. Pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 18a alineatul (1) litera (c) din Directiva (UE) 2015/849, corespondenții trebuie să aplice orientarea 8.17(c) și să se asigure că politicile și procedurile respondentului sunt adecvate pentru a stabili sursa fondurilor și sursa patrimoniului clienților lor, să efectueze vizite la fața locului sau verificări prin sondaj sau să solicite respondentului să furnizeze dovezi privind originea legitimă a sursei patrimoniului sau a sursei fondurilor unui anumit client, după caz.

8.25. În cazul în care statele membre solicită firmelor să aplice măsuri suplimentare în conformitate cu articolul 18a alineatul (2), corespondenții trebuie să aplice una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) creșterea frecvenței revizuirilor informațiilor legate de măsurile de precauție privind clientela deținute cu privire la respondent și evaluarea riscurilor respondentului respectiv;

b) solicitarea unei evaluări mai aprofundate a procedurilor de control ale respondentului pentru combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. În aceste situații de risc mai ridicat, corespondenții trebuie să aibă în vedere revizuirea raportului de audit independent privind procedurile de control ale respondentului pentru combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, intervievarea agenților de conformitate, comandarea unei evaluări de către un terț sau efectuarea unei vizite la fața locului.

c) Necesitatea unei monitorizări sporite și mai intruzive. Monitorizarea în timp real a tranzacțiilor este una dintre măsurile sporite de precauție privind clientela pe care băncile trebuie să le ia în considerare în situațiile în care riscul de spălare banilor sau de finanțare a terorismului este deosebit de ridicat. În acest context, corespondenții trebuie să aibă în vedere menținerea unui dialog permanent cu respondentul pentru a dezvolta o mai bună înțelegere a riscurilor asociate relației de corespondent și pentru a facilita schimbul rapid de informații relevante, dacă este necesar.

d) Impunerea unei monitorizări sporite a transferurilor de fonduri pentru a asigura depistarea informațiilor lipsă sau incomplete privind plătitorul și/sau beneficiarul în temeiul Regulamentului (UE) 2015/847 și în conformitate cu Ghidul comun JC/GL/2017/16[14].

[14] Ghid comun conform articolului 25 din Regulamentul (UE) 2015/847 privind măsurile pe care trebuie să le ia prestatorii de servicii pentru a depista informațiile lipsă sau incomplete legate de plătitor sau beneficiarul plății și procedurile pe care trebuie să le instituie pentru a gestiona un transfer de fonduri lipsit de informațiile necesare emis la 22 septembrie 2017 (JC/GL/2017/16).

e) Limitarea relațiilor de afaceri sau a tranzacțiilor care implică țări terțe cu grad înalt de risc în ceea ce privește natura, volumul sau mijloacele de plată, după o evaluare aprofundată a riscului rezidual prezentat de relația de corespondent.

Orientarea 9: Orientare sectorială pentru bănci care prestează servicii pe segmentul de retail

9.1. În scopul prezentului ghid, serviciul bancar pe segmentul de retail înseamnă prestarea de servicii bancare către persoane fizice și întreprinderi mici și mijlocii. Printre exemplele de produse și servicii bancare pe segmentul de retail se numără conturile curente, ipotecile, conturile de economii, împrumuturi pentru consumatori și la termen, precum și linii de credit.

9.2. Având în vedere natura produselor și serviciilor oferite, ușurința relativă a accesului i și deseori volumul mare de tranzacții și relații de afaceri, serviciul bancar pe segmentul de retail este vulnerabil la finanțarea terorismului și la toate etapele procesului de spălare a banilor. În același timp, volumul relațiilor de afaceri și al tranzacțiilor asociate serviciului bancar pe segmentul de retail poate face ca identificarea riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relațiilor individuale și depistarea tranzacțiilor suspecte să fie deosebit de problematice.

9.3. Băncile trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din prezentul ghid. Băncile care furnizează servicii de inițiere a plății sau servicii de informare cu privire la conturi trebuie să consulte și orientarea sectorială 18.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

9.4. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) caracteristicile produsului favorizează anonimitatea;

b) produsul permite efectuarea de plăți de către terțe părți care nici nu au legătură cu produsul, nici nu sunt identificați de la început, atunci când astfel de plăți nu ar fi prevăzute, de exemplu, pentru ipoteci sau împrumuturi;

c) produsul nu este restricționat în ceea ce privește profiturile obținute, tranzacționarea transfrontalieră sau alte caracteristici similare;

d) introducerea de produse și servicii noi, inclusiv mecanisme noi de distribuție, și utilizarea de tehnologii noi sau în dezvoltare pentru produse noi și existente atunci când acestea nu sunt încă pe deplin înțelese;

e) acordarea de împrumuturi (inclusiv ipotecare) cu garantare prin valoarea unor active din alte jurisdicții, în special din țări în care este greu de confirmat dacă clientul are un titlu legitim asupra garanției reale sau în care identitățile părților care garantează împrumutul sunt greu de verificat;

f) un volum neobișnuit de mare sau o valoare mare a tranzacțiilor.

9.5. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Produsul are funcționalitate limitată, de exemplu în cazul:

i. unui produs de economisire la termen cu praguri reduse de economisire;

ii. unui produs în cazul căruia beneficiile nu pot fi valorificate în folosul unui terț;

iii. unui produs în cazul căruia beneficiile pot fi valorificate doar pe termen lung sau pentru un anumit scop, cum ar fi la pensie sau în cazul unei achiziții de proprietăți;

iv. unei facilități de împrumut de valoare mică, inclusiv una care este condiționată de cumpărarea unui anumit produs sau serviciu de larg consum; sau

v. unui produs de valoare mică, inclusiv o cumpărare în rate, în cazul căruia dreptul legal de proprietate și de folosință asupra activului este transferat clientului la sfârșitul relației contractuale sau nu este transmis deloc.

b) Produsul poate fi deținut doar de anumite categorii de clienți, de exemplu pensionari, părinți în numele copiilor lor sau minori până în vârsta majoratului.

c) Tranzacțiile trebuie să fie desfășurate prin intermediul unui cont în numele clientului în cadrul unei instituții de credit sau financiare supuse cerințelor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului care nu sunt mai puțin ferme decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

d) Nu există posibilitatea de plată excedentară.

Factori de risc asociați clientului

9.6. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Natura clientului, de exemplu:

i. Clientul este o întreprindere cu fluxuri intensive de numerar.

ii. Clientul este o întreprindere asociată cu niveluri mai ridicate de risc de spălare a banilor, de exemplu anumite entități de remitere de bani și societăți de jocuri de noroc.

iii. Clientul este o întreprindere asociată unui risc mai ridicat de corupție, de exemplu funcționează în industriile extractive sau comerțul cu arme.

iv. Clientul este o organizație non-profit care susține jurisdicții asociate cu un risc ridicat de finanțare a terorismului

v. Clientul este o întreprindere nouă fără un profil economic sau un istoric suficient.

vi. Clientul este nerezident. Băncile trebuie să aibă în vedere că, în temeiul articolului 16 din Directiva 2014/92/UE, consumatorii care locuiesc în mod legal în Uniunea Europeană au dreptul de a obține un cont bancar de bază, deși dreptul de a deschide și de a utiliza un cont de plăți de bază este valabil doar în măsura în care băncile își pot îndeplini obligațiile în materie de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului și nu exonerează băncile de la obligația de a identifica și a evalua riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, inclusiv riscul asociat clientului care nu este rezident al statului membru în care se află sediul băncii[15].

vii. Beneficiarul real al clientului nu poate fi identificat cu ușurință, de exemplu pentru că structura de proprietate a clientului este neobișnuită, complexă în mod nejustificat sau opacă sau deoarece clientul emite acțiuni la purtător.

b) Comportamentul clientului, de exemplu:

i. Clientul este reticent în a furniza informații în contextul aplicării măsurilor privind clientela sau pare că evită în mod intenționat contactul față în față.

ii. Dovada identității clientului este prezentată într-o formă non-standard fără niciun motiv evident.

iii. Comportamentul clientului sau volumul tranzacțiilor nu corespunde cu ceea ce este de așteptat din partea categoriei de clienți în care se încadrează sau este neașteptat raportat la informațiile pe care clientul le-a furnizat la deschiderea contului.

iv. Comportamentul clientului este neobișnuit, de exemplu clientul accelerează în mod neașteptat și fără o explicație rezonabilă un plan agreat de rambursare, fie

[15] Vezi Avizul ABE privind aplicarea măsurilor de precauție privind clientela pentru clienții care sunt solicitanți de azil din țări terțe sau teritorii cu un risc mai ridicat („Opinion on the application of Customer Due Diligence Measures to customers who are asylum seekers from higher risk third countries or territories”): http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf

prin rambursare printr-o sumă forfetară, fie prin reziliere timpurie; depune sau solicită plata unor bancnote de mare valoare fără un motiv clar; intensifică activitatea după o perioadă de latență; sau efectuează tranzacții care par să nu aibă o justificare economică.

9.7. Următorul factor poate contribui la reducerea riscului:

a) Clientul este un client de lungă durată ale cărui tranzacții anterioare nu au dat naștere unor suspiciuni sau îngrijorări, iar produsul sau serviciul căutat este în concordanță cu profilul de risc al clientului.

Factori de risc asociați țării sau zonei geografice

9.8. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Fondurile clientului provin din legături personale sau de afaceri cu jurisdicții asociate cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

b) Beneficiarul are sediul într-o jurisdicție asociată cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor cunoscute ca furnizoare de fonduri sau sprijin pentru activități teroriste sau în care se știe că funcționează grupuri care comit infracțiuni de terorism, precum și jurisdicțiilor care sunt supuse unor sancțiuni financiare, embargouri sau măsuri care sunt legate de terorism, finanțarea terorismului sau proliferarea nucleară.

9.9. Următorul factor poate contribui la reducerea riscului:

a) Țările asociate cu tranzacția au instituit un regim de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului care nu este mai puțin strict decât cel prevăzut în Directiva (UE) 2015/849 și sunt asociate cu niveluri scăzute de infracțiuni principale.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

9.10. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) relații de afaceri fără prezența față în față, în cazul în care nu au fost instituite măsuri de control suplimentare, de exemplu semnături electronice, certificate de identificare electronică emise în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014 și verificări pentru prevenirea falsului privind identitatea;

b) bazarea pe măsuri de precauție privind clientela aplicate de un terț în situații în care banca nu are o relație de lungă durată cu terța parte respectivă;

c) noi canale de distribuție care nu au fost încă testate.

9.11. Următorul factor poate contribui la reducerea riscului:

a) Produsul este disponibil doar clienților care îndeplinesc anumite criterii de eligibilitate prevăzute de autoritățile publice naționale, cum este cazul celor care primesc beneficii de stat sau anumite produse de economii pentru copii înregistrați într-un anumit stat membru.

Măsuri

9.12. În cazul în care băncile utilizează sisteme automate de identificare a riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relațiilor de afaceri individuale sau tranzacțiilor ocazionale și de identificare a tranzacțiilor suspecte, acestea trebuie să se asigure că sistemele respective sunt potrivite în concordanță cu criteriile prevăzute la titlul I. Utilizarea de sisteme automate de tehnologia informației nu trebuie niciodată să înlocuiască vigilența personalului.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

9.13. În cazul în care riscul asociat unei relații de afaceri sau tranzacții ocazionale este ridicat, băncile trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în temeiul articolului i 18 din Directiva (UE) 2015/849. Printre acestea se pot număra:

a) Verificarea identității clientului și a beneficiarului real pe baza mai multor surse fiabile și independente.

b) Identificarea și verificarea identității altor acționari care nu sunt beneficiari reali ai clientului sau a oricăror persoane fizice care sunt autorizate să opereze un cont sau să emită ordine cu privire la transferarea de fonduri sau de valori mobiliare.

c) Obținerea de mai multe informații despre client, precum și despre natura și scopul relației de afaceri pentru a construi un profil complet al clientului, de exemplu prin efectuarea de căutări în surse deschise sau căutări de mesaje mediatice negative ori solicitarea unui raport de informații la un terț. Printre exemplele de tipuri de informații pe care le pot căuta băncile se numără:

i. natura activității sau locului de muncă al clientului;

ii. sursa patrimoniului clientului și sursa fondurilor clientului care sunt implicate în relația de afaceri, pentru a avea certitudinea rezonabilă că acestea sunt legitime;

iii. scopul tranzacției, inclusiv, după caz, destinația fondurilor clientului;

iv. informații privind orice asocieri pe care le poate avea clientul cu alte jurisdicții (sedii centrale, facilități de funcționare, sucursale etc.) și cu persoanele care îi poate influența operațiunile; sau

v. în cazul în care clientul are sediul în altă țară, motivul pentru care solicită servicii bancare pe segmentul de retail în afara jurisdicției sale de origine.

d) Creșterea frecvenței monitorizării tranzacțiilor.

e) Revizuirea și, dacă este necesar, actualizarea informațiilor și a documentelor deținute cu o frecvență mai mare. În cazul în care riscul asociat relației este deosebit de ridicat, băncile trebuie să revizuiască anual relația de afaceri.

9.14. În ceea ce privește relațiile de afaceri sau tranzacțiile care implică țări terțe cu risc ridicat, băncile trebuie să urmeze orientările de la titlul I.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

9.15. În situații cu risc scăzut și în limitele admise de legislația națională, băncile pot aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela, care pot include:

a) pentru clienții care sunt supuși unui regim statutar de licențiere și de reglementare, verificarea identității pe baza dovezilor clientului care este supus regimului respectiv, de exemplu printr-o căutare în registrul public al autorității de reglementare;

b) verificarea identității clientului și, dacă este cazul, a beneficiarului real atunci când se stabilește relația de afaceri în conformitate cu articolul 14 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849;

c) considerarea că o plată efectuată dintr-un cont în numele unic sau comun al clientului la o instituție de credit sau financiară reglementată dintr-o țară SEE îndeplinește cerințele prevăzute prin articolul 13 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva (UE) 2015/849;

d) acceptarea unor forme alternative de identitate care îndeplinesc criteriul privind sursa independentă și fiabilă de la articolul 13 alineatul (1) litera (a) din Directiva (UE) 2015/849, cum ar fi o scrisoare din partea unei agenții guvernamentale sau a altui organ public de încredere pentru client, în care se menționează că există motive rezonabile pentru care clientul nu poate să prezinte dovada standard a identității și cu condiția să nu existe motive de suspiciune;

e) actualizarea informațiilor despre măsurile de precauție privind clientela doar în cazul evenimentelor declanșatoare specifice, cum ar fi faptul că clientul solicită un produs nou sau care prezintă un risc mai ridicat sau în cazul în care apar modificări în comportamentul clientului ori în profilul tranzacțiilor sugerând că riscul asociat relației nu mai este scăzut.

Conturi comune

9.16. În cazul în care clientul unei bănci deschide un „cont comun” pentru a administra fonduri care aparțin clienților proprii ai clientului, banca trebuie să aplice integral măsurile de precauție privind clientela, inclusiv tratarea clienților clientului ca fiind beneficiari reali ai fondurilor deținute în contul comun și verificarea identităților acestora.

9.17. În cazul în care există indicii potrivit cărora riscul asociat cu relația de afaceri este ridicat, băncile trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela prevăzute la articolul 18 din Directiva (UE) 2015/849, în mod corespunzător.

9.18. Cu toate acestea, în măsura în care legislația națională permite acest lucru, în cazul în care riscul asociat relației de afaceri este scăzut și sub rezerva condițiilor prevăzute mai jos, o bancă poate aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela cu condiția ca:

a) clientul să fie o firmă care este supusă obligațiilor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului într-un stat din SEE sau o țară terță în care există un regim de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului care nu este mai puțin strict decât cel prevăzut prin Directiva (UE) 2015/849 și care este supravegheată în mod eficace pentru conformitatea cu aceste cerințe.

b) clientul să nu fie o firmă, ci altă entitate obligată care este supusă obligațiilor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului într-un stat din SEE și care este supravegheată în mod eficace pentru conformitatea cu aceste cerințe.

c) riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri să fie scăzut pe baza evaluării de către bancă a activității clientului său, a tipurilor de clienți pe care îi vizează activitatea clientului și a jurisdicțiilor la care este expusă activitatea clientului, printre alte considerații;

d) banca să se asigure că clientul aplică măsuri ferme de precauție privind clientela și în funcție de riscuri față de clienții proprii și de beneficiarii reali ai clienților săi (este posibil ca banca să considere adecvată luarea de măsuri în funcție de riscuri pentru a evalua caracterul adecvat al politicilor și procedurilor de precauție privind clientela ale clientului său, de exemplu luând direct legătura cu clientul); și

e) banca să fi luat măsuri în funcție de riscuri pentru a se asigura că se vor pune la dispoziție, de către client, imediat la cerere, informații și documente cu privire la clienții săi subiacenți care sunt beneficiari reali ai fondurilor deținute în contul comun, de exemplu prin includerea de dispoziții relevante într-un contract cu clientul sau prin testarea pe eșantioane a capacității clientului de a oferi, la cerere, informații despre măsurile de precauție privind clientela.

9.19. În cazul în care sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea măsurilor simplificate de precauție privind clientela pentru conturile comune, măsurile pot consta în următoarele acțiuni din partea băncii:

a) identificarea și verificarea identității clientului, inclusiv a beneficiarilor reali ai clientului (dar nu a clienților proprii ai clientului);

b) analiza scopului și a naturii prevăzute a relației de afaceri; și

c) desfășurarea unei acțiuni de monitorizare permanentă a relației de afaceri.

Clienți care oferă servicii legate de monedele virtuale

9.20. Firmele trebuie să țină seama de faptul că, în afară de furnizorii implicați în servicii de schimb între monede virtuale și monede fiduciare și furnizorii de portofele digitale care sunt entități obligate în temeiul Directivei (UE) 2015/849, emiterea sau deținerea de monede virtuale, astfel cum sunt definite la articolul 3 punctul 18 din Directiva (UE) 2015/849, rămâne în mare măsură nereglementată în UE, ceea ce mărește riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele pot consulta raportul ABE privind criptoactivele din ianuarie 2019.

9.21. Atunci când stabilesc o relație de afaceri cu clienți care furnizează servicii legate de monedele virtuale, firmele trebuie, în cadrul evaluării riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului al clientului, să ia în considerare riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat monedelor virtuale.

9.22. Firmele trebuie să ia în considerare, printre altele, următoarele activități legate de monedele virtuale:

a) funcționarea ca platformă de tranzacționare cu monedă virtuală care produce efecte de schimb între moneda fiduciară și moneda virtuală;

b) funcționarea ca platformă de tranzacționare cu monedă virtuală care afectează schimburile de monede virtuale;

c) funcționarea ca platformă de tranzacționare cu monede virtuale care permite tranzacții peer-to-peer;

d) furnizarea de servicii de portofele digitale;

e) organizarea, consilierea sau beneficierea de „ofertele inițiale de monede” (ICO).

9.23. Pentru a se asigura că nivelul riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat unor astfel de clienți este atenuat, băncile nu trebuie să aplice măsuri simplificate de precauție privind clientela. Ca parte a măsurilor de precauție privind clientela, firmele trebuie:

a) să intre în dialog cu clientul pentru a înțelege natura activității și riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului pe care le prezintă;

b) pe lângă verificarea identității beneficiarilor reali ai clientului, să ia măsuri de precauție cu privire la personalul de conducere de rang superior, în măsura în care diferă, inclusiv luarea în considerare a oricăror informații nefavorabile;

c) să înțeleagă măsura în care respectivii clienți aplică propriile măsuri de precauție privind clientela clienților lor fie în temeiul unei obligații legale, în mod voluntar.

d) să stabilească dacă clientul este înregistrat sau autorizat într-un stat membru al SEE sau într-o țară terță și să aibă o poziție cu privire la caracterul adecvat al regimului de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului din țara terță respectivă;

e) să stabilească dacă întreprinderile care realizează oferte publice de monede virtuale pentru a strânge fonduri sunt legitime și, după caz, reglementate.

9.24. În cazul în care riscul asociat unor astfel de clienți este ridicat, băncile trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în conformitate cu titlul I.

Orientarea 10: Orientare sectorială pentru emitenții de monedă electronică

10.1. Orientarea 10 prezintă orientări pentru emitenții de monedă electronică astfel cum sunt definiți la articolul 2 punctul 3 din Directiva 2009/110/CE. Nivelul riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat monedei electronice, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 2 din Directiva 2009/110/CE, depinde în principal de caracteristicile fiecărui produs bazat pe monedă electronică și de măsura în care emitenții de monedă electronică apelează la alte persoane pentru a distribui și a răscumpăra monedă electronică în numele lor, în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2009/110/CE.

10.2. Firmele care emit monedă electronică trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din ghid. Firmele a căror autorizare include furnizarea de activități comerciale ca servicii de inițiere a plății și servicii de informare cu privire la conturi trebuie să consulte, de asemenea, orientarea sectorială 18. Orientarea sectorială 11 pentru entități de remitere de bani poate fi, de asemenea, relevantă în acest context.

Factori de risc

Factori de risc asociați produsului

10.3. Emitenții de monedă electronică trebuie să aibă în vedere riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului în legătură cu:

a) praguri;

b) metoda de finanțare; și

c) utilitate și capacitate de negociere.

10.4. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Praguri: produsul permite

i. plăți de valori mari sau nelimitate, încărcare sau răscumpărări, inclusiv retragere de numerar;

ii. număr mare de plăți, încărcare sau răscumpărări, inclusiv retragere de numerar;

iii. depozitarea unor fonduri mari sau nelimitate în produsul/contul bazat pe monedă electronică.

b) Metoda de finanțare; produsul poate fi

i. încărcat anonim, de exemplu cu numerar, produse bazate pe monedă electronică anonimă sau pe monedă electronică care beneficiază de exceptarea prevăzută la articolul 12 din Directiva (UE) 2015/849;

ii. finanțat cu plăți de la terțe părți neidentificate;

iii. finanțat cu alte produse bazate pe monedă electronică.

c) Utilitate și posibilitate de negociere: produsul

i. permite efectuarea de transferuri de la persoană la persoană;

ii. este acceptat ca mijloc de plată de către un număr mare de comercianți sau puncte de vânzare;

iii. este conceput în mod specific pentru a fi acceptat ca mijloc de plată de către comercianții care tranzacționează cu produse și servicii asociate unui risc ridicat de infracțiuni financiare, de exemplu jocuri de noroc online;

iv. poate fi utilizat în tranzacții transfrontaliere sau în diferite jurisdicții;

v. este conceput pentru a fi utilizat de alte persoane decât clientul, de exemplu anumite produse de tip card partenere (dar nu carduri de cadouri de valoare mică);

vi. permite retragerea unor valori mari de numerar.

10.5. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Praguri: produsul

i. stabilește limite de valoare redusă pentru plăți, încărcare sau răscumpărare, inclusiv retragerea de numerar (deși firmele trebuie să aibă în vedere că doar un prag scăzut nu poate fi suficient pentru a reduce riscul de finanțare a terorismului);

ii. limitează numărul plăților, al încărcărilor sau al răscumpărărilor, inclusiv retragerea de numerar într-o anumită perioadă;

iii. limitează valoarea fondurilor care pot fi depozitate în produsul/contul bazat pe monedă electronică la orice moment.

b) Finanțare: produsul

i. impune ca fondurile pentru cumpărare sau reîncărcare să poată fi extrase într-un mod care permite verificarea tranzacției, dintr-un cont

deținut în numele unic sau comun al clientului la o instituție de credit sau financiară din SEE;

c) Utilitate și posibilitate de negociere: produsul

i. nu permite sau limitează în mod strict retragerea de numerar;

ii. poate fi utilizat doar în interiorul țării;

iii. este acceptat de un număr limitat de comercianți sau puncte de vânzare, a căror activitate este cunoscută de emitentul de monedă electronică;

iv. este conceput în mod specific pentru a limita utilizarea sa de către comercianți care tranzacționează cu produse și servicii asociate cu un risc ridicat de infracțiuni financiare;

v. este acceptat ca mijloc de plată pentru tipuri limitate de servicii sau produse cu risc scăzut.

Factori de risc asociați cu clientul

10.6. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Clientul cumpără mai multe produse bazate pe monedă electronică de la același emitent, reîncarcă frecvent produsul sau efectuează mai multe retrageri de numerar într-o perioadă scurtă și fără o justificare economică; în cazul în care distribuitorii (sau agenții care acționează în calitate de distribuitori) în sine sunt entități obligate, acest lucru este valabil, de asemenea, pentru produsele bazate pe monedă electronică de la emitenți diferiți care sunt cumpărate de la același distribuitor.

b) Tranzacțiile clientului sunt întotdeauna puțin sub orice limite de valoare/tranzacții.

c) În mod evident, produsul este utilizat de mai multe persoane a căror identitate nu este cunoscută de emitent (de exemplu, produsul este utilizat de la mai multe adrese IP în același timp).

d) Se produc schimbări frecvente la nivelul datelor de identificare ale clientului, cum ar fi adresa de domiciliu sau adresa IP ori conturile bancare asociate.

e) Produsul nu este utilizat în scopul pentru care a fost conceput, de exemplu este utilizat în străinătate, însă a fost conceput drept card de cadouri într-un centru comercial.

10.7. Următorul factor poate contribui la reducerea riscului:

a) Produsul este disponibil doar unei anumite categorii de clienți, de exemplu destinatarilor de beneficii sociale sau angajaților unei companii care îl emite pentru a acoperi cheltuieli efectuate în firmă.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

10.8. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Distribuția online și fără prezența față în față, fără măsuri adecvate de control, cum ar fi semnături electronice, mijloace de identificare electronice care îndeplinesc criteriile prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 910/2014 și măsuri de prevenire a falsului privind identitatea.

b) Distribuirea prin intermediari care nu sunt în sine entități obligate în temeiul Directivei (UE) 2015/849 sau al legislației naționale, după caz, atunci când emitentul monedei electronice:

i. se bazează pe intermediar pentru a îndeplini unele obligații de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului ale emitentului monedei electronice;

ii. nu s-a asigurat că intermediarul a instituit sisteme și proceduri de control adecvate de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului; și

iii. segmentarea serviciilor, și anume furnizarea de servicii bazate pe monedă electronică de către mai mulți furnizori de servicii independenți din punct de vedere operațional, fără o supraveghere și o coordonare corespunzătoare.

10.9. Înainte de semnarea unui acord de distribuție cu un comerciant, firmele trebuie să înțeleagă natura și scopul activității comerciantului pentru a se asigura că bunurile și serviciile furnizate sunt legitime și pentru a evalua riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat activității comerciantului. În cazul unui comerciant online, firmele trebuie, de asemenea, să ia măsuri pentru a înțelege tipul de clienți atrași de respectivul comerciant și pentru a stabili volumul și mărimea preconizată a tranzacțiilor pentru a identifica tranzacțiile suspecte sau neobișnuite.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

10.10. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Beneficiarul se află într-o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului și/sau produsul a fost emis sau beneficiază de fonduri din surse aflate într-o astfel de jurisdicție. Firmele trebuie

să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor cunoscute ca furnizoare de fonduri sau de sprijin pentru activități teroriste sau în care se știe că funcționează grupuri care comit infracțiuni de terorism, precum și jurisdicțiilor care sunt supuse unor sancțiuni financiare, embargouri sau măsuri care sunt legate de terorism, finanțarea terorismului sau proliferarea nucleară.

Măsuri

Măsuri de precauție privind clientela

10.11. Firmele trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela:

a) deținătorului contului sau al produsului de monedă electronică; și

b) titularilor de carduri suplimentare. În cazul în care produsele sunt legate de mai multe carduri, firmele trebuie să stabilească dacă au încheiat una sau mai multe relații de afaceri și dacă titularii de carduri suplimentare ar putea fi beneficiari reali.

10.12. Pentru anumite produse bazate pe monedă electronică și în conformitate cu articolul 12 din Directiva (UE) 2015/849, legislația națională poate să prevadă o exceptare de la identificarea și verificarea identității clientului și a beneficiarilor reali, precum și evaluarea naturii și a scopului relației de afaceri.

10.13. Firmele trebuie să rețină că exceptarea prevăzută la articolul 12 din Directiva (UE) 2015/849 nu acoperă obligația de a asigura o monitorizare permanentă a tranzacțiilor și a relației de afaceri, nici nu le scutește de obligația de a identifica și a raporta tranzacțiile suspecte; acest lucru înseamnă că firmele trebuie să se asigure că obțin suficiente informații despre clienții lor sau despre tipurile de clienți pe care îi va viza produsul lor pentru a putea desfășura o acțiune semnificativă de monitorizare permanentă a relației de afaceri.

10.14. Printre exemplele de tipuri de sisteme de monitorizare pe care firmele trebuie să le instituie se numără:

a) sistemele de monitorizare a tranzacțiilor care detectează anomaliile sau tiparele suspecte de comportament, inclusiv utilizarea produsului într-un mod neașteptat, pentru care acesta nu a fost conceput; firma are posibilitatea să dezactiveze produsul manual sau prin proceduri de control pe cip până când poate să se asigure că nu există motive de suspiciune;

b) sistemele care identifică discrepanțele dintre informațiile transmise și cele depistate, de exemplu între informațiile prezentate cu privire la țara de origine și adresa IP depistată pe cale electronică;

c) sisteme care compară datele prezentate cu datele deținute despre alte relații de afaceri și care pot identifica tipare precum același instrument de finanțare sau aceleași detalii de contact;

d) sisteme care identifică dacă produsul este utilizat la comercianți care tranzacționează produse și servicii ce sunt asociate cu un risc ridicat de infracțiuni financiare;

e) sisteme care fac legătura între produsele bazate pe monedă electronică și dispozitive sau adrese IP pentru tranzacțiile online.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

10.15. În vederea respectării articolului 18a în ceea ce privește relațiile sau tranzacțiile care implică țări terțe cu grad ridicat de risc, emitenții de monedă electronică trebuie să aplice măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute în acest sens la titlul I.

10.16. Printre exemplele de măsuri sporite de precauție privind clientela, pe care firmele trebuie să le aplice în toate celelalte situații de risc mare, se numără:

a) obținerea de informații suplimentare despre client în etapa de identificare, cum ar fi sursa fondurilor;

b) aplicarea de măsuri de verificare suplimentare dintr-o varietate amplă de surse sigure și independente (de exemplu, verificarea cu bazele de date online) pentru a verifica identitatea clientului sau a beneficiarului real;

c) obținerea de informații suplimentare despre natura prevăzută a relației de afaceri, de exemplu întrebând clienții despre activitatea lor sau despre jurisdicțiile în care intenționează să transfere valori în monedă electronică;

d) obținerea de informații despre comerciant/beneficiar, în special în cazul în care emitentul monedei electronice are motive să suspecteze că produsele sale sunt utilizate pentru a cumpăra produse ilicite sau restricționate în funcție de vârstă;

e) aplicarea unor verificări privind frauda de identitate pentru a obține certitudinea că clientul este cine pretinde că este;

f) aplicarea unor acțiuni de monitorizare sporită pentru relația cu clienții și în cazul tranzacțiilor individuale;

g) stabilirea sursei și/sau a destinației fondurilor.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

10.17. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, firmele pot avea în vedere aplicarea unor măsuri simplificate de precauție privind clientela în cazul produselor bazate pe monedă electronică cu risc scăzut care nu beneficiază de exceptarea prevăzută la articolul 12 din Directiva (UE) 2015/849.

10.18. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, printre exemplele de măsuri simplificate de precauție privind clientela pe care firmele le pot aplica în situații cu risc scăzut se numără:

a) amânarea verificării identității clientului sau a beneficiarului real până la o anumită dată ulterioară după stabilirea relației sau până când se depășește un anumit prag monetar (scăzut) (oricare dintre situații survine prima dată). Pragul monetar nu trebuie să depășească valoarea de 150 EUR în cazul în care produsul nu este reîncărcabil sau poate fi utilizat în alte jurisdicții sau pentru tranzacții transfrontaliere;

b) verificarea identității clientului pe baza unei plăți dintr-un cont în numele unic sau comun al clientului sau dintr-un cont asupra căruia clientul poate atesta că are control și care este deținut la o instituție de credit sau financiară reglementată din SEE;

c) verificarea identității pe baza unor surse mai puține ca număr;

d) verificarea identității pe baza unor surse mai puțin sigure;

e) folosirea unor metode alternative pentru verificarea identității;

f) presupunerea naturii și a scopului prevăzut al relației de afaceri în cazul în care acest lucru este evident, de exemplu în cazul anumitor carduri de cadouri care nu intră sub incidența exceptării privind utilizarea unui circuit închis/a unei rețele limitate;

g) reducerea intensității acțiunii de monitorizare cât timp nu se atinge un anumit prag monetar. Deoarece monitorizarea permanentă este un mijloc important de obținere a unui volum mai mare de informații cu privire la factorii de risc ai clientului (vezi mai sus) în cursul unei relații cu clientul, pragul respectiv pentru tranzacții individuale și tranzacții care par să fie corelate în decurs de 12 luni trebuie stabilit la un nivel pe care firma l-a evaluat ca prezentând un risc scăzut în scopuri de finanțare a terorismului și de spălare a banilor.

Orientarea 11: Orientare sectorială pentru entități de remitere de bani

11.1. Entitățile de remitere de bani sunt instituții de plată, instituții emitente de monedă electronică sau instituții de credit care au fost autorizate în conformitate cu Directiva (UE) 2015/2366 să furnizeze și să presteze servicii de plată în întreaga Uniune. Întreprinderile din acest sector sunt diverse, de la întreprinderi individuale la operatori dintr-un lanț complex.

11.2. Multe entități de remitere de bani utilizează agenți pentru a presta servicii de plată în numele lor. Agenții prestează deseori servicii de plată ca o componentă auxiliară la obiectul lor principal de activitate și nu sunt entități obligate în temeiul legislației aplicabile în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului; în consecință, expertiza lor în ceea ce privește combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului poate fi limitată.

11.3. Natura serviciului prestat poate expune entitățile de remitere de bani la riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Aceasta se datorează simplității și vitezei tranzacțiilor, faptului că acestea ajung în toată lumea și că au deseori la bază valori în numerar. Mai mult, natura acestui serviciu de plată presupune faptul că entitățile de remitere de bani desfășoară deseori tranzacții ocazionale, fără a stabili o relație de afaceri cu clienții lor, ceea ce înseamnă că înțelegerea de către acestea a riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat clientului poate fi limitată.

11.4. Entitățile de remitere de bani trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din prezentul ghid. Firmele a căror autorizare include furnizarea de activități comerciale precum servicii de inițiere a plății și servicii de informare cu privire la conturi trebuie să consulte și orientarea sectorială 18.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

11.5. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) produsul permite desfășurarea de tranzacții de valori mari sau nelimitate;

b) produsul sau serviciul asigură o acoperire globală;

c) tranzacția este bazată pe numerar sau finanțată cu sume în monedă electronică anonimă, inclusiv cu sume în monedă electronică ce beneficiază de exceptarea prevăzută la articolul 12 din Directiva (UE) 2015/849;

d) transferurile sunt efectuate de la unul sau mai mulți plătitori din diferite țări către un beneficiar local.

11.6. Următorul factor poate contribui la reducerea riscului:

a) fondurile utilizate în cadrul transferului provin dintr-un cont deținut în numele plătitorului la o instituție de credit sau financiară din SEE.

Factori de risc asociați cu clientul

11.7. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Activitatea economică a clientului:

i. Clientul deține sau desfășoară o activitate în care sunt implicate valori mari în numerar.

ii. Activitatea clientului are o structură de proprietate complicată.

iii. Activitatea clientului ar putea fi asociată cu finanțarea terorismului deoarece este cunoscut în mod public ca având simpatii extremiste sau este cunoscut ca având legături cu un grup infracțional organizat.

b) Comportamentul clientului:

i. Nevoile clientului pot fi îndeplinite mai bine în altă parte, de exemplu pentru că entitatea de remitere de bani nu provine din localitatea clientului sau a activității acestuia.

ii. Clientul pare să acționeze pentru altcineva, de exemplu există alte persoane care supraveghează clientul sau care sunt vizibile în afara locului în care se încheie tranzacția, ori clientul citește instrucțiuni de pe o fișă.

iii. Comportamentul clientului nu are o justificare economică, de exemplu clientul acceptă o rată de schimb nefavorabilă sau comisioane mari fără să pună întrebări, solicită o tranzacție într-o monedă care nu este licitată oficial sau utilizată de regulă în jurisdicția în care se află clientul și/sau beneficiarul sau solicită ori oferă sume mari într-o monedă cu denominare scăzută sau ridicată.

iv. Tranzacțiile clientului sunt puțin sub pragurile aplicabile, inclusiv pragul pentru măsurile de precauție privind clientela în cazul tranzacțiilor ocazionale prevăzute la articolul 11 litera (b) din Directiva (UE) 2015/849 și pragul de 1 000 EUR prevăzut la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2015/847[16]. Firmele trebuie să știe că pragul prevăzut la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2015/847 este

[16] Regulamentul (UE) 2015/847 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1781/2006.

valabil doar în cazul tranzacțiilor care nu sunt finanțate prin numerar sau monedă electronică anonimă.

v. Clientul utilizează serviciul în mod neobișnuit, de exemplu își trimite bani sau primește bani de la sine ori trimite fonduri de îndată ce le-a primit.

vi. Clientul pare să cunoască puține lucruri despre beneficiar sau este reticent în a oferi informații despre acesta.

vii. Mai mulți clienți ai firmei transferă fonduri către același beneficiar sau par să aibă aceleași informații de identificare, de exemplu adresa sau numărul de telefon.

viii. O tranzacție primită nu este însoțită de informațiile necesare despre plătitor sau beneficiar.

ix. Suma trimisă sau primită este în neconcordanță cu venitul clientului (dacă se cunoaște).

x. Creșterea volumului sau a numărului de tranzacții nu este legată de un tipar obișnuit, cum ar fi remiterea de salarii sau celebrarea culturală.

xi. Clientul furnizează informații biografice inconsecvente sau documente de identitate care conțin informații inconsecvente.

11.8. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Clientul este de mult timp clientul firmei, iar comportamentul său din trecut nu a dat naștere la suspiciuni și nu există elemente din care să reiasă că riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului poate să fi crescut.

b) Suma transferată este mică; cu toate acestea, firmele trebuie să știe că doar sumele mici nu vor fi suficiente pentru a elimina riscul de finanțare a terorismului.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

11.9. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Nu există restricții asupra instrumentului de finanțare, de exemplu în cazul numerarului sau al plăților din produse bazate pe monedă electronică ce beneficiază de exceptarea prevăzută la articolul 12 din Directiva (UE) 2015/849, transferuri prin bancă sau cecuri.

b) Canalul de distribuție utilizat oferă un grad de anonimitate.

c) Serviciul este furnizat integral online fără măsuri de control adecvate.

d) Serviciul de remitere de bani este prestat prin intermediul agenților care:

   i. reprezintă mai mulți prestatori de servicii de plată;

   ii. prezintă tipare neobișnuite ale rulajelor față de alți agenți din locații similare, de exemplu volume de tranzacționare neobișnuit de mari sau de mici, tranzacții cu sume în numerar neobișnuit de mari sau un număr mare de tranzacții care sunt puțin sub pragul măsurilor de precauție privind clientela, ori desfășoară activități în afara programului normal de lucru;

   iii. desfășoară o mare parte din activitate cu plătitori sau beneficiari din jurisdicții asociate cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului ;

   iv. par să fie nesiguri sau să aplice în mod neconsecvent politicile de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului de la nivelul grupului; sau

   v. nu sunt din sectorul financiar și desfășoară altă activitate ca obiect principal de activitate.

e) Serviciul de remitere de bani este prestat prin intermediul unei rețele mari de agenți din diferite jurisdicții.

f) Serviciul de remitere de bani este prestat printr-o rețea de plată extrem de complexă, de exemplu cu un număr mare de intermediari care funcționează în diferite jurisdicții sau care permit utilizarea unor sisteme de decontare (formale și informale) care nu pot fi detectate.

11.10. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Agenții sunt ei înșiși instituții financiare reglementate.

b) Serviciul poate fi finanțat doar prin transferuri dintr-un cont deținut în numele clientului la o instituție de credit sau financiară din SEE sau un cont despre care se poate demonstra că este controlat de client.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

11.11. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Beneficiarul sau plătitorul își are sediul sau tranzacția este efectuată de la o adresă IP într-o jurisdicție asociată cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor cunoscute ca furnizoare de fonduri sau de sprijin pentru activități teroriste sau în care se știe că funcționează grupuri care comit infracțiuni de

terorism, precum și jurisdicțiilor care sunt supuse unor sancțiuni financiare, embargouri sau măsuri care sunt legate de terorism, finanțarea terorismului sau proliferarea nucleară.

b) Beneficiarul locuiește într-o jurisdicție în care nu există un sector bancar formal sau în care există un sector bancar formal slab dezvoltat, ceea ce înseamnă că la punctul de plată se pot folosi servicii neoficiale de remitere de bani, cum ar fi hawala.

c) Contrapartea firmei are sediul într-o țară terță [asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului].

d) Beneficiarul sau plătitorul are sediul într-o țară terță cu grad înalt de risc.

Măsuri

11.12. Deoarece activitatea multor entități de remitere de bani este bazată în principal pe tranzacții, firmele trebuie să aibă în vedere ce sisteme de monitorizare și proceduri de control să instituie pentru a asigura depistarea tentativelor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului inclusiv atunci când informațiile deținute despre client ca urmare a aplicării măsurilor de precauție privind clientela sunt elementare sau lipsesc deoarece nu s-a stabilit nicio relație de afaceri. Atunci când analizează sistemele de monitorizare adecvate, entitățile de remitere de bani trebuie să se asigure că acestea sunt aliniate cu dimensiunea și complexitatea activității și cu volumul tranzacțiilor lor.

11.13. În orice caz, firmele trebuie să instituie:

a) sisteme pentru identificarea tranzacțiilor legate între ele, inclusiv a celor care ar putea constitui o relație de afaceri în conformitate cu politicile și procedurile lor, cum ar fi sistemele de identificare a seriilor de tranzacții cu valoare sub 1 000 EUR care au același plătitor și beneficiar și un element de durată;

b) sisteme pentru a identifica dacă tranzacțiile provenite de la clienți diferiți sunt destinate aceluiași beneficiar;

c) sisteme care să permită pe cât posibil stabilirea sursei fondurilor și a destinației fondurilor;

d) sisteme care să permită trasabilitatea integrală atât a tranzacțiilor, cât și a numărului de operatori incluși în rețeaua de plată;

e) sisteme care identifică dacă se efectuează sau se primește un transfer dintr-o țară terță cu grad înalt de risc; și

f) sisteme care să asigure faptul că, pe lanțul de plată, pot interveni doar cei care sunt autorizați în mod corespunzător să presteze servicii de remitere de bani.

11.14. În cazul în care riscul asociat unei tranzacții ocazionale sau unei relații de afaceri este ridicat, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în conformitate cu titlul I, inclusiv, dacă este cazul, să asigure o monitorizare sporită a tranzacțiilor (de exemplu, o frecvență crescută sau praguri reduse). Invers, în cazul în care riscul asociat unei tranzacții ocazionale sau unei relații de afaceri este mic și în măsura în care legislația națională permite acest lucru, firmele pot să aplice măsuri simplificate de precauție privind clientela în conformitate cu titlul I.

11.15. În vederea respectării articolului 18a din Directiva (UE) 2015/849 în ceea ce privește relațiile sau tranzacțiile care implică țări terțe cu grad înalt de risc, entitatea de remitere de bani trebuie să aplice măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute în acest sens la titlul I.

Utilizarea agenților

11.16. Entitățile de remitere de bani care apelează la agenți pentru a presta servicii de plată trebuie să știe cine sunt agenții lor, așa cum se prevede la articolul 19 din Directiva (UE) 2015/2366. În cadrul acestei acțiuni, entitățile de remitere de bani trebuie să stabilească și să mențină politici și proceduri adecvate și în funcție de riscuri pentru a contracara riscul la care pot fi expuși agenții lor sau riscul ca aceștia să fie utilizați pentru activități de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, inclusiv prin:

a) Identificarea persoanei care deține sau controlează agentul, în cazul în care acesta este o persoană juridică, pentru a avea certitudinea că riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului la care este expusă entitatea de remitere de bani, ca urmare a faptului că apelează la agent, nu este ridicat.

b) Obținerea de dovezi, în conformitate cu cerințele articolului 19 alineatul (1) litera (c) din Directiva (UE) 2015/2366, care să ateste că directorii și alte persoane responsabile de gestionarea agentului sunt competente și adecvate, inclusiv având în vedere onestitatea, integritatea și reputația acestora. Orice solicitare din partea entității de remitere de bani trebuie să fie proporțională cu natura, complexitatea și amploarea riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului inerent serviciilor de plată prestate de agent și se poate baza pe procedurile de precauție privind clientela ale entității de remitere de bani.

c) Adoptarea de măsuri rezonabile pentru a se asigura că procedurile interne de control ale agentului în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului sunt adecvate și rămân adecvate pe parcursul relației cu agentul, de exemplu prin monitorizarea unui eșantion din tranzacțiile agentului sau verificarea procedurilor de control ale agentului la fața locului. În cazul în care

procedurile interne de control în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului ale unui agent diferă de cele ale entității de remitere de bani, de exemplu deoarece agentul este el însuși o entitate obligată în temeiul legislației aplicabile în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului, entitatea de remitere de bani trebuie să evalueze și să gestioneze riscul ca aceste diferențe să afecteze conformitatea proprie și cea a agentului în ceea ce privește combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

d) Asigurarea formării agenților în combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului pentru a asigura înțelegerea adecvată de către aceștia a riscurilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului relevante și calitatea procedurilor de control pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului la care se așteaptă entitatea de remitere de bani.

Orientarea 12: Orientare sectorială pentru gestionarea patrimoniului

12.1. Gestionarea patrimoniului constă în prestarea de servicii bancare și alte servicii financiare către persoane cu disponibilități financiare ridicate și familiile sau întreprinderile acestora. Acest serviciu este cunoscut, de asemenea, ca serviciu bancar personalizat. Clienții firmelor de gestionare a patrimoniului se pot aștepta ca personalul specific de gestionare a relațiilor să ofere servicii personalizate care să cuprindă, de exemplu, servicii bancare (cum ar fi conturi curente, ipoteci și schimb valutar), gestionarea investițiilor și consiliere în materie de investiții, servicii fiduciare, servicii de custodie, asigurări, servicii pentru birouri familiale, planificare fiscală și imobiliară și facilități conexe, inclusiv asistență juridică.

12.2. Mulți dintre factorii asociați de regulă gestionării patrimoniului, cum ar fi clienți bogați și cu influență; tranzacții și portofolii de valori foarte mari; produse și servicii complexe, inclusiv produse de investiții personalizate; precum și așteptări de confidențialitate și de discreție indică un risc mai mare de spălare a banilor în ceea ce privește persoanele care utilizează, în general, serviciile financiar-bancare pe segmentul retail. Serviciile firmelor de gestionare a patrimoniului pot fi deosebit de vulnerabile la abuzurile clienților care doresc să-și disimuleze originea fondurilor sau, de exemplu, să facă evaziune fiscală în jurisdicția de origine.

12.3. Firmele din acest sector trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din ghid. Orientările sectoriale 9, 14 și 17 din titlul I pot fi, de asemenea, relevante în acest context.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

12.4. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) clienți care solicită sume mari de bani în numerar sau în alte forme fizice de păstrare precum metalele prețioase;

b) tranzacții de valori foarte mari;

c) acorduri financiare care implică jurisdicții asociate cu un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului (firmele trebuie să acorde o atenție deosebită țărilor în care există o cultură a secretului bancar sau care nu respectă standardele internaționale în materie de transparență fiscală);

d) acordarea de împrumuturi (inclusiv ipotecare) cu garantare prin valoarea unor active din alte jurisdicții, în special din țări în care este dificil de confirmat dacă clientul are un titlu legitim asupra garanției reale sau în care identitățile părților care garantează împrumutul sunt greu de verificat;

e) utilizarea de structuri economice complexe precum fonduri fiduciare și vehicule de investiții private, în special în cazul în care identitatea beneficiarului real final poate fi neclară;

f) desfășurarea activității în mai multe țări, în special dacă implică mai mulți prestatori de servicii financiare;

g) acorduri transfrontaliere în cazul în care se depozitează sau se gestionează active într-o altă instituție financiară, fie din cadrul aceluiași grup financiar, fie din afara grupului, în special dacă cealaltă instituție financiară are sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor cu niveluri mai mari de infracțiuni principale, un regim de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului deficitar sau standarde mai puțin ferme privind transparența fiscală.

Factori de risc asociați cu clientul

12.5. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Clienți cu venituri și/sau patrimoniu provenind din sectoare cu risc mare, cum ar fi armament, industriile extractive, construcții, jocuri de noroc sau contractanți militari privați.

b) Clienți cărora li s-au adus acuzații credibile de comitere a unor fapte ilegale.

c) Clienți care așteaptă niveluri neobișnuit de ridicate de confidențialitate sau discreție.

d) Clienți al căror comportament de cheltuire sau de tranzacționare face dificilă stabilirea de tipare de comportament „normale” sau prevăzute.

e) Clienți foarte bogați și cu influență, inclusiv clienți cu un profil public proeminent, clienți nerezidenți și persoane expuse politic. În cazul în care un client sau beneficiarul real al unui client este o persoană expusă politic, firmele trebuie să aplice întotdeauna măsuri sporite de precauție privind clientela conform articolelor 18-22 din Directiva (UE) 2015/849.

f) Clientul solicită firmei să îi faciliteze furnizarea unui produs sau serviciu prin intermediul unui terț fără o justificare de afaceri sau economică clară.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

12.6. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Activitatea se desfășoară în țări în care există o cultură a secretului bancar sau care nu respectă standardele internaționale în materie de transparență fiscală.

b) Clientul locuiește într-o jurisdicție sau fondurile sale provin dintr-o activitate desfășurată într-o jurisdicție asociată cu un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Măsuri

12.7. Angajatul care gestionează relația unei firme de gestionare a patrimoniului cu un client (responsabilul de relații) îndeplinește de regulă un rol-cheie în evaluarea riscului. Legătura strânsă dintre responsabilul de relații și client va facilita colectarea de informații care să permită formarea unei imagini mai detaliate asupra scopului și naturii activității clientului, care urmează a se forma (de exemplu, înțelegerea sursei patrimoniului clientului, a destinației fondurilor, a motivelor pentru care acordurile complexe sau neobișnuite pot totuși să fie autentice și legitime sau a motivelor pentru care s-ar putea să fie necesare măsuri suplimentare de securitate). Această legătură poate duce însă și la conflicte de interese dacă responsabilul de relații devine prea apropiat de client în pofida eforturilor firmei de a gestiona riscul de infracțiuni financiare. În consecință, supravegherea independentă a evaluării riscurilor va fi adecvată, de asemenea, dacă este asigurată, de exemplu, de departamentul de conformitate și personalul de conducere de nivel superior.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

12.8. În vederea respectării articolului 18a în ceea ce privește relațiile sau tranzacțiile care implică țări terțe cu grad mare de risc, firmele trebuie să aplice măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute în acest sens la titlul I.

a) Obținerea și verificarea mai multor informații despre clienți decât în situații standard de risc, precum și revizuirea și actualizarea acestor informații în mod regulat și atunci când apar modificări semnificative la nivelul profilului unui client. Firmele trebuie să efectueze analize în funcție de riscuri, să verifice clienții care prezintă un risc mai mare cel puțin anual, dar mai frecvent dacă riscul o impune. Aceste proceduri le pot include pe cele de înregistrare a oricăror vizite efectuate la sediul clienților, indiferent dacă este vorba despre domiciliu sau locul de desfășurare a activității, inclusiv orice modificări apărute la nivelul profilului clientului sau alte informații care pot afecta evaluarea riscurilor determinată de aceste vizite.

b) Stabilirea sursei patrimoniului și a fondurilor; în cazul în care riscul este deosebit de mare și/sau în care firma are îndoieli cu privire la originea legitimă a fondurilor, verificarea sursei patrimoniului și a fondurilor poate fi singurul instrument adecvat de atenuare a riscurilor. Sursa fondurilor sau a patrimoniului poate fi verificată, printre altele, prin trimitere la:

i. o fișă de salariu recentă, în original sau copie autentificată;

ii. o confirmare scrisă a salariului anual, semnată de angajator;

iii. contractul, de exemplu, de vânzare a unor investiții sau a unei societăți, în original sau copie autentificată;

iv. o confirmare scrisă a vânzării, semnată de un avocat sau un notar;

v. un testament sau o autentificare a unui testament, în original sau copie autentificată;

vi. o confirmare scrisă a moștenirii, semnată de un avocat, un notar, un administrator fiduciar sau un executor;

vii. o căutare pe internet, într-un registru al societăților, pentru confirmarea vânzării unei societăți;

viii. Exercitarea controlului la niveluri mai înalte și aplicarea măsurilor de precauție în privința relațiilor de afaceri, mai mult decât s-ar impune în mod obișnuit pentru prestarea serviciilor financiare de bază, precum în

serviciul financiar-bancar pe segmentul de retail sau în gestionarea investițiilor.

c) Stabilirea destinației fondurilor.

Orientarea 13: Orientare sectorială pentru prestatorii de servicii de finanțare a comerțului

13.1. Finanțarea comerțului (*trade finance*) înseamnă gestionarea unei plăți pentru a facilita circulația mărfurilor (și prestarea de servicii) fie în interiorul țării, fie în străinătate. Atunci când se expediază mărfuri la nivel internațional, importatorul se confruntă cu riscul ca mărfurile respective să nu ajungă la destinație, iar exportatorul poate fi preocupat de faptul că plata nu va fi disponibilă. Pentru a reduce aceste riscuri, există multe instrumente de finanțare a comerțului care implică băncile în tranzacție.

13.2. Finanțarea comerțului poate avea forme diferite, de exemplu:

a) Tranzacții „în cont deschis" acestea sunt tranzacții în cadrul cărora cumpărătorul efectuează plata imediat ce a primit mărfurile. Acestea sunt cele mai răspândite mijloace de finanțare a comerțului, dar natura tranzacției asociate comerțului aferent deseori nu este cunoscută de băncile care execută transferul de fonduri. Băncile trebuie să consulte orientările de la titlul I pentru a gestiona riscul asociat unor astfel de tranzacții.

b) Acreditive documentare care prezintă numeroase variații și sunt adaptate la o situație diferită, și anume: un acreditiv documentar este un instrument financiar emis de o bancă, care garantează plata către un beneficiar numit (de regulă, un exportator) la prezentarea anumitor documente „de conformitate" prevăzute în termenii de creditare (de exemplu, dovada expedierii mărfurilor).

c) Incassouri documentare: un incasso documentar se referă la un proces prin care o bancă „colectoare" încasează o plată sau un bilet la ordin de la un importator de mărfuri pentru a efectua apoi plata către exportator. În schimb, banca colectoare transmite importatorului documentele comerciale relevante (remise de exportator, de regulă prin banca acestuia).

13.3. Alte produse de finanțare a comerțului, cum ar fi confiscarea sau finanțarea structurată ori activități mai ample precum finanțarea proiectelor, sunt în afara domeniului de aplicare a acestor orientări sectoriale. Băncile care oferă aceste produse trebuie să consulte orientările generale de la titlul I.

13.4. Se poate abuza de produsele de finanțare a comerțului în scopuri de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. De exemplu, cumpărătorul și vânzătorul pot conspira pentru a declara în mod fals prețul, tipul, calitatea sau cantitatea mărfurilor în vederea transferului de fonduri sau de valori între țări.

13.5. Băncile trebuie să ia în considerare faptul că Camera Internațională de Comerț (ICC) a elaborat standarde precum Uniform Customs and Practice for Documentary Credits (600), care constituie un set de norme aplicabile instituțiilor financiare care emit scrisori de credit și care reglementează utilizarea acreditivelor documentare și a incassourilor documentare, dar acestea nu includ chestiuni legate de infracțiunile financiare. Băncile trebuie să aibă în vedere că aceste standarde nu au valoare juridică, iar aplicarea lor nu exonerează băncile de respectarea obligațiilor legale și de reglementare care le revin cu privire la combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

13.6. Firmele din acest sector trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din ghid. Orientarea sectorială 8 de la titlul II poate fi, de asemenea, relevantă în acest context.

Factori de risc

13.7. Băncile care participă la tranzacțiile de finanțare a comerțului deseori au acces doar la informații parțiale despre tranzacție și părțile implicate în aceasta. Documentația comercială poate prezenta un caracter divers și s-ar putea ca băncile să nu aibă cunoștințe de specialitate despre diferitele tipuri de documente comerciale pe care le primesc. Ca urmare a acestui fapt, identificarea și evaluarea riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului pot fi problematice.

13.8. Cu toate acestea, băncile trebuie să recurgă la rațiune și la judecata profesională pentru a evalua măsura în care informațiile și documentele pe care le dețin pot prezenta motive de îngrijorare sau de suspiciune în ceea ce privește riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

13.9. În măsura posibilității, băncile trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc:

Factori de risc asociați tranzacției

13.10. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Volumul tranzacției este neobișnuit de mare, având în vedere ceea ce se cunoaște despre obiectul de activitate și activitatea de tranzacționare anterioare ale clientului.

b) Tranzacția este deosebit de structurată, fragmentată sau complexă, implicând mai multe părți, fără o justificare legitimă evidentă.

c) Se utilizează documente în copie în situații în care se prevede utilizarea acestora în original, fără o explicație rezonabilă.

d) Există discrepanțe semnificative la nivelul documentației, de exemplu între descrierea tipului, cantității sau calității mărfurilor din documentele-cheie (de exemplu, facturi, documente de asigurare și de transport) și mărfurile efective livrate, în măsura în care acest lucru este cunoscut.

e) Tipul, cantitatea și valoarea mărfurilor sunt în neconcordanță cu ceea ce cunoaște banca despre activitatea cumpărătorului.

f) Mărfurile tranzacționate prezintă un risc mai mare în ceea ce privește spălarea banilor, de exemplu anumite mărfuri ale căror prețuri pot fluctua semnificativ, ceea ce poate îngreuna depistarea prețurilor false.

g) Valoarea convenită a mărfurilor sau a transportului este asigurată la o valoare mai mare sau mai mică ori sunt utilizate mai multe asigurări, în măsura în care acest lucru este cunoscut.

h) Produsele tranzacționate necesită licențe de export, cum ar fi autorizații specifice de export pentru produsele cu dublă utilizare care sunt bunuri, software și tehnologii care pot fi utilizate atât pentru aplicații civile, cât și militare.

i) Documentația comercială nu respectă legile sau standardele aplicabile.

j) Prețul unitar pare să fie stabilit în mod neobișnuit, pe baza a ceea ce cunoaște banca despre produse și comerț.

k) Tranzacția este neobișnuită din alte puncte de vedere, de exemplu acreditivele documentare sunt modificate în mod frecvent fără o justificare clară sau mărfurile sunt expediate printr-o altă jurisdicție fără un motiv comercial evident.

l) Mărfurile comercializate sunt destinate unei părți sau unei țări care face obiectul unei sancțiuni, unui embargo sau unei măsuri similare emise, de exemplu, de Uniune sau de Organizația Națiunilor Unite sau în sprijinul unei astfel de părți sau țări.

13.11. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Agenții de control independenți au verificat calitatea și cantitatea mărfurilor, precum și prezența documentelor și a autorizațiilor necesare.

b) În tranzacții sunt implicate contrapărți constituite care au un istoric dovedit de acțiuni de tranzacționare între ele și anterior au fost aplicate măsuri de precauție.

Factori de risc asociați cu clientul

13.12. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Tranzacția și/sau părțile implicate sunt în neconcordanță cu ceea ce cunoaște banca despre activitatea sau obiectul de activitate anterior al clientului (de exemplu, mărfurile care sunt expediate sau volumele de expediat sunt în neconcordanță cu ceea ce se știe despre activitatea importatorului sau a exportatorului).

b) Există indicii despre o posibilă conspirație între cumpărător și vânzător, de exemplu:

i. cumpărătorul și vânzătorul sunt controlați de aceeași persoană;

ii. societățile care tranzacționează au aceeași adresă, furnizează doar adresa unui reprezentant înregistrat sau prezintă alte inconsecvențe privind adresa;

iii. cumpărătorul este dispus sau nerăbdător să accepte sau să treacă cu vederea discrepanțele din documentație.

c) Clientul nu poate prezenta sau este reticent în a prezenta documente relevante pentru a susține tranzacția.

d) Clientul se confruntă cu dificultăți care explică justificarea întregului proces de export sau nu poate să explice conținutul și semnificația elementelor subiacente documentelor de tip acreditive documentare sau incasso uri documentare.

e) Structura juridică a cumpărătorului nu permite identificarea proprietarilor săi sau utilizează agenți sau terțe părți pentru a reprezenta drepturile și interesele cumpărătorilor.

13.13. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Cumpărătorul este un client existent a cărui activitate este bine cunoscută de bancă, iar tranzacția este în concordanță cu activitatea respectivă.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

13.14. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) O țară asociată cu tranzacția (inclusiv țara din care provin mărfurile, țara de destinație a acestora sau țara de tranzit sau țara în care se află sediul oricăreia dintre părțile participante la tranzacție) a instituit proceduri de control în materie de schimb valutar. Acest fapt mărește riscul ca adevăratul scop al tranzacției să fie exportul de valută cu încălcarea legii locale.

b) O țară asociată cu tranzacția prezintă niveluri ridicate de infracțiuni principale (de exemplu, cele care sunt legate de comercializarea stupefiantelor, contrabandă sau contrafacere) sau de zone de liber schimb.

c) Tranzacția este efectuată sub auspiciile unor organizații sau fundații guvernamentale ori internaționale pentru a sprijini victimele dezastrelor naturale sau persoanele afectate de conflicte armate sau tulburări civile.

13.15. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Comerțul se desfășoară în interiorul UE/SEE.

b) Țările asociate cu tranzacția au instituit un regim de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului care nu este mai puțin ferm decât cel prevăzut în Directiva (UE) 2015/849 și sunt asociate unor niveluri scăzute de infracțiuni principale.

Măsuri

13.16. Băncile trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela cu privire la partea ordonatoare. În practică, majoritatea băncilor vor accepta instrucțiuni doar de la clienți existenți, iar relația de afaceri mai amplă pe care banca o are cu clientul poate sprijini eforturile sale de aplicare a măsurilor de precauție.

13.17. În cazul în care o bancă furnizează unui client servicii de finanțare a comerțului, aceasta trebuie să ia măsuri pentru a înțelege activitatea clientului său, în cadrul procesului de exercitare a precauției privind clientul. Exemple de tipuri de informații pe care banca le poate obține includ țările cu care tranzacționează clientul, rutele comerciale utilizate, mărfurile care fac obiectul tranzacțiilor, persoanele cu care clientul are relații de afaceri (cumpărători, furnizori etc.), faptul dacă clientul apelează la reprezentanți sau terțe părți și, în acest caz, unde se află sediul acestora. Acest lucru trebuie să sprijine băncile să înțeleagă cine este clientul și să depisteze tranzacțiile neobișnuite sau suspecte.

13.18. În cazul în care o bancă este un corespondent, trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela cu privire la respondent. Băncile corespondente trebuie să respecte orientarea sectorială 8 privind băncile corespondente.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

13.19. În vederea respectării articolului 18a în ceea ce privește relațiile sau tranzacțiile care implică țări terțe cu grad mare de risc, firmele trebuie să aplice măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute în acest sens la titlul I.

13.20. În alte situații de risc mai mare, băncile trebuie să aplice, de asemenea, măsuri sporite de precauție privind clientela. În cadrul acestei acțiuni, băncile trebuie să analizeze dacă este adecvat să efectueze verificări de precauție mai amănunțite asupra tranzacției efective și asupra altor părți participante la tranzacție (inclusiv alte persoane decât clienții).

13.21. Verificările efectuate asupra altor părți la tranzacție pot include:

a) Luarea de măsuri pentru a înțelege mai bine proprietatea sau istoricul altor părți la tranzacție, în special dacă acestea au sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sau dacă manipulează mărfuri de mare risc. Aici se pot include verificări ale registrelor întreprinderilor și ale surselor de informații ale terțelor părți, precum și căutări pe internet în sursă deschisă.

b) Obținerea de mai multe informații cu privire la situația financiară a părților implicate.

13.22. Verificările efectuate asupra tranzacțiilor pot include:

a) utilizarea surselor de date ale terțelor părți sau a celor deschise, de exemplu Biroul Maritim Internațional (pentru avize de notificare, conosamente, verificări asupra livrărilor și a prețurilor), sau a serviciului gratuit de urmărire a containerelor al companiilor de distribuție pentru a verifica informațiile furnizate și a controla legitimitatea scopului tranzacției;

b) folosirea raționamentului profesional pentru a analiza dacă prețurile mărfurilor sunt justificate din punct de vedere comercial, în special în ceea ce privește mărfurile tranzacționate pentru care se pot obține informații fiabile și de actualitate despre prețuri;

c) verificarea conformității cu metoda de distribuție a greutății și volumului mărfurilor care urmează să fie livrate.

13.23. Deoarece acreditivele documentare și notele de încasare sunt în mare parte pe hârtie și însoțite de documente comerciale (de exemplu, facturi, conosamente și manifeste), s-ar putea ca monitorizarea automată a tranzacțiilor să nu fie fezabilă. Banca procesatoare trebuie să evalueze aceste documente din punct de vedere al conformității cu termenii tranzacției comerciale și trebuie să solicite personalului să-și utilizeze experiența profesională

și raționamentul profesional pentru a analiza dacă există caracteristici neobișnuite care necesită aplicarea de măsuri sporite de precauție sau dau naștere suspiciunii de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

13.24. Verificările pe care băncile le efectuează în mod obișnuit pentru a depista frauda și a asigura faptul că tranzacția este în conformitate cu standardele impuse de Camera de Comerț Internațională înseamnă că, în practică, acestea nu vor aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela nici chiar în situații cu un risc mai mic.

Orientarea 14: Orientare sectorială pentru întreprinderile de asigurare de viață

14.1. Produsele de asigurare de viață sunt concepute pentru a proteja financiar deținătorul poliței de riscul unui eveniment viitor nesigur precum decesul, boala sau depășirea perioadei de economii la pensie (riscul de longevitate). Protecția este asigurată de către un asigurător care grupează riscurile financiare cu care se confruntă diferiți deținători de poliță. Produsele de asigurare de viață pot fi cumpărate, de asemenea, ca produse de investiții sau în scopuri de pensionare.

14.2. Produsele de asigurare de viață sunt furnizate prin diferite canale de distribuție clienților care pot fi persoane fizice sau juridice ori în cadrul unor acorduri juridice. Beneficiarul contractului poate fi deținătorul poliței sau un terț numit ori desemnat; este posibil, de asemenea, ca beneficiarul să se schimbe în perioada vizată, iar beneficiarul inițial să nu beneficieze niciodată de aceasta.

14.3. Majoritatea produselor de asigurare de viață sunt concepute pe termen lung, iar unele vor emite plăți doar în cazul unui eveniment verificabil precum decesul sau pensionarea. Aceasta înseamnă că multe produse de asigurare de viață nu sunt suficient de flexibile pentru a constitui primul vehicul ales de persoanele implicate în spălarea banilor. Însă, așa cum este cazul altor produse asociate cu servicii financiare, există riscul ca fondurile utilizate pentru a cumpăra asigurarea de viață să fie un produs al infracțiunii.

14.4. Firmele din acest sector trebuie să aibă în vedere următorii factori de risc și următoarele măsuri, pe lângă cele prezentate la titlul I din ghid. Orientările sectoriale 12 și 16 de la titlul II pot fi, de asemenea, relevante în acest context. În cazul în care se apelează la intermediari, vor fi relevanți factorii de risc asociați canalului de distribuție de la titlul I.

14.5. Intermediarii pot, de asemenea, să constate utilitatea prezentului ghid.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

14.6. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Flexibilitatea plăților, de exemplu produsul permite:

i. efectuarea de plăți de către terțe părți neidentificate;

ii. plata unor polițe de valori mari sau nelimitate, plata unor polițe în sume excedentare sau în volume mari de valori reduse;

iii. efectuarea de plăți în numerar.

b) Accesul ușor la fonduri acumulate, de exemplu produsul permite efectuarea de retrageri parțiale sau renunțarea timpurie la polița de asigurare în orice moment, cu comisioane sau taxe reduse.

c) Posibilitatea de negociere, de exemplu produsul poate fi:

i. tranzacționat pe o piață secundară;

ii. utilizat ca garanție reală pentru un împrumut.

d) Anonimitatea, de exemplu produsul facilitează sau permite anonimitatea clientului.

14.7. Printre factorii care pot contribui la reducerea riscului se numără: Produsul:

a) plătește doar în cazul unui eveniment prestabilit, de exemplu decesul, sau la o anumită dată, cum ar fi în cazul polițelor de asigurare de viață de credit care acoperă împrumuturi de consum și cu ipotecă, care se plătesc doar la decesul persoanei asigurate;

b) nu are o valoare de renunțare la polița de asigurare;

c) nu are un element de investiții;

d) nu are o facilitate de plată pentru terțe părți;

e) impune ca investiția totală să fie limitată la o valoare mică;

f) este o poliță de asigurare de viață în care prima de asigurare are valoare redusă;

g) permite doar plata regulată și de mică valoare a primelor, de exemplu fără plăți excedentare;

h) este accesibil doar prin intermediul angajatorilor, de exemplu o pensie, o schemă de anuități sau o schemă similară care oferă angajaților beneficii la pensionare în cazul în care se aduc contribuții prin deducerea din salarii, iar regulile schemei nu permit atribuirea intereselor unui membru în cadrul schemei;

i) nu poate fi răscumpărat pe termen scurt sau mediu, cum este cazul schemelor de pensionare fără o opțiune de renunțare timpurie la polița de asigurare;

j) nu poate fi utilizat ca garanție reală;

k) nu permite efectuarea de plăți în numerar;

l) prevede condiții care limitează disponibilitatea fondurilor care trebuie să fie îndeplinite pentru a beneficia de scutirea de taxe.

Factori de risc asociați clientului și beneficiarului

14.8. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Natura clientului, de exemplu:

i. persoane juridice a căror structură îngreunează identificarea beneficiarului real;

ii. clientul sau beneficiarul real al clientului este o persoană expusă politic;

iii. beneficiarul poliței sau beneficiarul real al acestui beneficiar este o persoană expusă politic;

iv. vârsta clientului este neobișnuită pentru tipul de produs căutat (de exemplu, clientul este foarte tânăr sau foarte bătrân);

v. contractul nu este în concordanță cu situația averii clientului;

vi. profesia sau activitățile clientului sunt considerate a fi deosebit de susceptibile de a fi legate de acțiunea de spălare a banilor, de exemplu deoarece acestea sunt cunoscute ca fiind deosebit de generatoare de fluxuri foarte mari de lichidități sau expuse unui risc mare de corupție;

vii. contractul este subscris de către un „controlor”, cum ar fi o societate fiduciară care acționează în numele clientului;

viii. deținătorul poliței și/sau beneficiarul contractului este/sunt societăți cu acționari nominali și/sau acțiuni la purtător.

b) Comportamentul clientului:

i. În legătură cu contractul, de exemplu:

a. clientul transferă în mod frecvent contractul unui alt asigurător;

b. se renunță frecvent și în mod inexplicabil la polița de asigurare, mai ales când restituirea sumelor se efectuează în conturi bancare diferite;

c. clientul utilizează frecvent sau neașteptat dispoziții de tip „free look”/termene de retractare, în special dacă restituirea se realizează în contul unui terț aparent neafiliat;

d. căutând rezilierea timpurie a unui produs, clientul suportă un cost mare;

e. clientul transferă contractul unui terț aparent neafiliat;

f. solicitarea clientului de a schimba sau a mări suma asigurată și/sau plata primei este neobișnuită sau excesivă.

ii. În legătură cu beneficiarul, de exemplu:

a. asigurătorului i se aduce la cunoștință schimbarea beneficiarului doar atunci când se prezintă cererea de despăgubire;

b. clientul schimbă clauza privind beneficiarul și nominalizează un terț aparent neafiliat;

c. asigurătorul, clientul, beneficiarul real, beneficiarul sau beneficiarul real al beneficiarului se află în jurisdicții diferite.

iii. În legătură cu plățile, de exemplu:

a. clientul recurge la metode de plată neobișnuite, de exemplu instrumente monetare în numerar sau structurate sau alte forme de vehicule de plată care încurajează anonimitatea;

b. efectuarea de plăți din diferite conturi bancare fără explicații;

c. efectuarea de plăți din bănci care nu au sediul în țara de reședință a clientului;

d. clientul efectuează frecvent plăți excedentare sau de valoare mare atunci când acestea nu sunt prevăzute;

e. primirea de plăți de la terțe părți neafiliate;

f. plata unor contribuții pentru recuperare la un plan de pensionare în apropierea datei pensionării.

14.9. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului: În cazul asigurării de viață deținute de o societate, clientul este:

a) o instituție de credit sau financiară supusă unor cerințe de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului și supraveghează pentru conformitatea cu aceste cerințe în concordanță cu Directiva (UE) 2015/849;

b) un organism al administrației publice sau o întreprindere publică dintr-o jurisdicție din SEE.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

14.10. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) vânzări care sunt realizate fără prezența față în față, cum ar fi vânzările online, poștale sau telefonice, fără măsuri adecvate de salvgardare, cum ar fi semnătura electronică sau documentele de identificare electronică în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014;

b) lanțuri lungi de intermediari;

c) se apelează la un intermediar în situații neobișnuite (de exemplu, distanță geografică neexplicată).

14.11. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Intermediarii sunt bine cunoscuți de asigurător, care s-a asigurat că intermediarul aplică măsuri de precauție privind clientela proporțional cu riscul asociat relației și în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

b) Produsul este disponibil doar angajaților din anumite companii care au încheiat un contract cu asigurătorul pentru a oferi o asigurare de viață angajaților lor, de exemplu în cadrul unui pachet de beneficii.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

14.12. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Asigurătorul, clientul, beneficiarul real, beneficiarul sau beneficiarul real al beneficiarului are sediul în sau este în legătură cu jurisdicțiile asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor în care nu există o supraveghere eficace pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

b) Primele se plătesc în conturi deținute la instituții financiare având sediul în jurisdicții asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor în care nu există o supraveghere eficace pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

c) Intermediarul are sediul în sau în legătură cu jurisdicții asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor în care nu există o supraveghere eficace pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

14.13. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Prin surse credibile, cum ar fi evaluări reciproce sau rapoarte de evaluare detaliate, sunt identificate țări în care există sisteme de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului eficace.

b) Prin surse credibile, sunt identificate țări în care există un nivel redus de corupție și alte activități infracționale.

Măsuri

14.14. Articolul 13 alineatul (5) din Directiva (UE) 2015/849 prevede că, în cazul societăților de asigurare de viață, firmele trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela nu doar față de client și de beneficiarul real, ci și față de beneficiari la identificarea sau desemnarea acestora. Aceasta înseamnă că firmele trebuie:

a) să obțină numele beneficiarului în cazul în care se identifică fie o persoană fizică, fie o persoană juridică fie un acord în calitate de beneficiar; sau

b) să obțină suficiente informații pentru a se asigura că identitățile beneficiarilor pot fi stabilite la momentul plății polițelor în cazul în care beneficiarii reprezintă o categorie de persoane sau sunt desemnate prin anumite caracteristici. De exemplu, dacă beneficiarii sunt „viitorii mei nepoți", asigurătorul poate obține informații despre copiii deținătorului poliței.

14.15. Firmele trebuie să verifice identitățile beneficiarilor cel târziu la momentul plății polițelor.

14.16. În cazul în care firma știe că asigurarea de viață a fost atribuită unui terț care va primi valoarea poliței, aceasta trebuie să identifice beneficiarul real la momentul atribuirii.

14.17. În vederea respectării articolului 13 alineatul (6) din Directiva (UE) 2015/849, în cazul în care beneficiarii fiduciilor sau ai construcțiilor juridice similare sunt o categorie de persoane sau sunt desemnați de anumite caracteristici, firmele trebuie să obțină suficiente informații pentru a se asigura că identitățile beneficiarilor pot fi stabilite la momentul plății sau în momentul exercitării de către beneficiari a drepturilor lor dobândite.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

14.18. În vederea respectării articolului 18a în ceea ce privește relațiile sau tranzacțiile care implică țări terțe cu grad înalt de risc, firmele trebuie să aplice măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute în acest sens la titlul I. În toate celelalte situații de risc mare pot fi adecvate următoarele măsuri sporite de precauție privind clientela:

a) În cazul în care clientul recurge la dispoziția de tip „free look"/termenul de retractare, prima trebuie să fie restituită în contul bancar al clientului din care au fost plătite fondurile. Firmele trebuie să se asigure că au verificat identitatea clientului în conformitate cu articolul 13 din Directiva (UE) 2015/849 înainte de restituirea fondurilor, în special atunci când prima este de valoare mare sau, în alte situații, atunci când împrejurările par să fie neobișnuite. De asemenea, firmele trebuie să aibă în vedere dacă anularea dă naștere unor suspiciuni în legătură cu tranzacția și dacă ar fi adecvată prezentarea unui raport de activități suspecte.

b) Se pot lua măsuri suplimentare pentru ca firma să cunoască mai bine clientul, beneficiarul real, beneficiarul sau beneficiarul real al beneficiarului, precum și plătitorii și beneficiarii terți. Printre exemple se numără:

i. neaplicarea derogării de la articolul 14 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849, care prevede exceptarea de la aplicarea de la început a măsurilor de precauție privind clientela;

ii. verificarea identității altor părți relevante, inclusiv a plătitorilor și a beneficiarilor terți, înainte de începerea relației de afaceri;

iii. obținerea de informații suplimentare pentru stabilirea naturii prevăzute a relației de afaceri;

iv. obținerea de informații suplimentare despre client și actualizarea mai regulată a datelor de identificare ale clientului și beneficiarului real;

v. dacă plătitorul este diferit de client, stabilirea motivului diferenței;

vi. verificarea identităților pe baza mai multor surse sigure și independente;

vii. stabilirea sursei patrimoniului și a fondurilor clientului, de exemplu detalii despre locul de muncă și remunerații, moșteniri sau hotărâri de divorț;

viii. dacă este posibil, identificarea beneficiarului și verificarea identității acestuia la începutul relației de afaceri, fără a aștepta până la identificarea sau desemnarea acestuia, ținând cont de faptul că beneficiarul se poate schimba pe durata poliței;

ix. identificarea și verificarea identității beneficiarului real al beneficiarului;

x. în concordanță cu articolele 20 și 21 din Directiva (UE) 2015/849, luarea de măsuri pentru a stabili dacă clientul este o persoană expusă politic și luarea de măsuri rezonabile pentru a stabili dacă beneficiarul sau beneficiarul real al beneficiarului este o persoană expusă politic la momentul atribuirii poliței, parțial sau integral, sau cel târziu la momentul plății poliței;

xi. solicitarea ca prima plată să fie efectuată într-un cont în numele clientului la o bancă supusă unor standarde cu privire la măsurile de precauție privind clientela care să nu fie mai puțin ferme decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

14.19. Articolul 20 din Directiva (UE) 2015/849 prevede că, în cazul în care riscul asociat unei relații cu o persoană expusă politic este ridicat, firmele trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela doar în conformitate cu articolul 13 din directivă, însă trebuie să informeze, de asemenea, personalul de conducere de nivel superior înainte de plata poliței, pentru ca acesta să-și formeze o imagine bazată pe cunoștințe despre riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat situației și să decidă cu privire la cele mai adecvate măsuri de reducere a riscului respectiv; în plus, firmele trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela la nivelul întregii relații de afaceri.

14.20. Firmele trebuie:

a) să obțină informații suplimentare privind relația de afaceri, ca să poată înțelege natura relației dintre client/asigurat și beneficiar, precum și a relației dintre plătitor și beneficiar, în cazul în care plătitorul este diferit de client/asigurat; și

b) să-și consolideze controlul asupra sursei fondurilor.

14.21. În cazul în care beneficiarul este o persoană expusă politic și este menționat în mod expres, firmele nu trebuie să aștepte până la plata poliței pentru a efectua un control intensificat al întregii relații de afaceri.

14.22. S-ar putea să fie necesară o monitorizare mai frecventă și mai aprofundată a tranzacțiilor (inclusiv, dacă este necesar, stabilirea sursei fondurilor).

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

14.23. Este posibil ca următoarele măsuri să îndeplinească unele dintre cerințele de precauție privind clientela în situații cu risc mic (în măsura în care legislația națională permite acest lucru):

a) Firmele pot să presupună că a fost efectuată verificarea identității clientului pe baza unei plăți dintr-un cont, pentru care firma s-a asigurat că a fost efectuată în numele unic sau comun al clientului unei instituții de credit reglementate din SEE.

b) Firmele pot să presupună că a fost efectuată verificarea identității beneficiarului contractului pe baza unei plăți efectuate într-un cont în numele beneficiarului, deținut la o instituție de credit reglementată din SEE.

Orientarea 15: Orientare sectorială pentru firme de investiții

15.1. Firmele de investiții, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (1) punctul (1) din Directiva 2014/65/UE, trebuie să ia în considerare, atunci când furnizează sau prestează servicii sau activități de investiții, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (1) punctul (2) din Directiva 2014/65/UE, următorii factori de risc și următoarele măsuri, alături de cele prevăzute la titlul I din ghid. Orientarea sectorială 12 poate fi, de asemenea, relevantă în acest context.

15.2. Pentru a-și respecta obligațiile care le revin în temeiul Directivei (UE) 2015/849, firmele din acest sector trebuie să ia în considerare că:

a) riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului în acest sector este determinat în primul rând de riscul asociat clienților deserviți de firmele de investiții; și

b) natura activităților pe care le desfășoară firmele de investiții înseamnă că acestea pot fi expuse unor infracțiuni principale, cum ar fi abuzul de piață, care pot duce la spălarea banilor sau finanțarea terorismului.

Factori de risc

Factori de risc asociați cu produsele, serviciile sau tranzacțiile

15.3. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) tranzacțiile sunt neobișnuit de ample, în contextul profilului clientului;

b) mecanismele de decontare care sunt nestandardizate sau par a fi neregulamentare;

c) tranzacții în oglindă sau tranzacții cu valori mobiliare utilizate pentru conversia monetară care par neobișnuite sau care nu au scopuri comerciale sau economice evidente;

d) produsul sau serviciul este structurat într-un mod care poate prezenta dificultăți în identificarea clienților; există posibilitatea efectuării de plăți către terțe părți.

15.4. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) produsul sau serviciul face obiectul unor cerințe obligatorii de transparență și/sau de publicare.

Factori de risc asociați cu clientul

15.5. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Comportamentul clientului, de exemplu:

i. din justificarea investiției lipsește un scop economic evident;

ii. clientul cere să cumpere din nou sau să răscumpere o investiție pe termen lung într-o perioadă scurtă de timp după investiția inițială sau înainte de data plății poliței fără o justificare clară, în special în cazul în care aceasta determină pierderi financiare sau plata unor comisioane mari de tranzacționare;

iii. clientul solicită cumpărarea și vânzarea repetată a acțiunilor într-o perioadă scurtă de timp fără o strategie evidentă sau o justificare economică;

iv. indisponibilitatea de a furniza informații legate de măsurile de precauție privind clientela cu privire la client și la beneficiarul real;

v. schimbarea frecventă a informațiilor legate de măsurile de precauție privind clientela sau a detaliilor privind plata;

vi. clientul transferă fonduri în plus față de cele prevăzute pentru investiții și solicită rambursarea sumelor excedentare;

vii. împrejurările în care clientul se prevalează de termenul de retractare dă naștere la suspiciuni;

viii. folosirea de conturi multiple fără înștiințare prealabilă, mai ales atunci când aceste conturi sunt deținute în mai multe jurisdicții sau în jurisdicții cu risc mare;

ix. clientul dorește să structureze relația în așa fel încât să se utilizeze părți multiple, de exemplu societăți desemnate, în diferite jurisdicții, în special în cazul în care aceste jurisdicții sunt asociate cu un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

b) Natura clientului, de exemplu:

i. clientul este o societate, o fiducie sau alt tip de construcție juridică având o structură sau funcții similare fiduciilor, constituite într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului (firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor care nu îndeplinesc în mod eficace standardele internaționale în materie de transparență fiscală și de schimb de informații);

ii. clientul este un vehicul de investiții care manifestă precauție față de proprii clienți în măsură mică sau deloc;

iii. clientul este un vehicul de investiții terț nereglementat;

iv. proprietatea și structura de control a clientului este opacă;

v. clientul sau beneficiarul real este o persoană expusă politic sau deține altă funcție importantă care îi poate permite să abuzeze de funcția sa pentru a obține câștiguri personale;

vi. clientul este o societate desemnată nereglementată cu acționari necunoscuți.

c) Activitatea clientului, de exemplu fondurile clientului, provine din activitatea desfășurată în sectoare asociate unui risc mare de infracțiuni financiare, cum ar fi construcțiile, produsele farmaceutice și asistența medicală, comerțul cu arme și apărarea, industriile extractive sau achizițiile publice.

15.6. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) Clientul este un investitor instituțional al cărui statut a fost verificat de o agenție guvernamentală din SEE, de exemplu o schemă de pensii aprobată de guvern.

b) Clientul este un organ guvernamental dintr-o jurisdicție din SEE.

c) Clientul este o instituție financiară înființată într-o jurisdicție din SEE.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

15.7. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) complexitatea lanțului de primire și transmitere a ordinelor;

b) complexitatea lanțului de distribuție a produselor de investiții;

c) locul de tranzacționare are membri sau participanți situați în jurisdicții cu grad mare de risc.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

15.8. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Investitorul sau custodele acestuia are sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

b) Fondurile provin dintr-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Măsuri

15.9. Atunci când își elaborează politicile și procedurile în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului în vederea respectării obligațiilor care le revin în temeiul Directivei (UE) 2015/849, firmele din acest sector trebuie să ia în considerare faptul că, în funcție de tipul de activitate pe care o desfășoară, vor fi supuse unor norme în temeiul cărora trebuie să colecteze informații detaliate cu privire la clienții lor. În acest caz, acestea trebuie să ia în considerare măsura în care informațiile obținute în scopul respectării MiFID II și EMIR pot fi utilizate, de asemenea, pentru a-și îndeplini obligațiile legate de măsurile de precauție privind clientela în situații standard.

15.10. În special, managerii de investiții trebuie de regulă să-și înțeleagă bine clienții pentru a-i ajuta la identificarea unor portofolii de investiții adecvate. Informațiile colectate vor fi similare celor pe care le obțin firmele în scopuri de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului.

15.11. Firmele trebuie să urmeze orientările privind măsurile sporite de precauție privind clientela de la titlul I în situații de risc mai mare. În plus, în cazul în care riscul asociat unei relații de afaceri este mare, firmele trebuie:

a) să identifice și, dacă este necesar, să verifice identitatea investitorilor aferenți ai clientului firmei, dacă clientul este un vehicul de investiții terț nereglementat;

b) să înțeleagă motivul care stă la baza oricărei plăți sau oricărui transfer către sau de la un terț neverificat.

15.12. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, managerii de investiții pot aplica orientările privind măsurile simplificate de precauție privind clientela de la titlul I în situații cu risc mic.

Orientarea 16: Orientare sectorială pentru furnizorii de fonduri de investiții

16.1. Furnizarea de fonduri de investiții poate implica mai multe părți, precum administratorul de fonduri, consilierii numiți, depozitarii și sub-custozii, operatorii de registre și, în unele cazuri, brokerii principali. În mod similar, distribuția acestor fonduri poate implica părți precum agenți delegați, administratori de patrimoniu consultativi și discreționari, prestatori de servicii de platformă și consilieri financiari independenți.

16.2. Tipul și numărul părților implicate în procesul de distribuire a fondului depind de natura fondului și pot afecta gradul de cunoaștere de către fond a clientului și a investitorilor săi. Fondul sau, în cazul în care fondul nu este în sine o entitate obligată, administratorul de fonduri își asumă responsabilitatea respectării obligațiilor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului, deși unele aspecte ale obligațiilor fondului în materie de precauție privind clientela pot fi îndeplinite de către una sau mai multe dintre aceste alte părți sub rezerva anumitor condiții.

16.3. Fondurile de investiții pot fi utilizate de către persoane sau entități în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului:

a) Fondurile pentru sectorul retail sunt deseori distribuite fără prezența față în față; accesul la astfel de fonduri este deseori asigurat ușor și relativ rapid, iar participațiile în astfel de fonduri pot fi transferate între diferite părți.

b) Fondurile de investiții alternative precum fondurile de hedging, fondurile de proprietăți imobiliare și fondurile de investiții în societăți necotate tind să aibă un număr mai mic de investitori, aceștia putând fi persoane fizice și investitori instituționali (fonduri de pensii, fonduri de fonduri). Astfel de fonduri care sunt destinate unui număr limitat de persoane cu venituri nete mari sau întreprinderilor familiale pot prezenta în mod inerent un risc mai mare de abuz în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului decât fondurile pentru

sectorul retail, deoarece investitorii sunt mai susceptibili de a fi în măsură să exercite control asupra activelor fondului. Dacă investitorii exercită control asupra activelor, astfel de fonduri sunt vehicule personale care dețin active și care sunt menționate ca factor ce indică un potențial risc mai mare în anexa III la Directiva (UE) 2015/849.

c) Fără a ține seama de natura investiției deseori pe termen mediu sau lung, care poate contribui la limitarea atractivității acestor produse în scopul spălării banilor, acestea pot fi totuși atractive pentru persoanele implicate în spălarea banilor datorită capacității lor de a genera creștere și venituri.

16.4. Această orientare sectorială vizează:

a) fondurile de investiții care își comercializează acțiunile sau unitățile, în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (d) din Directiva (UE) 2015/849; și

b) administratorii de fonduri, în cazul în care un fond de investiții nu este înregistrat.

Alte părți implicate în furnizarea sau distribuirea fondului, de exemplu intermediari, este posibil să trebuiască să-și îndeplinească propriile obligații legate de măsurile de precauție privind clientela și trebuie să consulte capitolele relevante din ghid, după caz.

În cazul fondurilor și al administratorilor de fonduri, pot fi relevante și orientările sectoriale 8, 14 și 15.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor sau tranzacțiilor

16.5. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului asociat fondului:

a) Fondul este destinat unui număr limitat de persoane sau întreprinderi familiale, de exemplu un fond privat sau un fond cu un singur investitor.

b) Este posibil să se subscrie la fond și apoi să se răscumpere rapid investiția fără ca investitorul să suporte costuri administrative semnificative;

c) Unitățile sau acțiunile deținute în cadrul fondului pot fi tranzacționate fără ca fondul sau administratorul de fonduri să fie înștiințat la momentul tranzacției;

d) Informațiile despre investitor sunt împărțite între mai mulți subiecți.

16.6. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului asociat subscrierii:

a) Subscrierea implică conturi sau terțe părți din mai multe jurisdicții, în special în cazul în care acestea sunt asociate unui risc mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, astfel cum este definit în orientările 2.9-2.15 de la titlul I.

b) Subscrierea implică subscriitori sau beneficiari terți, în special în cazul în care acest lucru este neașteptat.

16.7. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului asociat fondului:

a) Nu se permite efectuarea de plăți către și de către terțe părți.

b) Fondul este deschis doar investitorilor mici, cu investiții plafonate.

Factori de risc asociați cu clientul

16.8. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului. Comportamentul clientului este neobișnuit, de exemplu:

a) Justificarea investiției nu prezintă o strategie evidentă sau un scop economic ori clientul realizează investiții care nu sunt în concordanță cu situația sa financiară generală, în cazul în care aceasta este cunoscută de către fond sau administratorul de fonduri.

b) Clientul solicită cumpărarea și/sau vânzarea repetată de unități sau acțiuni într-o perioadă scurtă de timp după investiția inițială sau înainte de data plății poliței fără o justificare clară, în special în cazul în care aceasta determină pierderi financiare sau plata unor comisioane mari de tranzacționare.

c) Clientul transferă fonduri în plus față de cele prevăzute pentru investiții și solicită rambursarea sumelor excedentare.

d) Clientul utilizează conturi multiple fără o notificare anterioară, în special în cazul în care respectivele conturi sunt deținute în mai multe jurisdicții sau în jurisdicții asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

e) Clientul dorește să structureze relația astfel încât să se utilizeze părți multiple, de exemplu societăți desemnate nereglementate, în diferite jurisdicții, în special în cazul în care respectivele jurisdicții sunt asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

f) Clientul își schimbă brusc locația decontării fără o justificare, de exemplu schimbând țara de reședință a clientului.

16.9. Următorii factori pot contribui la reducerea riscului:

a) clientul este un investitor instituțional al cărui statut a fost verificat de o agenție guvernamentală din SEE, de exemplu o schemă de pensii aprobată de guvern;

b) clientul este o firmă care face obiectul cerințelor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului care nu sunt mai puțin stricte decât cele prevăzute de Directiva (UE) 2015/849.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

16.10. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) canale de distribuție complexe care limitează posibilitatea de supraveghere de către fond a relațiilor sale de afaceri și îi restrânge acestuia capacitatea de a monitoriza tranzacții, de exemplu fondul utilizează un număr mare de sub-distribuitori pentru distribuție în țări terțe;

b) distribuitorul se află într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, așa cum este definit în partea generală a ghidului.

16.11. Următorii factori pot indica un risc mic:

a) Fondul admite doar un tip desemnat de investitor cu risc mic, precum firmele reglementate care investesc în calitate de entitate principală (de exemplu, societăți de asigurare de viață) sau scheme de pensionare pentru companii.

b) Fondul poate fi cumpărat și răscumpărat doar prin intermediul unei firme care face obiectul unor cerințe de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului nu mai puțin ferme ca cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

16.12. Următorii factori pot contribui la creșterea riscului:

a) Fondurile clienților sau ale beneficiarilor reali au fost generate în jurisdicții asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, în special în cele asociate unor niveluri mai mari de infracțiuni principale de spălare a banilor.

b) Clientul solicită ca investiția sa să fie răscumpărată într-un cont al unei instituții de credit situate într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Măsuri

16.13. Măsurile pe care trebuie să le ia fondurile sau administratorii de fonduri pentru a-și îndeplini obligațiile legate de măsurile de precauție privind clientela depind de modul în care clientul sau investitorul (în cazul în care investitorul nu este client) ajunge la fond. Fondul sau administratorul de fonduri trebuie să ia măsuri în funcție de riscuri pentru a identifica și a verifica identitatea persoanelor juridice, dacă există, care dețin în final sau controlează clientul (sau în numele cărora se desfășoară tranzacția), de exemplu solicitând viitorului client să declare, atunci când se înscrie pentru prima dată în fond, dacă investește în nume propriu sau dacă este un intermediar care investește în numele altei persoane.

16.14. Clientul este:

a) o persoană fizică sau juridică ce cumpără în mod direct unități sau acțiuni într-un fond pe cont propriu și nu în numele altor investitori suport; sau

b) o firmă care, în cadrul activității sale economice, cumpără direct unități sau acțiuni în nume propriu și exercită control asupra investiției în folosul final al unui terț sau al mai multor terțe părți care nu controlează investiția sau deciziile de investiție; sau

c) o firmă, de exemplu un intermediar financiar, care acționează în nume propriu și este înregistrată în registrul acțiunilor/unităților fondului, însă acționează în baza și conform anumitor ordine din partea unui terț sau a mai multor terțe părți (de exemplu, deoarece intermediarul financiar este o persoană desemnată, un broker, un cont comun al mai multor clienți/un operator de cont de tip omnibus sau un operator al unui acord similar pasiv); sau

d) un client al firmei, de exemplu un client al unui intermediar financiar, în cazul în care firma nu este înregistrată în registrul acțiunilor/unităților fondului (de exemplu, deoarece fondul de investiții apelează la un intermediar financiar pentru a distribui acțiuni sau unități ale fondului, iar investitorul cumpără unități sau acțiuni prin intermediul firmei și este înregistrat în registrul acțiunilor/unităților fondului).

Măsuri sporite de precauție privind clientela

16.15. În situațiile descrise în orientarea 16.14 literele (a) și (b), printre exemplele de măsuri sporite de precauție privind clientela pe care trebuie să le aplice un fond sau un administrator de fonduri în situații de risc mare se numără:

a) obținerea de informații suplimentare despre client, precum reputația și istoricul clientului, înainte de stabilirea relației de afaceri;

b) luarea unor măsuri suplimentare pentru a verifica în detaliu documentele, datele sau informațiile obținute;

c) obținerea de informații despre sursa fondurilor și/sau sursa patrimoniului clientului și al beneficiarului real al clientului;

d) solicitarea ca plata de răscumpărare să se facă într-un cont inițial utilizat pentru investiții sau într-un cont în numele unic sau comun al clientului;

e) creșterea frecvenței și intensității monitorizării tranzacțiilor;

f) solicitarea ca prima plată să se facă într-un cont de plăți deținut în nume unic sau comun de către client într-o instituție de credit sau financiară reglementată din SEE sau într-o instituție de credit sau financiară reglementată dintr-o țară terță în care există cerințe de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului nu mai puțin ferme decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849;

g) obținerea aprobării de la personalul de conducere de nivel superior la momentul efectuării tranzacției;

h) aplicarea unor acțiuni de monitorizare sporită pentru relația cu clienții și în cazul tranzacțiilor individuale.

16.16. În situațiile descrise în orientarea 16.14 litera (c), dacă riscul este mărit, în special în cazul în care fondul este desemnat pentru un număr limitat de investitori, trebuie aplicate măsuri sporite de precauție privind clientela care le pot include pe cele prevăzute la orientarea 16.15 de mai sus.

16.17. În cazul în care un intermediar financiar are sediul într-o țară terță și a stabilit o relație similară cu banca corespondentă cu fondul sau cu administratorul fondului, măsurile descrise la orientările 16.20 și 16.21 nu se aplică. În aceste cazuri, pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul articolului 19 din Directiva (UE) 2015/849, firmele trebuie să aplice intermediarului măsurile sporite de precauție privind clientela enumerate în orientarea sectorială 8. 14-8.17.

16.18. În situațiile descrise în orientarea 16.14 litera (d), dacă riscul este mărit, în special în cazul în care fondul este desemnat pentru un număr limitat de investitori, trebuie să se aplice măsuri sporite de precauție privind clientela care le pot include pe cele prevăzute la orientarea 16.15 de mai sus.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

16.19. În situațiile descrise în orientarea 16.14 literele (a) și (b), dacă riscul este mai mic, în măsura în care legislația națională permite acest lucru și cu condiția ca fondurile să fie transferate în mod verificabil într-un sau dintr-un cont de plăți deținut în numele unic sau comun al

clientului la o instituție de credit sau financiară reglementată din SEE, unul dintre exemplele de măsuri simplificate de precauție privind clientela pe care fondul sau administratorul de fonduri le poate aplica este să se utilizeze sursa fondurilor pentru a îndeplini unele cerințe de precauție privind clientela.

16.20. În situațiile descrise în orientarea 16.14 litera (c), în cazul în care intermediarul financiar este clientul fondului sau al administratorului de fonduri, fondul sau administratorul de fonduri trebuie să aplice intermediarului financiar măsuri de precauție privind clientela în funcție de riscuri. Fondul sau administratorul de fonduri trebuie să ia măsuri în funcție de riscuri pentru a identifica și a verifica identitatea investitorilor suport ai intermediarului financiar, întrucât acești investitori ar putea fi beneficiari reali ai fondurilor investite prin intermediar. În măsura în care legea națională permite acest lucru, în situații cu risc mic fondurile sau administratorii de fonduri pot aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela similare celor descrise la titlu I din ghid, sub rezerva următoarelor condiții:

a) Intermediarul financiar este supus obligațiilor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului într-o jurisdicție din SEE sau într-o țară terță în care există cerințe de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului nu mai puțin ferme decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

b) Intermediarul financiar este supravegheat în mod eficace pentru conformitate cu aceste cerințe.

c) Fondul sau administratorul de fonduri a luat măsuri în funcție de riscuri pentru a se asigura că riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri este mic, printre altele, pe baza evaluării de către fond sau administratorul de fonduri a activității intermediarului financiar, a tipurilor de clienți pe care îi deservește activitatea intermediarului și a jurisdicțiilor la care este expusă activitatea intermediarului.

d) Fondul sau administratorul de fonduri a luat măsuri în funcție de riscuri pentru a se asigura că intermediarul aplică măsuri de precauție privind clientela care sunt ferme și în funcție de riscuri cu privire la clienții săi și la beneficiarii reali ai clienților săi. În cadrul acestei acțiuni, fondul sau administratorul de fonduri trebuie să ia măsuri în funcție de riscuri pentru a evalua caracterul adecvat al politicilor și procedurilor cu privire la măsurile de precauție privind clientela ale intermediarului, de exemplu consultând informațiile publice despre evidența de conformitate a intermediarului sau luând direct legătura cu intermediarul.

e) Fondul sau administratorul de fonduri a luat măsuri în funcție de riscuri pentru a se asigura că intermediarul va furniza informații și documente cu privire la măsurile de precauție privind clientela despre investitorii suport imediat, la cerere, de exemplu incluzând dispoziții relevante într-un contract cu

intermediarul sau testând pe eșantioane capacitatea intermediarului de a furniza, la cerere, informații legate de măsurile de precauție privind clientela.

16.21. În situațiile descrise în orientarea 16.14 litera (d), fondul sau administratorul de fonduri trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela în funcție de riscuri cu privire la investitorul final care este clientul fondului sau al administratorului de fonduri. Pentru a-și îndeplini obligațiile legate de măsurile de precauție privind clientela, fondul sau administratorul de fonduri poate apela la intermediar în conformitate cu și sub rezerva condițiilor de la secțiunea 4 din capitolul II din Directiva (UE) 2015/849.

16.22. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, în situații cu risc mic fondurile sau administratorii de fonduri pot aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela. Dacă sunt îndeplinite condițiile de la orientarea 16.20, măsurile simplificate de precauție privind clientela pot consta în aceea că fondul sau administratorul de fonduri obține date de identificare din registrul de acțiuni al fondului, precum și informațiile prevăzute la articolul 27 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849, pe care fondul sau administratorul de fonduri trebuie să le obțină de la intermediar într-un termen rezonabil. Fondul sau administratorul de fonduri trebuie să stabilească termenul respectiv în concordanță cu abordarea bazată pe riscuri.

Orientarea 17 Orientare sectorială pentru platforme de finanțare participativă reglementate

17.1. În sensul prezentei orientări sectoriale, se utilizează și trebuie aplicate următoarele definiții prevăzute la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2020/1503: „serviciu de finanțare participativă”, „platformă de finanțare participativă”, „furnizor de servicii de finanțare participativă” (CSP), „dezvoltator de proiect” și „investitor”. Prezenta orientare sectorială se referă la „clienți” în sensul termenului „clienți”, așa cum este definit la articolul 2 alineatul (1) litera (g) din același regulament.

17.2. Furnizorii de servicii de finanțare participativă trebuie să recunoască riscurile care decurg din caracterul fără frontiere al platformelor de finanțare participativă în care clienții furnizorilor de servicii de finanțare participativă pot fi situați oriunde în lume, inclusiv în jurisdicții cu risc mare. Furnizorii de servicii de finanțare participativă trebuie să-și cunoască clienții pentru a împiedica utilizarea platformelor lor de finanțare participativă pentru a finanța proiecte de investiții fictive cu fonduri ilegale sau utilizarea abuzivă în scopuri teroriste atunci când se prezintă un motiv fictiv pentru un proiect de finanțare participativă, care nu se materializează niciodată, iar fondurile obținute din finanțarea participativă sunt apoi utilizate pentru finanțarea unui atac terorist.

17.3. Furnizorii de servicii de finanțare participativă trebuie să ia în considerare factorii de risc și măsurile prevăzute în prezenta orientare sectorială, în plus față de cele prevăzute la titlul I. Furnizorii de servicii de finanțare participativă care furnizează servicii de investiții trebuie să consulte, de asemenea, orientarea sectorială 16.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

17.4. CSP trebuie să ia în considerare următorii factori de risc care ar putea contribui la creșterea riscului:

a) CSP colectează fonduri prin intermediul platformei de finanțare participativă, dar permite transmiterea ulterioară, inclusiv modele de afaceri în care:

i. banii sunt colectați pentru un proiect nedeterminat și, prin urmare, sunt păstrați în contul investitorului până la stabilirea proiectului; sau

ii. banii sunt colectați, dar pot fi returnați investitorilor în cazul în care obiectivul strângerii de fonduri nu este atins sau în cazul în care dezvoltatorul de proiect nu a primit banii.

b) CSP permite răscumpărarea anticipată a investițiilor, rambursarea anticipată a împrumuturilor sau revânzarea investițiilor sau a împrumuturilor pe piețe secundare.

c) CSP nu impune nicio restricție cu privire la mărimea, volumul sau valoarea tranzacțiilor, încărcărilor sau răscumpărărilor procesate prin intermediul platformei de finanțare participativă sau cu privire la valoarea fondurilor care urmează să fie depozitate în conturile individuale ale investitorilor.

d) CSP permite investitorilor să efectueze o plată către dezvoltatorul de proiect prin intermediul platformei de finanțare participativă cu instrumente care fie nu intră sub incidența niciunui regim de reglementare, fie fac obiectul unor cerințe mai puțin stricte în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului decât cele impuse de Directiva (UE) 2015/849.

e) CSP acceptă investiții în numerar de la investitori care sunt persoane fizice sau entități juridice nereglementate prin intermediul platformei de finanțare participativă sau permite retragerea de numerar de către aceștia.

f) CSP oferă investitorilor sau creditorilor un efect de levier financiar, o răscumpărare privilegiată sau un randament garantat.

g) CSP nu își confirmă angajamentul de răscumpărare a titlurilor de valoare și nu este timp pentru o astfel de răscumpărare.

h) Pentru instrumente altele decât cele de capitaluri proprii, rata nominală a dobânzii, data de la care dobânda devine exigibilă, datele scadente pentru plata dobânzii, data scadenței și randamentul aplicabil nu sunt furnizate în mod inteligibil.

i) CSP permite efectuarea de plăți prin intermediul platformei de finanțare participativă în monede virtuale.

j) CSP le permite investitorilor și dezvoltatorilor de proiecte să mențină conturi multiple pe platforma de finanțare participativă în cazul în care acestea nu sunt legate de proiecte de finanțare participativă specifice.

k) CSP permite transferuri între investitori sau dezvoltatori de proiecte pe platforma de finanțare participativă.

17.5. CSP trebuie să țină seama de următorii factori de risc care ar putea contribui la reducerea riscului:

a) CSP prevede faptul că fondurile de investiții, de răscumpărare, de creditare sau de rambursare trebuie extrase într-un mod care permite verificarea tranzacției dintr-un cont deținut în numele unic sau comun al clientului la o instituție de credit, la o instituție financiară sau la o instituție de plată autorizată în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 sau să fie trimise către un astfel de cont la o astfel de instituție supusă cerințelor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului care nu mai puțin stricte decât cele prevăzute de Directiva (UE) 2015/849.

b) CSP stabilește limite cu valoare mică pentru investiții, împrumuturi, răscumpărări și rambursări prelucrate prin intermediul platformei de finanțare participativă, în ceea ce privește dimensiunea monetară și numărul de plăți.

c) CSP prevede o perioadă fixă sau mai lungă de deținere pentru investiții sau o perioadă de rambursare pentru împrumuturile obținute prin intermediul platformei de finanțare participativă.

d) CSP limitează valoarea fondurilor care pot fi depozitate pe platforma de finanțare participativă în orice cont în orice moment.

e) CSP utilizează tehnologia pentru a identifica dacă investitorii sau dezvoltatorii de proiecte utilizează VPN sau alte tehnologii care ascund locația reală și dispozitivul atunci când utilizează platforma de finanțare participativă.

f) CSP nu permite crearea de conturi multiple pe platforma de finanțare participativă.

Factori de risc asociați cu clientul

17.6. CSP trebuie să țină seama de următorii factori de risc care pot contribui la creșterea riscului:

a) Natura sau comportamentul clientului este neobișnuit, de exemplu:

i. Justificarea investiției sau împrumutului nu prezintă o strategie sau un scop economic evident.

ii. Investitorul cere să răscumpere o investiție într-o perioadă scurtă de timp după investiția inițială.

iii. Investitorul solicită condiții privilegiate sau un randament fix al investiției.

iv. Investitorul sau dezvoltatorul de proiect transferă fonduri către platformă în plus față de cele prevăzute pentru proiect/împrumut și solicită ulterior rambursarea sumelor excedentare;

v. Investitorul sau dezvoltatorul de proiect este o persoană fizică sau juridică asociată unor niveluri mai mari de risc de spălare a banilor;

vi. Dezvoltatorul de proiect accelerează, în mod neașteptat sau fără o explicație rezonabilă, un plan agreat de răscumpărare/rambursare, fie prin plăți de sume forfetare, fie prin reziliere timpurie; sau

vii. Dezvoltatorul de proiect pare a fi reticent să furnizeze informații cu privire la proiectul sau la inițiativa care solicită finanțare participativă.

viii. Sursa fondurilor pentru investiție este neclară, iar investitorul este reticent să furnizeze aceste informații la cererea CSP. Gradul de active investite depășește volumul activelor lichide estimate ale investitorului. Fondurile investite sunt împrumutate.

ix. Investitorul nu locuiește și nu are alte legături cu țara platformei de finanțare participativă sau a investiției.

x. Investitorul sau dezvoltatorul de proiect este o persoană expusă politic.

xi. Investitorul refuză să furnizeze măsurile necesare de precauție privind clientela.

b) Investitorul sau dezvoltatorul de proiect transferă moneda virtuală.

c) Investitorul sau dezvoltatorul de proiect a fost implicat în știri negative.

d) Investitorul sau dezvoltatorul de proiect face obiectul unor sancțiuni.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

17.7. CSP trebuie să ia în considerare următorii factori de risc care pot contribui la creșterea riscului.

a) CSP gestionează platforma de finanțare participativă în întregime online, fără garanții adecvate, cum ar fi identificarea electronică a unei persoane prin intermediul semnăturilor electronice sau al mijloacelor de identificare electronică care sunt conforme cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014.

b) Clienții sunt abordați la distanță prin intermediul platformei de finanțare participativă, fără să existe nicio măsură de protecție.

c) CSP funcționează în afara oricărui regim de reglementare și, prin urmare, este posibil să nu fie instituite măsurile care, în caz contrar, ar fi stabilite pentru a depista și a atenua utilizarea potențială a platformei de finanțare participativă în scopuri de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Acest lucru nu aduce atingere aplicării Orientării 11.

17.8. CSP trebuie să ia în considerare următorii factori de risc care ar putea contribui la reducerea riscului:

a) CSP utilizează o instituție de credit sau o instituție financiară pentru a presta servicii de gestionare a banilor sau de remitere de bani. În mod alternativ, CSP deschide un cont în nume propriu la o instituție de credit sau la o instituție financiară reglementată, prin care tranzacțiile monetare circulă între dezvoltatorii de proiecte și investitori.

b) CSP care operează platforma de finanțare participativă este autorizat ca instituție de plată în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 sau acționează în calitate de agent al unei instituții de plată autorizate în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 și procesează direct tranzacții monetare între investitori și dezvoltatorii de proiecte. Acest lucru nu aduce atingere aplicării orientării 11.

c) Investitorii și dezvoltatorii de proiecte s-au întâlnit față în față sau au fost prezentați de un intermediar financiar reglementat (instituție de credit sau societate de investiții) care a aplicat măsuri complete de precauție privind clientela în ceea ce privește toți clienții (dezvoltatori de proiecte și investitori)

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

17.9. CSP trebuie să țină seama de următorii factori de risc care ar putea contribui la creșterea riscului:

a) CSP are o dimensiune globală, asigurând o compatibilitate între investitorii, dezvoltatorii de proiecte și proiectele din diferite jurisdicții.

b) Fondurile provin din legături personale sau comerciale cu o jurisdicție identificată de surse credibile ca având un nivel semnificativ de corupție sau alte activități infracționale, cum ar fi terorismul, spălarea banilor, producerea și furnizarea de droguri ilegale sau alte infracțiuni principale.

c) Dezvoltatorul de proiect sau investitorul sau beneficiarii reali ai acestora, după caz, au sediul într-o jurisdicție asociată cu riscuri mai mari de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sau una fără o supraveghere eficace pentru combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului. Furnizorii de servicii de finanțare participativă trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor cunoscute ca furnizoare de fonduri sau sprijin pentru activități teroriste sau în care se știe că funcționează grupuri care comit infracțiuni de terorism, precum și jurisdicțiilor care sunt supuse unor sancțiuni financiare, embargouri sau măsuri (emise, de exemplu, de UE sau de Organizația Națiunilor Unite) legate de terorism, finanțarea terorismului sau proliferare nucleară.

Măsuri

17.10. CSP care sunt entități obligate în calitate de instituții de plată autorizate în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 sau care acționează în calitate de agent al unei instituții de plată autorizate în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 trebuie să aplice măsurile relevante din orientarea sectorială 11 și serviciilor lor de finanțare participativă.

17.11. CSP care sunt entități obligate în calitate de firme de investiții autorizate în temeiul Directivei 2014/65/UE trebuie să aplice măsurile relevante de la orientarea sectorială 15 și serviciilor lor de finanțare participativă.

17.12. CSP care sunt entități obligate în calitate de instituții de credit autorizate în temeiul Directivei 2013/36/UE trebuie să aplice măsurile relevante de la orientarea sectorială 9 și serviciilor lor de finanțare participativă.

17.13. O întreprindere autorizată în calitate de CSP în temeiul legislației naționale și care face obiectul legislației naționale în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului trebuie să aplice prezenta orientare sectorială și alte orientări sectoriale relevante, *mutatis mutandis*, pentru a asigura supravegherea armonizată și eficace a CSP stabilite în Uniune în ceea ce privește combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Măsuri de precauție privind clientela

17.14. CSP trebuie să aplice măsuri de precauție privind clientela în conformitate cu titlul I tuturor clienților lor, indiferent dacă sunt investitori sau dezvoltatori de proiecte.

17.15. CSP care se bazează pe instituțiile de credit sau pe instituțiile financiare pentru a colecta fonduri de la clienți sau a transfera fonduri către clienți trebuie să facă referire la factorii de risc aferenți canalului de distribuție de la titlul I și, în special, să se asigure că respectivele instituții de credit sau instituții financiare au pus în aplicare măsuri adecvate de precauție privind clientela.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

17.16. În cazul în care riscul asociat unei tranzacții ocazionale sau unei relații de afaceri este crescut, platforma furnizorilor de servicii de finanțare participativă trebuie să aplice următoarele măsuri sporite de precauție privind clientela:

a) obținerea de informații suplimentare de la clienții care efectuează tranzacții pe platformă, cum ar fi intenția și experiența lor de investiții, pregătirea și reputația acestora, înainte de stabilirea relației de afaceri (de exemplu, prin efectuarea de căutări în surse deschise sau căutări de mesaje mediatice negative sau comandarea unui raport de informații la un terț pentru a construi un profil mai complet al clientului);

b) luarea unor măsuri suplimentare pentru a verifica mai mult documentele, datele sau informațiile obținute;

c) obținerea de informații despre sursa fondurilor clienților și ale beneficiarilor reali ai acestora;

d) solicitarea ca plata de răscumpărare sau rambursarea împrumutului să se facă într-un cont inițial utilizat pentru investiții sau într-un cont în numele unic sau comun al clienților în cauză;

e) creșterea frecvenței și intensității monitorizării tranzacțiilor;

f) solicitarea ca prima plată a investiției sau împrumutului să se facă într-un cont de plăți deținut în nume unic sau comun de către partea în cauză într-o instituție de credit sau financiară reglementată din SEE sau într-o instituție de credit sau

financiară reglementată dintr-o țară terță în care există cerințe de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului nu mai puțin ferme decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849;

g) obținerea aprobării de la personalul de conducere de nivel superior la momentul efectuării tranzacției atunci când un client utilizează platforma pentru prima dată;

h) aplicarea unor acțiuni de monitorizare sporită pentru relația cu clienții și în cazul tranzacțiilor individuale.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

17.17. În situații cu risc mic și în limitele admise de legislația națională, platformele de finanțare participativă pot aplica măsuri simplificate de precauție privind clientela, care pot include:

a) verificarea identității clientului și, dacă este cazul, a beneficiarului real atunci când se stabilește relația de afaceri, în conformitate cu articolul 14 alineatul (2) din Directiva (UE) 2015/849; sau

b) presupunerea că o plată efectuată dintr-un cont în numele unic sau comun al clientului la o instituție de credit sau financiară reglementată dintr-o țară SEE îndeplinește cerințele prevăzute prin articolul 13 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva (UE) 2015/849.

Orientarea 18: Orientare sectorială pentru prestatorii de servicii de inițiere a plății (PSIP) și prestatorii de servicii de informare cu privire la conturi (PSIC)

18.1. Atunci când aplică prezenta orientare, firmele trebuie să aibă în vedere definițiile de la articolul 4 punctele 18 și 19 din Directiva (UE) 2015/2366, conform cărora:

a) un prestator de servicii de inițiere a plății (PSIP) este un prestator de servicii de plată care, în conformitate cu definiția de la articolul 4 punctul 15 din Directiva (UE) 2015/2366, înseamnă servicii de inițiere a unui ordin de plată la cererea utilizatorului serviciilor de plată cu privire la un cont de plăți deținut la alt prestator de servicii de plată);

b) un prestator de servicii de informare cu privire la conturi (PSIC) este un prestator de servicii de plată care oferă servicii de informare cu privire la conturi care, în conformitate cu definiția de la articolul 4 punctul 16 din Directiva (UE) 2015/2366, înseamnă servicii online care furnizează informații consolidate în legătură cu unul sau

mai multe conturi de plăți deținute de utilizatorul serviciilor de plată fie la un alt prestator de servicii de plată, fie la mai mulți prestatori de servicii de plată).

18.2. Firmele trebuie să țină seama că, în pofida faptului că PISP și PSIC sunt entități obligate în temeiul Directivei (UE) 2015/849, riscul inerent de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat acestora este limitat deoarece:

a) PSIP, deși sunt implicate în rețeaua de plăți, nu execută ele însele operațiunile de plată și nu dețin fonduri ale prestatorilor serviciilor de plată (PSP);

b) PSIC nu sunt implicați în rețeaua de plăți și nu dețin fonduri ale prestatorului serviciilor de plată.

18.3. Atunci când oferă servicii de inițiere a plății sau servicii de informare cu privire la conturi, PSIP și PSIC trebuie să ia în considerare, împreună cu titlul I, dispoziția prevăzută în prezenta orientare sectorială.

Factori de risc

Factori de risc asociați cu clientul

18.4. Atunci când evaluează riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, PSIP și PSIC trebuie să ia în considerare cel puțin următorii factori care pot contribui la creșterea riscului:

a) În cazul PSIP: Clientul transferă către același beneficiar fonduri din conturi de plăți diferite care, împreună, reprezintă o sumă mare fără o justificare economică sau legitimă clară sau care oferă PISP motive întemeiate de a suspecta că clientul încearcă să eludeze anumite praguri de monitorizare;

b) În cazul PSIC: clientul transferă fonduri din conturi de plăți diferite către același beneficiar sau primește fonduri din conturi de plăți diferite de la același plătitor, care, împreună, reprezintă o sumă mare, fără o justificare economică sau legitimă clară, sau care oferă PSIC motive rezonabile de a suspecta că clientul încearcă să eludeze anumite praguri de monitorizare.

Factori de risc asociați canalului de distribuție

18.5. Atunci când evaluează riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, PSIP și PSIC pot consulta avizul AES privind utilizarea unei soluții inovatoare în cadrul procesului de aplicare a măsurilor de precauție privind clientela (JC 2017 81).

Factori de risc asociați țării sau zonei geografice

18.6. Atunci când evaluează riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, PSIP și PSIC trebuie să ia în considerare cel puțin următorii factori care pot contribui la creșterea

riscului, în special dacă clientul utilizează conturi multiple deținute la diferiți PSIC pentru a efectua plăți:

a) În cazul PSIP: clientul inițiază o plată către o jurisdicție asociată unui risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sau către o țară terță cu grad ridicat de risc sau către o persoană cu legături cunoscute cu jurisdicțiile respective.

b) În cazul PSIC: clientul primește fonduri de la jurisdicții asociate cu un risc mai ridicat de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sau de la o țară terță cu grad înalt de risc ori de la/către o persoană cu legături cunoscute cu jurisdicțiile respective sau trimite fonduri către acestea sau clientul conectează conturi de plăți deținute în numele mai multor persoane din mai multe jurisdicții.

18.7. Când evaluează riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, PSIC și PSIP trebuie să ia în considerare următorii factori care ar putea contribui la reducerea riscului:

a) În cazul PSIP: clientul inițiază o tranzacție de plată către o țară membră a SEE sau o țară terță în care există cerințe de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului nu mai puțin ferme decât cele prevăzute în Directiva (UE) 2015/849.

b) În cazul PSIC: conturile de plăți ale clientului sunt deținute într-o țară membră a SEE.

Măsuri

18.8. Clientul este:

a) În cazul PSIP: clientul este persoana fizică sau juridică care deține contul de plăți și solicită inițierea unui ordin de plată din contul respectiv. În cazul specific în care PSIP are o relație de afaceri, în sensul articolului 3 alineatul (13) din Directiva (UE) 2015/849, cu beneficiarul pentru a oferi servicii de inițiere a plății, și nu cu plătitorul, iar plătitorul utilizează respectivul PSIP pentru a iniția o tranzacție unică cu beneficiarul respectiv, clientul PSIP în sensul prezentului ghid este beneficiarul, și nu plătitorul. Acest lucru nu aduce atingere articolului 11 din Directiva (UE) 2015/849 și titlului I din prezentul ghid, în special în ceea ce privește tranzacțiile ocazionale, și nici obligațiilor PSIP în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 și al altor acte legislative aplicabile ale UE.

b) În cazul PSIC: clientul este persoana fizică sau juridică care a încheiat un contract cu PSIC. Aceasta poate fi persoana fizică sau juridică care deține contul (conturile) de plăți.

18.9. PSIP și PSIC trebuie să ia măsuri adecvate pentru a identifica și a evalua riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat activității lor. În acest scop, PSIP și PSIC trebuie să țină cont de toate datele aflate la dispoziția lor. Tipul de date aflate la dispoziția lor depinde, printre altele, de serviciul specific oferit clientului, cu consimțământul explicit al utilizatorului serviciilor de plată și care este necesar pentru prestarea serviciilor sale, în conformitate cu articolul 66 alineatul (3) litera (f) și cu articolul 67 alineatul (2) litera (f) din Directiva (UE) 2015/2366.

18.10. Având în vedere articolul 11 din Directiva (UE) 2015/849, PSIP și PSIC trebuie să determine amploarea măsurilor de precauție privind clientela în funcție de riscuri, luând în considerare

toate datele aflate la dispoziția lor cu consimțământul explicit al utilizatorului serviciilor de plată și care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor lor, conform articolului 66 alineatul (3) litera (f) și articolului 67 alineatul (2) litera (f) din Directiva (UE) 2015/2366. În majoritatea cazurilor, nivelul scăzut al riscului inerent asociat acestor modele de afaceri înseamnă că măsurile simplificate de precauție privind clientela vor constitui norma. În ceea ce privește cazurile de risc scăzut și în măsura în care aplicarea măsurilor simplificate de precauție privind clientela este interzisă sau restricționată în temeiul legislației naționale, PSIC și PSIP își pot ajusta măsurile de precauție privind clientela și pot aplica orientarea 18.15 în consecință.

18.11. Monitorizarea: Ca parte a proceselor acestora de aplicare a măsurilor de precauție privind clientela, PSIP și PSIC trebuie să se asigure că sistemele lor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului sunt instituite astfel încât să le semnaleze tipare de tranzacții neobișnuite sau suspecte, ținând seama de toate datele aflate la dispoziția lor cu consimțământul explicit al utilizatorului serviciilor de plată și care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor lor, conform articolului 66 alineatul (3) litera (f) și articolului 67 alineatul (2) litera (f) din Directiva (UE) 2015/2366. PSIP și PSIC trebuie să utilizeze tipologiile proprii sau ale unor terțe părți pentru a depista tipare de tranzacții neobișnuite.

Măsuri de precauție privind clientela

18.12. PSIP și PSIC trebuie să aplice clienților lor măsurile de precauție privind clientela, în conformitate cu titlul I.

18.13. În conformitate cu articolul 13 din Directiva (UE) 2015/849, de fiecare dată când se adaugă un cont, PSIC trebuie să solicite clientului sau să verifice prin alte mijloace dacă contul este contul propriu, un cont comun sau contul unei entități juridice la care clientul are mandat să acceseze (de exemplu: o asociație, un cont corporativ).

Măsuri sporite de precauție privind clientela

18.14. În situații de risc mai ridicat, firmele trebuie să aplice măsurile sporite de precauție privind clientela prevăzute la titlul I.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

18.15. Firmele trebuie să cunoască întotdeauna numele clientului lor. PSIP și PSIC pot lua în considerare aplicarea măsurilor simplificate de precauție privind clientela, cum ar fi:

a) Utilizarea sursei fondurilor ca dovadă a identității clientului în cazul în care sunt cunoscute coordonatele contului de plăți al clientului și contul de plăți este deținut la un prestator de servicii de plată reglementat din SEE;

b) Amânarea verificării identității clientului până la o anumită dată ulterioară stabilirii relației. În acest caz, firmele trebuie să se asigure că politicile și

procedurile lor stabilesc momentul în care trebuie aplicate măsuri de precauție privind clientela;

c) Presupunerea naturii și scopului relației de afaceri;

Orientarea 19: Orientări sectoriale pentru firmele care desfășoară activități de case de schimb valutar

19.1. Firmele care furnizează servicii de schimb valutar trebuie să țină seama, împreună cu titlul I, de dispozițiile din prezenta orientare.

19.2. Firmele trebuie să aibă în vedere riscurile inerente ale serviciilor de schimb valutar care le pot expune unor riscuri semnificative de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să fie conștiente că aceste riscuri decurg din simplitatea tranzacțiilor, rapiditatea acestora și caracterul lor adesea bazat pe numerar. De asemenea, firmele trebuie să aibă în vedere faptul că înțelegerea de către acestea a riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat clientului poate fi limitată din cauză că de regulă efectuează tranzacții ocazionale, mai degrabă decât să stabilească o relație de afaceri.

Factori de risc

Factori de risc asociați produselor, serviciilor și tranzacțiilor

19.3. Firmele trebuie să ia în considerare următorii factori care pot contribui la creșterea riscului:

a) tranzacția este neobișnuit de mare în termeni absoluți sau în comparație cu profilul economic al clientului;

b) tranzacția nu are niciun scop economic sau financiar evident.

19.4. Firmele trebuie să ia în considerare următorii factori care ar putea contribui la reducerea riscului:

a) Suma schimbată este mică; firmele trebuie să știe că doar sumele mici nu vor fi suficiente pentru a exclude riscul de finanțare a terorismului;

Factori de risc asociați cu clientul

19.5. Firmele trebuie să ia în considerare următorii factori care pot contribui la creșterea riscului:

a) Comportamentul clientului:

i. tranzacțiile clientului se situează puțin sub pragul aplicabil pentru măsurile de precauție privind clientela, în special dacă sunt frecvente sau într-o perioadă scurtă;

ii. clientul nu poate sau nu dorește să furnizeze informații cu privire la originea fondurilor;

iii. clientul solicită schimbarea unor sume mari de valută care nu sunt convertibile sau nu sunt utilizate frecvent;

iv. clientul schimbă cantități mari de bancnote cu valoare nominală mică exprimate într-o monedă cu bancnote cu valori nominale mai mari exprimate în altă monedă; sau invers.

v. comportamentul clientului nu are o justificare economică evidentă;

vi. clientul vizitează mai multe sedii ale aceleiași firme în aceeași zi (în măsura în care acest fapt este cunoscut de firmă);

vii. clientul adresează întrebări cu privire la pragul de identificare și/sau refuză să răspundă la întrebări ocazionale sau de rutină;

viii. clientul convertește fondurile dintr-o valută în alta;

ix. schimbul de sume mari sau schimburi frecvente care nu sunt legate de activitatea clientului;

x. moneda vândută de client nu este în concordanță cu țara sa de cetățenie sau de reședință;

xi. clientul cumpără valută dintr-o locație neobișnuită în comparație cu propria sa locație, fără nicio explicație logică;

xii. clientul cumpără valută care nu corespunde cu ceea ce se știe despre țara de destinație a clientului;

xiii. clientul cumpără sau vinde o sumă mare într-o monedă dintr-o jurisdicție asociată unor niveluri semnificative de infracțiuni principale legate de spălarea banilor sau activități teroriste;

b) Activitatea economică a clientului:

i. Activitatea clientului este asociată cu un risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, de exemplu cazinouri, cumpărarea/vânzarea de metale prețioase și pietre prețioase, comerciant de deșeuri;

Factori de risc asociați canalului de distribuție

19.6. Firmele trebuie să ia în considerare următorii factori care pot contribui la creșterea riscului:

a) Serviciul este furnizat integral online fără măsuri de salvgardare adecvate;

b) Furnizarea de servicii se realizează prin intermediul unei rețele de agenți.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

19.7. Firmele trebuie să ia în considerare următorii factori care pot contribui la creșterea riscului:

a) Biroul de activitate de schimb are sediul într-o jurisdicție asociată unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului;

Măsuri

19.8. Deoarece această activitate este bazată în principal pe tranzacții, firmele trebuie să aibă în vedere sistemele de monitorizare și procedurile de control pe care le instituie pentru a asigura depistarea tentativelor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului inclusiv atunci când informațiile deținute ca măsuri de precauție privind clientela despre client sunt elementare sau lipsesc. Acest sistem de monitorizare trebuie să fie adaptat la volumul de activitate și la expunerea la riscuri.

Măsuri de precauție privind clientela

19.9. Firmele trebuie să definească în mod clar în politicile și procedurile lor interne momentul în care trebuie să aplice clienților lor ocazionali măsuri de precauție privind clientela. Acestea trebuie să cuprindă:

a) Situația în care o tranzacție sau tranzacțiile legate identificate se ridică la 15 000 EUR sau la pragul (pragurile) național(e), dacă acestea sunt mai mici sau mai mari. Politicile și procedurile trebuie să definească în mod clar punctul în care o serie de tranzacții unice reprezintă o relație de afaceri ținând cont de contextul activităților societăților (și anume, mărimea normală medie a unei tranzacții unice efectuate de clientela lor normală).

b) Situația în care există o suspiciune de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

19.10. Firmele trebuie, în orice caz, să instituie sisteme și proceduri de control în conformitate cu orientarea 4.7 litera (b):

a) pentru a identifica tranzacțiile legate (de exemplu, pentru a depista dacă același client abordează mai multe sedii într-un interval scurt de timp);

b) pentru a monitoriza tranzacțiile într-un mod adecvat și eficace, având în vedere mărimea firmei, numărul sediilor sale, mărimea și volumul tranzacțiilor; tipul de activități desfășurate, canalele de distribuție și riscurile identificate în evaluarea riscurilor la nivelul întregii activități.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

19.11. În cazul în care riscul asociat unei tranzacții ocazionale sau unei relații de afaceri este crescut, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela în conformitate cu titlul I, inclusiv, după caz, o monitorizare sporită a tranzacțiilor (de exemplu, frecvență mai mare sau praguri mai mici), obținând mai multe informații cu privire la natura și scopul activității sau sursa fondurilor clientului.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

19.12. În măsura în care legislația națională permite acest lucru, firmele pot lua în considerare aplicarea unor măsuri simplificate de precauție privind clientela în situații cu risc mic, cum ar fi:

a) amânarea verificării identității clientului până la o anumită dată ulterioară stabilirii relației;

b) verificarea identității clientului pe baza unei plăți dintr-un cont în numele unic sau comun al clientului deținut la o instituție de credit sau financiară reglementată din SEE.

Orientarea 20: Orientare sectorială pentru finanțarea întreprinderilor

20.1. Firmele care furnizează servicii de finanțare a întreprinderilor trebuie să țină cont de riscurile inerente de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului legate de aceste activități și să fie conștiente că o astfel de activitate se bazează pe relații strânse de consiliere, în special cu întreprinderile care le sunt clienți și cu alte părți, cum ar fi potențialii investitori strategici.

20.2. Atunci când oferă servicii de finanțare a întreprinderilor, firmele trebuie să aplice titlul I și, în plus, dispozițiile prevăzute în prezenta orientare. Orientările sectoriale 12, 15 și 16 pot fi, de asemenea, relevante în acest context.

Factori de risc

Factori de risc asociați clientului și beneficiarului

20.3. În cazul în care oferă servicii de finanțare a întreprinderilor, firmele trebuie să țină cont de următorii factori de risc care pot contribui la creșterea riscului:

a) structura de proprietate a clientului este opacă, fără nicio justificare comercială sau legală evidentă. De exemplu, în cazul în care structura de proprietate sau controlul sunt transferate altor entități, cum ar fi fiduciile sau entitățile special constituite în scopul securitizării, așa cum sunt definite la articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2017/2402 (SSPE);

b) structurile corporative sau tranzacțiile sunt complexe, cum ar fi un lanț lung de deținere cu utilizarea firmelor-paravan sau o lipsă de transparență, iar acest lucru nu pare să aibă un scop comercial rezonabil;

c) în cazul în care nu există nicio dovadă că clientul a primit un mandat sau o aprobare suficientă din partea conducerii superioare pentru a încheia contractul;

d) există puține mijloace independente de verificare a identității clientului;

e) există suspiciuni de abatere, cum ar fi fraudarea valorilor mobiliare sau utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate.

20.4. În cazul în care oferă servicii de finanțare a întreprinderilor, firmele trebuie să ia în considerare următorii factori de risc care pot contribui la reducerea riscului. Clientul este:

a. o administrație publică sau o întreprindere dintr-o jurisdicție cu niveluri scăzute de corupție; sau

b. o instituție de credit sau o instituție financiară dintr-o jurisdicție în care există un regim eficient de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului și este supravegheat pentru respectarea obligațiilor în materie de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului.

Factori de risc asociați cu țara sau zona geografică

20.5. În cazul în care oferă servicii de finanțare a întreprinderilor, firmele trebuie să țină cont de următorii factori de risc care pot contribui la creșterea riscului:

a. clientul sau beneficiarul real are sediul în sau în legătură cu jurisdicții asociate unui risc mai mare de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Firmele trebuie să acorde o atenție deosebită jurisdicțiilor cu niveluri mari de corupție.

Măsuri

20.6. Furnizorii de finanțare a întreprinderilor vor colecta în mod sistematic, prin natura activității, informații substanțiale privind diligența necesară; firmele trebuie să se bazeze pe aceste informații în scopuri de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

Măsuri sporite de precauție privind clientela

20.7. În cazul în care riscul asociat unei relații de afaceri sau tranzacții ocazionale este crescut, firmele trebuie să aplice măsuri sporite de precauție privind clientela, precum:

a) Verificări suplimentare privind structura de proprietate și de control a clienților, beneficiarii reali, în special orice legături pe care clientul le-ar putea avea cu persoane expuse politic, precum și măsura în care asemenea legături afectează riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri;

b) Evaluarea integrității administratorilor, a acționarilor și a altor părți care au o implicare semnificativă în activitatea clientului și în tranzacția de finanțare a întreprinderilor;

c) Verificarea identității altor proprietari sau operatori ai unei entități corporative;

d) Stabilirea sursei și naturii fondurilor sau activelor implicate de către toate părțile la tranzacție, dacă este cazul prin probe sau asigurări din partea unor terțe părți corespunzătoare;

e) Verificări suplimentare pentru a stabili situația financiară a întreprinderii-client;

f) Utilizarea unor mijloace de probă nedocumentare, cum ar fi întâlniri cu persoane credibile care cunosc persoanele în cauză, de exemplu bancheri, auditori sau consilieri juridici. Firmele trebuie să analizeze dacă respectivele dovezi sunt suficiente pentru a demonstra că clientul și-a prezentat corect situația personală și financiară. În cazul în care se utilizează dovezi nedocumentare de acest tip, trebuie ținută o evidență care să stabilească baza pe care s-au luat deciziile;

g) Efectuare unor verificări asupra măsurilor de precauție privind clientela în funcție de riscuri în cazul altor părți la un acord financiar în scopul de a dobândi suficiente cunoștințe generale pentru a înțelege natura tranzacției. Aceasta se datorează faptului că firma poate fi expusă riscurilor de spălare a banilor nu numai de către clienții săi, ci și de părțile la tranzacții cu care firma nu are o relație de afaceri directă. Firmele trebuie să aibă în vedere că astfel de părți pot include:

i. societăți-țintă pentru preluare sau fuziune ale unei firme-client;

ii. investitorii potențiali sau reali ai unei întreprinderi-client;

iii. entitățile corporative în care întreprinderea deține o participație substanțială (dar cu care nu are o relație de afaceri mai extinsă);

iv. potențialii viitori clienți;

v. în tranzacțiile de securitizare, astfel cum sunt definite la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2017/2402, agenții care acționează în numele SSPE (care poate fi sau nu o entitate reglementată);

h) Firmele care oferă servicii de finanțare a întreprinderilor trebuie să aplice acțiuni de monitorizare permanentă sporită. În această privință, firmele care recurg la monitorizarea automată a tranzacțiilor trebuie să o combine cu cunoștințele și expertiza personalului implicat în activitate. Această monitorizare intensificată trebuie să ducă la o înțelegere clară a motivelor pentru care un client efectuează o anumită tranzacție sau activitate; în acest scop, firmele trebuie să se asigure că personalul lor folosește cunoștințele pe care le dețin despre client și ceea ce ar fi normal în circumstanțele date, pentru a putea identifica situațiile neobișnuite sau potențial suspecte.

i) Atunci când participă la emisiunea de titluri de valoare, firma trebuie să confirme că terțele părți care participă la vânzarea de instrumente de securitizare sau la tranzacții către investitori dispun de suficiente mecanisme proprii de precauție privind clientela.

j) Atunci când analizează riscurile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociate cu instrumente de securitizare sau cu o tranzacție, o firmă

trebuie să înțeleagă scopul economic subiacent al acordului, inclusiv nivelul de diligență necesară adecvat pentru diferitele părți la acord, ceea ce poate include părțile cu care firma nu are o relație de afaceri directă.

Măsuri simplificate de precauție privind clientela

20.8. Firmele trebuie să utilizeze informațiile pe care le dețin datorită naturii asociate relațiilor contractuale a activității de finanțare a întreprinderilor, amplorii tranzacțiilor și necesității de a evalua riscul de credit și riscul reputațional pe care le prezintă mecanismele de finanțare a întreprinderilor inclusiv în scopul aplicării măsurilor simplificate de precauție privind clientela.

20.9. În cazul în care firmele au relații cu intermediari care mențin conturi în beneficiul principal al clienților lor suport, firmele trebuie să aplice orientarea sectorială 16.